

Glasnik mira

ISSN 1840-1414

**Križ – raspoznajni
razlikovni znak vjere**

**Mudrost svijeta u
svjetlu križa**

Daleko i blizu

**Zašto (ni)sam
otišao na ispovijed**

Open Medj' 2018.

**Hodimo Njezinim
putem vjere**

**Obitelji u Međugorju
pronalaze svoje korijene**

Koliko vrijedi istina?

**Na početku nove
'obiteljske godine'**

Psalmi u životu kršćana

**Ljubav – prvi jezik
koji se uči**

Draga djeco! Ovo je milosno vrijeme. Dječice, više molite, manje pričajte i prepustite Bogu da vas vodi putem obraćenja. Ja sam s vama i ljubim vas svojom majčinskom ljubavlju. Hvala vam što ste se odazvali mome pozivu.

Iz sadržaja

Fotografiju na naslovnici snimio Foto Đani

Gospina škola

Križ – raspoznajni i razlikovni znak vjere, FRA T. PERVAN
Mudrost svijeta u svjetlu križa, FRA I. DUGANDŽIĆ
Daleko i blizu, FRA M. ŠAKOTA
Zašto (ni)sam otišao na ispovijed, FRA Z. BENKOVIĆ
Obitelji u Međugorju pronalaze svoje korijene, R. CASCIOLI
Koliko vrijedi istina?, B. SKOKO
Open Medj' 2018., P. TOMIĆ
Odjeci s 29. Mladifesta
Hodimo Njezinim putem vjere, MONS. H. HOSER

Događanja

Molitva

Kršćanska obitelj pred suvremenim izazovima

Na početku nove 'obiteljske godine', M. MILETIĆ
Treći nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji, K. MILETIĆ

Dijeljenje plodova Međugorja
Psalmi u životu kršćana, FRA I. DUGANDŽIĆ
Ljubav – prvi jezik koji se uči, FRA T. PERVAN

Iz života Crkve

Hrvatsko kršćansko nazivlje

I ne uvedi nas u napast, nego izbavi nas od zla!, M. MAMIĆ

Dnevna misna čitanja

Poštovani čitatelji *Glasnika mira*, hvala na pitanjima, prijedlozima i savjetima koje nam šaljete. Pozornost posvećujemo samo i isključivo potpisanim pismima.

Uvodnik

UREDNIK
MARIO VASILJ TOTIN

VEĆ DANAS SE NAVIJEŠTA I IZGRADUJE NOVO VRIJEME

Draga djeco! I križ je bio u Božjem planu kad ste ga sagradili. Ovih dana napose idite na Brdo i molite pod križem. Potrebne su mi vaše molitve. Hvala vam što ste se odazvali mome pozivu! (Gospa 30. kolovoza 1984.)

Znali su iz trpljenja i mnogobrojnih kušnji naši preci kroz život naglasiti ljubav, ponajprije prema Bogu, a onda i prema bližnjemu. U čast Svete godine Otkupljenja 19. - 33./34., potaknuti tadašnjim župnikom fra Bernardinom Smoljanom, zahvalni Bogu na svemu što jesu i imaju, podigoše veliki križ na Šipovcu koji će im, u vremenima koja dolaze, biti jedina nada i utjeha.

U križište ugradiše relikvije Isusova križa dobivene iz Rima. Graditelji nisu ni slutili da će riječi urezane u betonskom križu pedesetak godina poslije tolikima biti utjeha i duhovna okrpja. Kroz ovih 37 godina milijuni bosonogih hodočasnika, mladih i starih, djece i odraslih, zdravih i bolesnih pohodilo je brdo na koje nas Kraljica Mira neumorno upućuje i svatko je odozgor sišao oslobođen tereta svagdašnjice, oslobođen grijeha. Ponavljajmo te riječi i sada, dok se pripremamo za 84. proslavu Uzvišenja sv. Križa na Križevcu: IHS/ ISUSU KRISTU/ OTKUPITELJU LJUDSKOGA RODA/ U ZNAK SVOJE VJERE, LJUBAVI/ I NADE/ PODIGOŠE/ O. BERNARDIN/ SMOLJAN/ ŽUPNIK/ I ŽUPA/ MEĐUGORJE/ OD/ SVAKOGA ZLA/ OSLOBODI/ SVE NAS/ ISUSE!

Blagdan Uzvišenja sv. Križa potiče i današnju generaciju vjernika da shvati da bez trpljenja nema života. Prihvaćanje trpljenja iz Božje ruke ponizno i bez pretvaranja postaje izvor radosti i putokaz spasenja. Tko želi biti Kristov mora prihvatiti činjenicu vlastite unutrašnje borbe, ali nakon svega sijati radost. Iz povijesti Crkve, posebno na primjeru mučenika, iščitavamo da su pravi patnici unatoč svemu najsretniji ljudi. Kroz tu školu patnje, vjere i ljubavi Bog kuje svece i danas. Gospa nas poziva da udemo u Božji svijet i potražimo svoj osobni put prema nebesima. Pokazuje nam na Krista koji nas oslobađa od straha i uči savršenoj slobodi, u ljubavi i odgovornosti.

Prema Kristu i Gospi ovih dana hrle tisuće hrvatskih obitelji u drevni Solin. Molit će naši vjernici da kroz ove godine nemira zacijele rane koje su posljedice pretvaranja osoba u automate, u kruhoborce koji za boravljaju na Riječ Božju. Katolici ne žele takvu sudbinu, jer Gospodin ih šalje da mijenjaju svijet, da u život unose radost i dobrotu. Nadamo se samo da će ova događanja biti dostojno medijski popraćena i da će vrijedne poruke stići do svake naše obitelji.

Također, ovog je mjeseca započela škola, a s njom i vjeronauk, prigoda da naši mladi potraže ljubav i dobrotu, da izgrađuju sebe i sve oko sebe. Velika je tu i roditeljska odgovornost. Ne bi trebalo olako propustiti vjeronauk i druge vidove vjerske formacije, jer tu se može pronaći prava istina koja će pomoći da se ne skrene u zabludu. Potaknimo vlastitu djecu da ne klonu na putu istine, dobrote i ljubavi.

Već danas se naviješta i izgrađuje novo vrijeme. Ako čekamo sutra slabo shvaćamo evanđelje. Danas nam se valja prihvatiti posla, a na sve naše obitelji zazvati blagoslov Kraljice Mira da nas vodi i potiče da sve više ljubimo Krista i Njegov križ. Neka svaki pogled i na naš Križevac u nama ojača tu svijest: samo u Kristu i s Kristom je naša budućnost.

GLASNIK MIRA

Utemeljitelj i nakladnik
Informativni centar MIR Međugorje
Australija 51 €
Glavni urednik
Mario Vasilj Totin
e-mail: mario.vasilj@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 323

Služba pretplate
Nikolina Sivrić
e-mail: pretplategm@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 300

Lektura
Ana Vulelija
Grafičko oblikovanje
SBD, Mostar
Tisak
Fram Ziral, Mostar

List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem R-05-05-42-2175-86/06 od 12. siječnja 2006.
Godišnja pretplata (12 brojeva): Hrvatska 120 HRK, BiH 30 KM, europske zemlje 30 €, Švicarska 50 CHF, USA i Kanada 42 €, Južna Amerika 48 €, Australija 51 €
UPLATE
Iz BiH u KM: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Unicredit Bank, Žiroračun broj 33 8120 2 20114 5352
Iz Hrvatske u HRK: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Adresa: Gospin trg 1, 88266 Međugorje, Bosna i Hercegovina, Naziv banke: Splitska banka/Societe Generale Group, Broj računa: 2330003-1152749911, IBAN: HR3923300031152749911, SWIFT SB: SOGEHR22
Iz Švicarske u CHF: Katholische Kroatenmission, Postfach 9057, 8036 Zürich. Naziv banke: UBS AG Zürich - Wiedikon (0270/00), Kontonummer: 805418.40A (svrha uplate: Glasnik mira), IBAN: CH63 0027 0270 8054 1840 A, BIC: UBSWCHZH80A, UBS Postkonto Nr: 80-2-2
Iz svih zemalja EU u €: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Međugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG (svrha uplate: Glasnik mira), BIC: GENODEF1M05, IBAN: DE88750903000002155044
Za sve valute iz drugih zemalja: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: UniCredit Bank, SWIFT: UNCRBA 22, IBAN: BA 39 3380 6048 0281 0221 (svrha uplate: Glasnik mira)
Adresa: Glasnik mira, Gospin trg 1, 88266, Međugorje, BiH
e-mail: glasnikmira@medjugorje.hr, Internet: www.medjugorje.hr, www.medjugorje.hr/hr/glasnik-mira

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vatikanskog koncila, nakladnik izjavljuje da nema nakanu preteći sud Crkve o nadnaravnosti prirode događaja i poruka o kojima je riječ na ovim stranicama. Taj sud pripada kompetentnom autoritetu Crkve, kome se autor potpuno podvrgava. Riječi poput "ukazanja, čudesa, poruke" i slično imaju ovdje vrijednost ljudskog svjedočenja.

KRIŽ

RASPOZNAJNI I RAZLIKOVNI ZNAK VJERE

Može zvučati neobično, ali je ove godine postalo stvarnost usred Europe. Naime, premijer i parlament njemačke savezne države Bavarske odlučili su ponovno izvjesiti na svim javnim zgradama križeve. Predsjednik savezne države (Freistaat Bayern) protestant je u većinski katoličkoj i najrazvijenijoj njemačkoj državi. Prijedlog je nailazio na otpor u samim crkvenim krugovima, među kardinalima, biskupima i teolozima, ali se nisu

dali smesti. Zakonska odredba stupila je na snagu u lipnju ove godine. Križ – kršćanski raspoznajni znak, križ – stariji od svih europskih ustava i parlamenta, križ koji ćemo pronaći posvuda u Europi. Od krajnjega juga, Malte i Sicilije do Sjevernoga pola, od Portugala do Urala i Vladivostoka. Raspoznajni znak na svetim mjestima, grobljima, ras-križ-jima, gorskim vrhuncima, kapelicama. Neotklonjiv je iz svijesti Europe znamen spasenja za kršćane i one koji priznaju Isusa Krista.

PRIJEPORI OKO TE ODREDBE BILI SU ŽESTOKI.

Sjetimo se kako su za svoga pohoda Jeruzalemu dvojica crkvenih prvaka u Njemačkoj, katoličke i protestantske vjeroispovijedi, kard. Marx i Bedford-Strohm, prošle godine skinuli svoje „pektoralne“, prsne križeve, za pohoda jeruzalemskoj Al-Aksa džamiji, što je izazvalo zgražanje i sablazan u javnosti. Relativizacija značenja spasenja! Jasno, nitko nije za instrumentalizaciju križa – simbola vjere, ali ne možemo se složiti s onima koji javno govore da je potez bavarske vlade blasfemičan. Bavarska vlada hoće naglasiti kako je križ znamen zapadne kulture i civilizacije, ma što netko usuprot zborio.

Križ – simbol i izričaj kulture ljubavi, milosrđa, praštanja, afirmacije života. Križ, jedan od temelja europske kulture i civilizacije, svega što je izraslo u Europi, ali i svijetu tijekom dvaju tisućljeća. Križ – znak nade i života; križ – znamen krajnjega predanja i ljubavi. Svemu tomu svjedokom je Kristov križ. Želi se istaknuti kako se po križu stječe blagoslov, radost života, budućnost. Križ – znamen kršćanske vjere od početka. Bavarski premijer u svome obrazloženju odluke postaviti križeve naglašava kako je od početka kršćanstvo nastupilo u poganskom svijetu sa sveopćim postulatom istine i ljubavi. Ono je počelo svoju „nemoguću misiju“ u svijetu s porukom o križu. Odluku o postavljanju križeva opravdava time da je križ izraz ljudskoga dostojanstva, ljubavi prema bližnjemu, znamen snošljivosti i solidarnosti s patnicima i zakinitima.

SABLAZAN I LUDOST ILI SILA I MUDROST

Od samoga početka kršćanstvo se suočilo sa snažim protimbama, kod Židova i pogana. Pavao će reći kako je za pogane Kristov križ ludost, za Židove sablazan, a za nas koji vjerujemo u Radosnu vijest i Isusa Krista – križ je Božja sila, Božja mudrost po kojoj se spašavamo (1 Kor 1,18-25). Pokušao je Pavao u Ateni govoriti rječnikom grčke filozofske misli i 'bankrotirao'. Došavši u Korint, „okrenuo je ploču“ te u žarište svoje kerigme, navještaja, stavlja križ i uskrsnuće. Svemu kršćanskom životu i spasenju stavlja pred-znak križa (1 Kor 1-2) da bi spis zaokružio velikim poglavljem o uskrsnuću (1 Kor 15). U surječje križa i Uskrsa smješta on kršćanski život i nadanja. On se zapravo nema čime drugim ponositi „osim križem Gospodina našega Isusa Krista“ (Gal 6,4), po komu je njemu svijet raspet, on svijetu (r.15), a onima koji žive kao protivnici Kristova križa bog je trbuh, slava u sramoti (Fil 3,19).

Križ je razdjelnica staroga i novoga. Pogani se rugaju kršćanima, njihovu štovanju Krista raspetog. Arheolozi su za iskapanja na rimskom Palatinu god. 1856. otkrili zanimljiv prikaz na zidu učilišta za rimske kadete. Vjerojatno je netko željeznim predmetom ili nožem na zidu, u žbuci, urezao rugalicu koja prikazuje mladog vojnika koji pruža ruke i pozdravlja ispred sebe na križu lik s magarećom glavom uz popratni naškrabani natpis: „Aleksamen se klanja svomu Bogu“. Raspeti s magarećom glavom, ispred njega vojnik i natpis. Očito se htio narugati osobi koja štuje ludost, „magareštinu“. Magarac se klanja magarcu. Bog koji se izručuje u ljudske ruke jest glup, nerazuman poput magarca. Ne može to biti Bog. Sliku datiraju između god. 123. i 126. Isus na križu: Čovjek ga može ili mora, prezirati ga ili mu se klanjati! To je alternativa pred Isusom Kristom, Raspetim.

FRA TOMISLAV PERVAN

„IN HOC SIGNO VINCES“

Koji paradoks, zapravo ironija sudbine u trenutku kad je za manje od dvjesto godina od rugalice Raspetomu na svoje zastave car Konstantin uoči odlučne bitke stavio znamen križa! Nakon snoviđenja stavlja Kristov križ i pobjeđuje protivnika. Postaje on carem cijeloga carstva, daje kršćanima god. 313. slobodu. Znak poraza i sramote prerasta u znak pobjede.

Križ je kroz cijelu povijest kamen spoticanja. Vjerojatno je najveći duhovni katolički pisac 20. stoljeća obraćenik trapist Thomas Merton. Knjige mu se prodavale u milijunskim brojkama. U potonjoj fazi svog djelovanja htio se približiti budizmu. Držao je mnoga predavanja u Aziji. Nakon posljednjega predavanja u Bangkoku ubila ga je struja u kupatilu 10. prosinca 1968. u 55. godini života. Slučajnost? Providnost? Susretao se s Dalaj Lamom, oduševio se budizmom, u njemu pronašao potvrdu svoga duhovnoga i kontemplativnog puta. Budizam pak nije religija, nije vjera u izvornom smislu riječi, nego etika, što priznaje i Dalaj Lama. Je li Merton na kraju zastranio?

God. 1996. bio je veliki skup kršćanskih i budističkih stručnjaka i monaha u Mertonovu matičnom samostanu Naše Gospe od Getsemanija u Kentuckyju u spomen na Mertona. Prisutan je bio i Dalaj Lama, duhovna glava tibetanskog budizma. Nakon dana intenzivnih razgovora i molitava jedan se budistički monah pobunio protiv činjenice što posvuda visi Kristov križ. U svakoj prostori, na svim hodnicima, u svim sobama. Istaknuo je kako je rješenje agonije na križu meditacija i praksa budizma. Pitao je svoje kršćanske partnere što znači isticanje strahovite muke koju podnosi raspeti čovjek.

NE OTUPJETI OŠTRICU KRIŽA

Pitanje je na mjestu, zadire u srž problema. Otupjela je oštrica križa. Nosimo ga kao ukras od dragocjene kovine, žežena zlata. Izgubljen je smisao Raspetoga. U prvim stoljećima kršćani su odbijali slikati raspetog Isusa. „Naviještamo Krista Raspetoga“ poručuje Pavao Korinćanima. Ta riječ odjekuje do dana današnjega. Treba pazljivo gledati i iščitavati najdijeljniju sliku Raspetoga slikara Matthiasa Grünewalda koju je naslikao u bolnici za neizlječive bolesnike. Brutalan prikaz Raspetoga, zatvorenih očiju, otvorenih usta, grozna trnova kruna. Desno od Raspetoga Ivan Krstitelj prstom upire u Jaganjca na križu. Ruka izobličena, prsti iskrivljeni, kao u najtežem obliku artroze zglobova. Ivan je prorok Patnika – Sluge Gospodnjega. Filozof Wittgenstein poručio je svojim odveć racionalnim kolegama: „Čovječe! Ne misli! Gledaj!“ Poruka: Gledati, zagledati se u Raspetog. Probodenog. Naslov je to knjige J. Ratzingera. Živimo „pripitomljeno“, „light“ kršćanstvo komu je oduzeta oštrica križa. Budističkom monahu križ smeta, Grünewald to brutalno slika, a mi bismo se trebali zamisliti nad Bogom komu srce puca na križu, komu je bok proboden te izliva svoju krv, svu svoju ljubav na svijet. Eva je rođena iz Adamova boka. Crkva se rađa iz Kristova probodena boka! Dva stvaranja. Novo stvorenje i stvaranje na križu. Riječ se utjelovila, postala Tijelom; Riječ je postala Ljubav. Bog umire na križu da postanemo njegovi prijatelji, nova stvorenja.

Kršćanstvo je svojim naukom sustavno razaralo poganska praznovjerna, kultove i bogove. Za Kristovu vjeru i u apostolskom navještaju poganstvo je demonskog podrijetla. Kršćanski trijumf nad antičkim vjerovanjima

KRIŽ – SIMBOL I IZRIČAJ KULTURE LJUBAVI, MILOSRĐA, PRAŠTANJA, AFIRMACIJE ŽIVOTA. KRIŽ, JEDAN OD TEMELJA EUROPSKE KULTURE I CIVILIZACIJE, SVEGA ŠTO JE IZRASLO U EUROPI, ALI I SVIJETU TIJEKOM DVAJU TISUĆLJEĆA. KRIŽ – ZNAK NADE I ŽIVOTA; KRIŽ – ZNAMEN KRAJNJEGA PREDANJA I LJUBAVI. SVEMU TOMU SVJEDOKOM JE KRISTOV KRIŽ.

Bez križa i kršćanstva ne bismo imali srednji vijek, renesansu te sav kulturni i civilizacijski naboj i razvoj koji se odvijao na europskoj pozornici, ne bismo imali genije, umjetnike, pjesnike, glazbenike, Händela, Bacha, Mozarta, Beethovena, Dantea, tolike pisce. Ono bijaše nadahnuće koje je promijenilo pogled na svijet.

FOTO: Arhiv ICM

ZAOKRET OD KRISTA PREMA SVIJETU DANAS SE ODVIJA U ZABORAVU KRIŽA. ŽELIMO LI U SUVREMENOM SVIJETU PONOVRNO OTKRITI AUTENTIČNO KRŠĆANSTVO, NE DOGAĐA SE TO PRILAGODBOM SVIJETU I PROTEGAMA OVOGA SVIJETA, NEGO OBRAĆENJEM I POVRAJKOM KRISTOVU DUHU, JEDNAKO SNAŽNU KAO I U POČETCIMA CRKVE.

ma bijaše najsilnija kulturološka transformacija koju je svijet doživio. Bez kršćanstva antički se svijet ne bi promijenio. Bez križa i kršćanstva ne bismo imali srednji vijek, renesansu te sav kulturni i civilizacijski naboj i razvoj koji se odvijao na europskoj pozornici, ne bismo imali genije, umjetnike, pjesnike, glazbenike, Händela, Bacha, Mozarta, Beethovena, Dantea, tolike pisce. Ono bijaše nadahnuće koje je promijenilo pogled na svijet.

KRIŽ, PORUKA I ZNAMEN SUPATNJE
Suvremene vrijednosti i etika u svojoj su srži prožeti Kristovim naukom. Poganski svijet nije poznavao solidarnost s bolesnima, gladnima, beskućnicima, potlačenima, robovima. Bez kršćanstva ne bismo imali bolnice, hospicije, sirotišta, pomoć

ranjenima i umirućima, karitativne ustanove. Milosrdni Samaritanac promijenio je pogled na čovjeka! Križ je unio sasma drukčiju ideologiju u društvo – etiku ljubavi, služenja, poniznosti. Svatko je Božja slika, svaki čovjek bez razlike. Pred Kristom svi su jednaki, nema više roba ni slobodna, muška ni ženska, barbara ni Grka, slaba ni jaka, nadređena ni podređena, moćna ni nemoćna. Postoji u Kristovu nauku neumoljivi žalac koji ne da mira, a to je ljubiti bližnjega kao sebe samoga, Boga iznad svega. U Isusovim očima nema računice glede dobiti i manjka, gubitka ni dobitka. Čovjek se mora staviti na raspolaganje bližnjemu. To je ono što je kršćanstvo na kraju učinilo slavodobitnim, na svjetskoj razini unijelo nove kategorije promišljanja i vrjedno-

vanja. Kristova je misao dubinski zahvatila povijest Europe i Zapada. To je poruka križa i s križa!

Čovjek se pita, kako bijaše moguće da je skupina galilejskih neobrazovanih sljedbenika Isusa Krista potkopala Rimsko carstvo, promijenila svijet i kulturu. Prema Novom zavjetu nekoliko dana nakon Isusova razapinjanja i križa jedanaestorica učenika i nekoliko žena uvjereni da im se Isus ukazao, da je uskrsnuo od mrtvih, na Duhove kreću u nemoguću misiju. Ni četiri stoljeća nisu prošla, svim osporavanjima i progonima unatoč, mala skupina vjernika, nižega društvenog položaja, izrasla je u religiju od kojih trideset milijuna sljedbenika. Kako to bijaše moguće? Razlog ne treba tražiti u obraćenju cara Konstantina ili slobodi vjeroispovijedi, nego u

nutarnjoj snazi kršćanske poruke, snazi Isusove pojave, osobe, riječi, u snazi Ljubavi iskazanoj na križu, te Duhu Isusovu koji je prožimao učenike i sljedbenike.

ZABORAV KRIŽA - URUŠAVANJE CRKVE

Zaokret od Krista prema svijetu danas se odvija u zaboravu križa. Želimo li u suvremenom svijetu ponovno otkriti autentično kršćanstvo, ne događa se to prilagodbom svijetu i protegama ovoga svijeta, nego obraćenjem i povratkom Kristovu Duhu, jednako snažnu kao i u počecima Crkve. Obrat Crkve svijetu uz zaborav ili otklon križa ne vodi u obnovu Crkve, nego u razvodnjavanje, srozavanje na razinu „nevladinih organizacija“ koje se bave *karitasom*, „socijalom“. Otklon od križa ravan je samouništenju Crkve. Smisao okretanja Crkve svijetu nije u uklanjanju sablazni i ludosti križa, nego u posvemašnjem isticanju dramatike smrti na križu Krista, Spasitelja. Križ je izričaj ludosti Božje ljubavi prema čovjeku. Ljudski to um ne može shvatiti, ljudska logika ne može dokučiti. Pred križem nam je pasti na koljena i pokloniti se.

Vjera nije samoostvarenje što se nudi u raznim suvremenim tehnikama meditacije (pa tako ni u gore spomenutim budistič-

Otklon od križa ravan je samouništenju Crkve. Smisao okretanja Crkve svijetu nije u uklanjanju sablazni i ludosti križa, nego u posvemašnjem isticanju dramatike smrti na križu Krista, Spasitelja. Križ je izričaj ludosti Božje ljubavi prema čovjeku. Ljudski to um ne može shvatiti, ljudska logika ne može dokučiti. Pred križem nam je pasti na koljena i pokloniti se.

kim), nego pristanak uz objavu i istinu Isusa Krista, istinu koja osvjetljava život, daje smisao i usmjerenje. Nije to ugodna istina, nego gola istina križa, istina uska puta na koji Krist poziva sve koji ga žele slijediti i sebe ne izgubiti. Krist ne nudi „light“ Radosnu vijest, lagani život, nego krajnje zahtjevan izazov križa; ne nudi Krist nauku koji sve legitimira, svaku nastranost u parlamentima ozakonjuje, nego unosi sreću u čovjekov bitak radikalnim odricanjem i otklonom od duha svijeta. Nema li vječne istine, nego ima li svatko „svoju istinu“, vjera postaje suvišna, beskorisna, pa nam time ne treba ni spasenje. Ako je sve u životu „OK“, ako se sve može potpisati, i dobro i zlo, te to u parlamentima ozakoniti, nema grijeha ni milosti, nema ispravna ni pogriješna. Tada nam ne treba ni Krist s Govorom na gori.

Danas nam ponovno treba navještaj Isusa Krista, Pavlovim rječnikom, koji je upravo govorom o križu postavio povijesne i misaone međaše i kriterije za svaki vjerodostojni navještaj o Isusu Kristu – Putu, Istini, Životu. Ne ispustimo iz zrenika temeljnu paradigmu, da naime kultura i civilizacija počivaju na četiri uzvisine: Sinaju i Dekalogu, Golgoti i Kristovu križu, Akropoli (grčkoj misli) i rimskom Kapitolu (pravnom ustroju). Od svih je najbitnija, zapravo temeljna Golgota i križ.

Fra Tomislav Pervan

Moje svjedočanstvo

NA IZVORU MEĐUGORJA

Dr. fra Tomislav Pervan je znalac o duši – ustrajni ispovjednik, autor okrepljujuće i lijepe riječi, vlasnik iznimnih pisanih dometa – jako bremenitih smislom, ohrabrenjem i porukom. On svakim slovom veliča, poput Marije, Isusa Krista – našega Gospodina. Fra Tomislav je već legenda – ucrtan je u zemljovid naše kulture i duhovnosti – a ova knjiga je sigurno jedna od onih koje nakon čitanja ne ćete zaboraviti.

Knjigu možete naći u Suvenirmici Informativnog centra MIR Medugorje.

MUDROST SVIJETA U SVJETLU KRIŽA

CRKVA U SJENI KRIŽA

FOTO: ARIAN JCMX

U prošlom broju bavili smo se sudbinom križa u sukobu s duhom vremena koji je u najmanju ruku nesklon križu i svemu što on simbolizira. A sve se to snažno odražava u stvarnom životu Crkve koja danas proživljava jednu od najdubljih kriza u svojoj dugoj povijesti. Kriza Crkve tim je bolnija što pada u vrijeme duboke društvene i političke krize svijeta, koji je zahvaćen posvemašnjim relativizmom duhovnih vrijednosti, što opet rađa sve većim terorom hedonizma koji razara pojedinca, obitelj i čitavo ljudsko društvo. Umjesto da u takvom društvu bude „sol zemlji“ i „svjetlo svijetu“ (Mt 5,13-14), Crkva se nažalost najviše bavi problemima u vlastitim redovima, stvarajući uvijek nove i veće.

Polazeći od takvoga stanja, ugledni njemački publicist Peter Seewald u predgovoru svojoj knjizi pisanoj u obliku razgovora s biskupom Stefanom Osterom, kaže kako u tom razgovoru: „Nije više bilo rasprave o moći Crkve, kao u vrijeme moje mladosti, već o nemoći. Nisu nas pokretala obećanja slavne budućnosti, već strah pred tom budućnošću, koji nas već guši u grlu. Iznad svega stajalo je pitanje možebitnog odnosa između krize Crkve i krize društva. Mora li se možda u međuvremenu već govoriti o sumraku Boga, o igri s vatrom, koja odlučuje kako će izgledati naš sutrašnji svijet?“

FRA IVAN
DUGANDŽIĆ

CRKVA PRED SUVREMENIM IZAZOVIMA

Iako doduše još uvijek nema pojava formalne šizme u Crkvi, nije lijepo vidjeti kako različite skupine žestoko optužuju jedna drugu za takvo stanje. Dok svi doduše još uvijek zajedno recitiraju isti Credo, na mjestu je pitanje koje mnogi već neko vrijeme ozbiljno postavljaju: Vjeruju li u Crkvi svi isto? Već desetljećima neki govore o vertikalnoj šizmi u Crkvi, koja je običnom puku doduše nevidljiva, ali ne i upućenima u bit stvari. Tako je početkom 2011. godine velika skupina profesora teologije s njemačkog govornog područja, njih 311 potpisala Memorandum pod naslovom: „Crkva 2011.: potreba da se odlučno krene.“

Što se pod tim podrazumijeva? Crkva jest zajednica vjernih na putu prema konačnom cilju i zato je posve logično i legitimno podsjećanje da se Crkva ne uspava i ne uljulja u nekoj lažnoj sigurnosti. No, postavlja se pitanje: U kojem smjeru i kako krenuti? Potpisnici Memoranduma oštro optužuju crkvenu hijerarhiju za nerješavanje nakupljenih problema što je, po njihovu mišljenju, dovelo do trenutačne krize Crkve. A ti problemi po njima su: nestašica svećeničkih zvanja koju treba riješiti ukidanjem celibata i ređenjem žena; pripuštanje rastavljenih i ponovno civilno vjenčanih sakramentima; pitanje moralne kvalifikacije kontracepcije i pobačaja...

Nakon pojave Memoranduma u javnosti, na nj se kritički osvrnuo ugledni kurijalni kardinal Walter Kasper, predbacujući potpisnicima plitku teologiju i pozivajući ih da razmisle o tome je li kriza Crkve dovela do krize vjere u Boga ili je kriza vjere u Boga dovela do krize stanja u Crkvi. Nastala je napeta situacija koju je pokušao izgladiti ugledni njemački teolog Michael Böhnke, taktizirajući oprezno između dviju suprotstavljenih strana. Tako on u obranu potpisnika Memoranduma oprezno kaže: „Ne može se i ne smije se govoriti o krizi vjere u Boga,

kako bi se umanjilo propuste ili jednostranosti u obnovi konkretnog lika Crkve“, a u obranu kardinala Kaspera s istim oprezom veli: „Može biti da je kriza vjere u Boga novoga vremena, moderne i postmoderne tek omogućila sadašnju krizu Crkve. Ali nema sumnje da je sadašnja kriza Crkve zaoštrila krizu vjere u Boga.“ Razumije se da te dvije krize djeluju po načelu spojenih posuda, pitanje je samo koja je na početku bila jače izražena i potaknula drugu. A bez jasnog odgovora na to, nemoguće je pristupiti stvarnom prevladavanju krize.

Na sličan način reagirali su i drugi brojni teolozi kojima je najvažnije sačuvati kakav takav mir u Crkvi, izbjegavajući dirnuti u bit problema. No u tom kontekstu opravdano je pitati, što je bilo od one Crkve koja samouvjerenom progovara iz Koncilске konstitucije Gaudium et spes (Radosť i nada) II. vatikanskog sabora, svjesna svoga poslanja svijetu i odlučna da ga ostvari? Kako je u samo pedesetak godina moglo doći do takva obrata, da Crkva danas stoji ne samo nemoćna pred izazovima svijeta, već dobrim dijelom apatično gleda na stanje u vlastitim redovima?

Kriza Crkve tim je bolnija što pada u vrijeme duboke društvene i političke krize svijeta, koji je zahvaćen posvemašnjim relativizmom duhovnih vrijednosti, što opet rađa sve većim terorom hedonizma koji razara pojedinca, obitelj i čitavo ljudsko društvo. Umjesto da u takvom društvu bude „sol zemlji“ i „svjetlo svijetu“ (Mt 5,13-14), Crkva se nažalost najviše bavi problemima u vlastitim redovima, stvarajući uvijek nove i veće.

IZNEVJEREN KONCILSKI OPTIMIZAM

Dakle, ne baš tako davno, prije samo pedesetak godina, za vrijeme održavanja Drugog vatikanskog sabora sve je izgledalo drukčije. Tada se činilo da je pred Crkvom velika budućnost u daljnjem naviještanju evanđelja svijetu. Tko može zaniijekati da su koncilski oci s velikim optimizmom gledali u budućnost kad su odnos Crkve prema svijetu izrekli ovim riječima: „Crkva je dužna da u svako vrijeme ispituje znakove vremena i tumači ih u svjetlu evanđelja tako da uzmogne odgovoriti na vječna ljudska pitanja o smislu sadašnjeg i budućeg života te o njihovu međusobnom odnosu, i to na način kako odgovara svakom pojedinom naraštaju. Stoga je potrebno spoznati i razumjeti svijet u kojem živimo, njegova očekivanja, težnje i često dramatičan značaj.“ (GS, 4,1)

U tim riječima dvije stvarnosti se pretpostavljaju kao posve razumljive: da moderni svijet ima stanovita očekiva-

nja od Crkve i da ona može na njih odgovoriti. Važno je samo naći pravi oblik dijaloga. A koncilski papa Pavao VI. navodi četiri načela kojih se treba držati u tom dijalogu: jasnoća u izlaganju, poniznost u nastupu, povjerenje u istinoljubivost sugovornika, posredovanje koje će biti primjereno onom kome je namijenjeno (Ecclesiam suam, br. 81).

Treba podsjetiti da taj veliki papa nije pogled usmjeravao samo na svijet kojemu treba navijestiti evanđelje, već i na Crkvu koja naviješta, pitajući se već tada proročki otvoreno, je li Crkva doista kadra odgovoriti izazovima vremena? Kao da je već tada predvidio ono što će se događati početkom novog tisućljeća, pa je naglasio da spomenuta načela uspjelog dijaloga vrijede i za unutar-nji dijalog u samoj Crkvi. Već tada je taj dalekovidni papa upozorio na opasnost slabljenja jedinstva i stvaranja različitih struja u Crkvi, što nužno mora naštetiti njezinom uspješnom djelovanju prema vani.

Nažalost, ne će proći dugo da se velika očekivanja od Koncila počnu pretvarati u veliko razočaranje. Vrlo skoro po završetku Koncila postat će jasno da svijet u velikoj većini ne pokazuje nikakvo zanimanje za koncilске teme. Pitanja onostranosti i čovjekove sudbine onkraj groba sve više su blijedjela u svijesti suvremenog čovjeka okrenuta posve sadašnjem trenutku, materiji i uživanju sadašnjeg života. Ako se još uopće govori o duhovnoj stvarnosti života, ona se više ne napaja evanđeljem već nekakvim sadržajima predkršćanskih poganskih religija, što ustvari znači vraćanje poganstva u novom ruhu. Jedan dio kršćanskih teologa nastoji kršćanstvo učiniti zanimljivijim i privlačnijim infiltrirajući teologiju sve više sociološkim i psihološkim temama i sadržajima, što nije donijelo nikakva rezultata, niti ga može donijeti.

Bit problema prvi je uočio i pokušao na nj upozoriti ugledni protestantski teolog Jürgen Moltmann. Samo nekoliko godina nakon pojave njegove čuvene knjige o teologiji nade on teološku javnost iznenađuje knjigom kojoj je u središtu križ Kristov. Polazeći od izjalovljene političke nade u bolju budućnost svijeta vezanu uz takozvani češki komunizam „s ljudskim likom“, koji je 1968. doživio potpuni slom, kao i od zastoja u eku-

menskom dijalogu kršćanskih crkava te od neispunjenih očekivanja Dru-goga vatikanskog sabora, J. Moltman teologijom križa ne misli ponuditi nadomjestak za teologiju nade, već teologiji nade dati stvarni temelj i pokazati pravu perspektivu.

Već u predgovoru svoje knjige Moltmann jasno naznačava koordinate unutar kojih će se kretati njegovo razmišljanje: „Sociološki, psihološki i ideološki opravdanu kritiku Crkve i teologije, što smo je srećom doživjeli, moguće je prihvatiti i radikalizirati samo kritičkom teologijom križa. Postoji nutarnji kriterij svake teologije i Crkve, koje se smatraju kršćanskima, a koji daleko nadilazi svaku političku, ideološku i psihološku kritiku izvana: a to je sam Raspeti. Ako se Crkve i teologije te različiti oblici vjerovanja pozivaju na nj – a to moraju, ako žele biti kršćanske – tada se pozivaju na svoga najstrožeg suca i svoga najradikalnijeg osloboditelja od laži i taštine, od težnje za moću i od straha... Kriza Crkve u sadašnjem društvu nije samo kriza njezine prilagodbe ili getoizacije, već kriza njezine vlastite egzistencije kao Crkve Krista rassetoga.“

J. Moltmann je predvidio da će reakcija na njegovu knjigu biti u najmanju ruku podijeljena. Znao je da će biti onih koji će se razočarano pitati, zašto nakon perspektive nade vraćanje na mračnu temu križa? On takvima unaprijed odgovara: „Ovaj korak za mene nipošto nije korak natrag od uskrsnih truba prema tužbalicama Velikoga petka. Teologija križa, kako to želim pokazati, nije ništa drugo već naličje kršćanske teologije nade, koja inače u uskrsnuću *Raspetoga* ima svoju odlučnu točku... Ako je 'Teologija nade' započela *uskrsnućem* Raspetoga, sad se pogled okreće *križu* Uskrsloga.“

KRIZA CRKVE SE PRODUBLJUJE

Što se to dogodilo s Crkvom u ovih nešto manje od pedeset godina nakon završetka Koncila i pojave Moltmannove knjige? Nažalost nismo doživjeli ni renesansu crkvenog života ni procvat kršćanske teologije. Niti je križ postao središtem kršćanske teologije, niti je nada danas obilježje kršćanskog pogleda u budućnost Crkve i svijeta. Umjesto toga, među kršćanima buja religiozni sinkretizam, mješavina različitih

FOTO: Arhiv ICMM

istočnjačkih i prirodnih religija, vraća se staro poganstvo u novom ruhu. Ugledni njemački teolog Gerhard Lohfink to sadašnje stanje duha odlično dijagnosticira i zorno opisuje ovim riječima: „Božanska istina ostaje nepristupačna tajna. Sve religije, razumije se i židovstvo i kršćanstvo, uspjele su iznijeti na vidjelo samo neke oznake te tajne. Mojsije, Buda, Zaratuštra, Sokrat, Isus, Muhamed, ali i stari šamani i mudre žene – svi su oni na različitim putovima bili vodiči prema jednom i jedinom svjetlu koje u svijetu odsjeva u tisućama fragmenata. Postoji toliko inkarnacija božanskog koliko ima religija. Sve religije imaju udjela u skrivenoj istini, te svaka od njih ima svoje značenje i treba je uzeti ozbiljno.“

Za ljubav nekog čudnog zajedništva i dijaloga s takvim svijetom neki kr-

I AKO DODUŠE JOŠ UVIJEK NEMA POJAVA FORMALNE ŠIZME U CRKVI, NIJE LIJEPO VIDJETI KAKO RAZLIČITE SKUPINE ŽESTOKO OPTUŽUJU JEDNA DRUGU ZA TAKVO STANJE. DOK SVI DODUŠE JOŠ UVIJEK ZAJEDNO RECITIRAJU ISTI CREDO, NA MJESTU JE PITANJE KOJE MNOGI VEĆ NEKO VRIJEME OZBILJNO POSTAVLJAJU: VJERUJU LI U CRKVI SVI ISTO?

šćanski teolozi spremni su zanjekati ili u najmanju ruku prešutjeti same temelje kršćanske vjere. Umjesto o Kristu rassetom i uskrsnom, oni radije govore o Isusu iz Nazareta kao učitelju mudrosti, zagovorniku socijalne pravde, propovjedniku jednakosti i bratstva među ljudima. Umjesto o otkupiteljskoj snazi Kristova križa, modernije je govoriti o čovjekovu prosvjetljenju i samoostvarenju.

U takvoj duhovnoj klimi svijeta Crkvi je potreban povratak na izvore. Već više desetljeća govori se o potrebi nove evangelizacije. Nije manjkalo ni konkretnih pokušaja da se ona provede, ali sve na kraju završava na pokušajima nekakvih strukturalnih reforma, promjena oblika i načina djelovanja, a ne uspijeva se prodrijeti do samog sadržaja kršćanskog vjerovanja i navještaja. Na to upozorava

ZA LJUBAV NEKOG ČUDNOG ZAJEDNIŠTVA I DIJALOGA S TAKVIM SVIJETOM NEKI KRŠĆANSKI TEOLOZI SPREMNI SU ZANJEKATI ILI U NAJMANJU RUKU PREŠUTJETI SAME TEMELJE KRŠĆANSKE VJERE. UMJESTO O KRISTU RASPETOM I USKRSLOM, ONI RADIJE GOVORE O ISUSU IZ NAZARETA KAO UČITELJU MUDROSTI, ZAGOVORNIKU SOCIJALNE PRAVDE, PROPOVEDNIKU JEDNAKOSTI I BRATSTVA MEĐU LJUDIMA. UMJESTO O OTKUPITELJSKOJ SNAZI KRISTOVA KRIŽA, MODERNIJE JE GOVORITI O ČOVJEKOVU PROSVJETLJENJU I SAMOOSTVARENJU.

i njemački bibličar Thomas Söding u predgovoru svojoj knjizi u kojoj traži prave putove reforme Crkve: „Katolička Crkva se mora reformirati. Tko još u to sumnja? Ali kako se Crkva treba reformirati? U kojem smjeru? Tko god traži orijentaciju, taj ne može mimo Novoga zavjeta. Ali tko čita Novi zavjet, da bi u njemu našao poticaje, ne može ostati u postojećim strukturama, koje bi u nekom reformskom procesu trebalo samo popraviti. Pitanje je načelne naravi.“

S druge strane, naivno bi bilo u Novom zavjetu tražiti gotove i jasne odgovore ili sliku savršene Crkve, koje

Nažalost, ne će proći dugo da se velika očekivanja od Koncila počnu pretvarati u veliko razočaranje. Vrlo skoro po završetku Koncila postat će jasno da svijet u velikoj većini ne pokazuje nikakvo zanimanje za koncilске teme. Pitanja onostranosti i čovjekove sudbine onkraj groba sve više su blijedjela u svijesti suvremenog čovjeka okrenuta posve sadašnjem trenutku, materiji i uživanju sadašnjeg života.

od početka nije bilo. Naprotiv svi novozavjetni spisi, pogotovo Pavlove poslanice, svjedoče nam o krizama i previranjima u ranokršćanskim zajednicama, što je najčešće i bio poticaj da ti spisi nastanu kao pokušaj njihovih autora da se zaštiti ugroženo evanđelje ili da ga se ponovno navijesti, produbljujući teme koje su prilikom prvoga navještaja ostale tek djelomično objašnjene.

PAVLOVO ISKUSTVO SA ZAJEDNICOM U KORINTU

U tom pogledu Pavlove poslanice su najbolji primjer, a pogotovo njegova velika poslanica Korinćanima, koja se može smatrati najjačim svjedočanstvom krize jedne kršćanske zajednice i istovremeno najangažiranijim pokušajem Apostola da toj zajednici pomogne prevladati krizu i omogućiti daljnji rast u vjeri. Bez obzira na to što se Pavao obraća jednoj konkretnoj mjesnoj kršćanskoj zajednici, njegov je odgovor na tamošnju krizu takav da ta poslanica ima veliku aktualnost i za našu današnju crkvenu, teološku i osobnu situaciju.

Bez obzira na velik broj i različitost problema u kršćanskoj zajednici u Korintu, svi oni imaju svoj korijen u pogrešno shvaćenom evanđelju koje im je Pavao navijestio i koje su prihvatili. Zato on i ne rješava te probleme zasebno, jedan po jedan, već ide na samu srž. Pavlu nije ni na kraj pameti raspravljati o njihovim pogledima i tendencijama i jednoj skupini dati pravo pred drugom. U svim skupinama, uključujući i njegove pristaše, na vidjelo izlazi činjenica da su izdali poruku o Kristu rassetom i da su je zamijenili nekom nadutom, tobože duhovnom, a ustvari vrlo ljudskom mudrošću. U obilju duhovnih iskustava i spoznaja

Korinćani su izgubili iz vida Krista kao temelj i granicu svoje slobode te su time sami sebe izručili ljudskim 'autoritetima' (1 Kor 3,21sl.).

Osvrćući se na važnost teksta 1 Kor 1,17-24 za Pavlovu teologiju križa, odličan poznavalac njegove teologije Dieter Hildebrandt kaže: „U ovih nekoliko redaka imamo središte Pavlove duhovne oporuke. 'Riječ o križu' jest stenogram njegove poruke, čvrsta srž njegove propovijedi... 'Riječ o križu' predstavlja pojam, oko kojega Pavao ne samo centrira svoju poruku, već pomoću kojeg stabilizira svoju biografiju; to nije samo uporište njegova poslanja, već kralježnica njegova ponašanja i izdržljivosti. To je obrazac, pomoću kojega on ne samo obraća pogane, već svoje vlastito obraćenje uvijek iznova osnažuje. To je poziv koji ono nosi dalje, kao i izazov koji njega samoga dalje nosi. To je branik na njegovu apostolskom putu i misao vodilja njegova shvaćanja spasenja.“

Kao vjerni Židov iz dijaspore, u kojoj je odrastao i školovao se, Pavao je u duhu najbolje tradicije helenističkog židovstva ujedinio biblijsku baštinu svoga naroda i grčku filozofsku misao, davši svemu prepoznatljivo obilježje svoje kristologije, u kojoj dominira teologija križa. Križ Kristov je mjesto gdje se dogodio taj susret jedne i druge misli i stvorio kršćansku misao u Pavlovu prepoznatljivom obliku kao teologiju križa. Nije Pavao pošao ni od helenističke filozofske misli ni od starozavjetne židovske mudrosti kako bi u očima Grka i Židova križ učinio razumljivim i prihvatljivim, već posve suprotno od događaja Kristova križa koji dovodi u pitanje i jedno i drugo te u prvi plan ističe ludost križa kao Božju mudrost koja znači snagu spasenja.

DALEKO I BLIZU

Prema Bibliji čovjek je putnik zemljom, tražitelj Boga, sebe, smisla, mira... Na putu je od rođenja do smrti. Na put ne stupa iz ništa niti ga taj put vodi u ništa. Dolazi od Boga i put ga vodi Bogu, u vječnost. Bog jest cilj prema kojemu čovjek putuje, ali Bog nije na kraju puta. On je Emanuel – Bog s nama. Toliko je čovjeku blizu da Pavao kaže: „U Bogu doista živimo, mičemo se i jesmo.“ (Dj 17,28) Isus je došao navijestiti tu Božju blizinu: „...približilo se kraljevstvo Božje!“ (Mk 1,15) A za sebe kaže: „Ja sam Put...“ (Iv 14,6) Biti putnik pretpostavlja određenu jasnoću cilja, no čovjek je vrlo često i lutalac koji ne zna ni odakle dolazi ni kamo ide, ni što je pravi put ni što je stranputica. Gdje su uzroci čovjekovih lutanja?

FRA MARINKO
ŠAKOTA

ADAM I EVA SU POČELI LUTATI KADA SU – POD UTJECajem ZMIJE – ODVRATILI SVOJ PO- GLED, ZATIM SRCE I NA KONCU RUKU OD BOGA I USMJERILI GA PREMA NEČEMU ŠTO BOG NIJE HTIO. Mlađi sin iz Isusove prispodobe, koji se udaljio od svoga oca (usp. Lk 15,11-32), isto tako pokazuje da su lutanja posljedica udaljevanja od Boga, od sebe i od drugih. No, čovjek može „zalutati“, a da se od Boga ne udalji „fizički“. Stariji sin iz spomenute prispodobe fizički je blizu svome ocu, ali je duhom daleko od njega. Također, farizej koji moli (usp. Lk 18,9-14), blizu je, moli u Hramu, ali je daleko od Božje blizine. I ne samo od Boga nego i od sebe – jer ne vidi sebe – i od drugih ljudi – od carinika i „grješnika“ od kojih se kao „pravednik“ distancira.

Osim lutanja udaljevanje od Boga ima za posljedicu i gubljenje mira. No, to ne znači da je onaj koji se udaljio od Boga prestao tražiti mir. Nije i ne može, ali nije svejedno na kojem „izvoru“ će ga tražiti. Gospa sve čini da čovjeka vrati Izvoru od kojega se udaljio. „S vama sam i poučavam vas dječice: u Bogu je mir i nada vaša. Zato približite se Bogu i stavite ga na prvo mjesto u vašem životu.“ (25. 1. 2001.)

Ljudi doduše osjete udaljenost od Boga, ali pritom nerijetko pomisle da

se Bog udaljio od njih, da ih je zaboravio. O tome i Gospa govori: „... mislite da je Bog daleko od vas i da vas ne sluša i ne čuje vaše molitve.“ No, Gospa opovrgava takvo razmišljanje: „Ne, draga djeco, to nije istina!“ (25. 1. 1988.) Štoviše, istina je potpuno drukčija: „Na poseban način sad kad se govori, da je Bog daleko, a zapravo vam nikad nije bio bliže.“ (25. 9. 1999.) Isto vrijedi i za Gospinu nazočnost: „Svakim sam vam danom bliže i bliže, premda vi niste svjesni...“ (25. 5. 1992.)

Gospa dolazi u Međugorje jer želi čovjeka vratiti u Božju blizinu. „Ja iz dana u dan molim za vas i želim vas sve više i više približiti Bogu, a ne mogu ako vi to ne želite.“ (25. 1. 1988.) A takvih koji ne žele očigledno nije mali broj: „Vidite, slušate, osjećate da u srcima mnogih ljudi nema Boga. Ne žele ga, jer su daleko od molitve i nemaju mira.“ (25. 2. 2014.)

Gospa najčešće poziva na molitvu. Razlog za to je jasan – približavanje Bogu. „Danas vas pozivam da se još više približite Bogu preko molitve.“ (25. 2. 1992.) Čuje se kako pojedini ljudi govore da oni i bez molitve imaju komunikaciju s Bogom, no u otkrivanju Božje blizine nema drugog načina osim molitve. „Bez molitve ne možete živjeti, jer molitva je lanac koji vas približava Bogu.“ (25. 1. 2016.) Molitva vodi čovjeka bliže Bogu i budi u njemu zaspala osjetila. „Molite, dječice, da biste bili bliži te da biste preko molitve osjetili što od vas želim.“ (25. 7. 1992.)

No, budući da molitva može proteći samo izvanjski – što znači da čovjek koji moli može biti „blizu“, u crkvi, ali duhom daleko od Boga – Gospa poziva na molitvu srcem, jer samo srcem može se „opažati“ Božju blizinu. „I danas vas pozivam na molitvu. Ja vas uvijek pozivam, a vi ste još daleko. Zato, odlučite se od danas s ozbiljnošću posvetiti vrijeme Bogu. Ja sam s vama i želim vas naučiti moliti srcem. U molitvi srcem susrest ćete Boga.“ (25. 10. 1989.)

Kakva je naša situacija s obzirom na molitvu srcem? Gdje se nalazimo?

Gospin odgovor je: „Još ste daleko od susreta s Bogom u vašem srcu.“ (25. 3. 2008.) A bez molitve srcem nema ni približavanja Bogu, odnosno rasta u svetosti. „Već godinama svi ste pozvani na svetost, a još ste daleko.“ (25. 3. 1989.)

Gospa otvara oči za ono što uzrokuje udaljevanje od Boga i za ono što pomaže u približavanju. „Zato vas, draga djeco, pozivam na molitvu i potpuno predanje Bogu, jer Sotona želi da vas odvoji svagdanjim stvarima i u vašem

životu želi da zauzme prvo mjesto. Zato, draga djeco, molite bez prestanka!“ (16. 10. 1986.)

Bog je stvorio materijalne stvari, ali one čovjeka mogu odvesti i udaljiti od Boga. „I danas vas pozivam na obraćenje i svetost. Bog vam želi dati radost i mir preko molitve, ali vi ste, dječice, još daleko, navezani na zemlju i na zemaljske stvari.“ (25. 5. 2012.) Bez molitve nije moguće stavljanje materijalnih stvari na pravo mjesto koje im pripada. „Ja sam vaša majka i pozivam vas da se preko molitve približite Bogu, jer je On vaš mir, vaš Spasitelj. Zato, dječice, ne tražite materijalnu utjehu, nego tražite Boga.“ (25. 9. 1993.)

Bez molitve i približavanja Bogu stjecanje materijalnih stvari često vodi gubljenju sebe. „Vi se lako izgubite u materijalnim i ljudskim stvarima, a zaboravite da je Bog vaš najveći prijatelj. Zato, draga moja dječice, približite se Bogu da vas on zaštiti i da vas čuva od svakog zla.“ (25. 2. 1992.)

Svijest o vječnom životu pomaže u uspostavljanju pravog odnosa prema vremenitim stvarima. „Želim dječice, da se svaki od vas zaljubi u vječni život koji je vaša budućnost i da vam sve zemaljske stvari budu pomoć kako biste se približili Bogu Stvoritelju.“ (25. 1. 2009.)

Udaljevanje od Boga može u isto vrijeme biti približavanje Sotoni. „Zato, evo što vam kažem: Sotona se poigrava s vama i s vašim dušama. A ja vam ne mogu pomoći, jer ste daleko od mog srca.“ (25. 3. 1992.)

Kako se pokrenuti? Što činiti da ne budemo više daleko? Kako biti bliže Bogu i molitvi?

Obraćenje je prvi korak. „A vi koji ste daleko od Božjeg milosrđa

obraćajte se da se Bog ne ogлуši na vaše molitve i ne bude vam kasno. Zato u ovom milosnom vremenu obraćajte se i stavite Boga na prvo mjesto u vašem životu.“ (25. 8. 2007.) Obraćenje nije jedan trenu-tak već trajna potreba. „Radite više na vašem obraćenju, jer ste daleko, dječice.“ (25. 3. 2012.)

Mnogi ljudi ne doživljavaju Boga ljubavi, a razlog je što su daleko. „Eto, zato sam s vama da vas poučim i približim Božjoj ljubavi. Ako Boga ljubite iznad svega, bit će vam lako moliti i otvoriti mu srce.“ (25. 5. 1999.) Iskustvo Božje ljubavi ključno je za približavanje Bogu. „Samo ako se približite Isusu shvatit ćete neizmjerenu ljubav koju ima za svakog od vas.“ (25. 2. 1998.)

Iz svoga majčinskog iskustva Gospa potvrđuje da je ljubav snaga koja je u stanju nadilaziti sve prepreke koje je postavila ljubljena osoba, pa i njezinu udaljenost. „Ja vas ljubim i onda kada ste daleko od mene i mog Sina.“ (24. 5. 1984.) Još jasnije se to vidi u sljedećoj poruci: „Iako ste daleko od mog srca, u ljubavi vas zovem: obratite se. Ne zaboravite: ja sam vaša majka i osjećam bol za svakog koji je daleko od mog srca, ali vas ne ostavljam same. Vjerujem da možete ostaviti put grijeha i odlučiti se za svetost.“ (25. 9. 2005.)

Kao majka i učiteljica Gospa ne ostaje samo kod dijagnoze već konkretno usmjerava svoju djecu: „Zato provodite što više vremena u molitvi i klanjanju Isusu u Presvetom oltarskom sakramentu da vas on mijenja i stavi u vaša srca živu vjeru i želju za vječnim životom.“ (25. 3. 2008.) „Ovo je vrijeme milosti koje vam Bog daje po mojoj prisutnosti, a vi ste daleko od mog srca, zato vas pozivam na osobno obraćenje i obiteljsku molitvu. Neka vam Sveto pismo uvijek bude poticaj.“ (25. 4. 2013.)

U tišini srca duša se približava Bogu koji „je u skrovitosti“ (Mt 6,6). „A vi koji ste daleko od molitve obratite se i tražite u tišini svoga srca spas svojoj duši, i hranite je molitvom.“ (25. 5. 2007.)

Posebno u Zapadnom kršćanstvu zavladalo je mišljenje da su post i ispovijed nadiđeni. No, iz perspektive vječnosti to izgleda drukčije. „Vratite se postu i ispovijedi da

biste pobijedili zlo u vama i oko vas.“ (25. 10. 2016.)

Marija je „ključ“ za pitanje kako nadvladati udaljenost od Boga i od molitve. Isusovu srcu se približava po Mariji. „Bog vam daje velike milosti, zato dječice, iskoristite ovo milosno vrijeme i približite se mom srcu da vas mogu voditi mom sinu Isusu.“ (25. 6. 2001.) Približavanje Bogu nije jedinstavno. Potrebno je vježbati se u odricanju. „Ja vas volim i zato sam s vama da vas podučavam i vodim novom životu obraćenja i odricanja. Tek tako ćete otkriti Boga i sve ono što vam je sad daleko.“ (25. 11. 1992.) Odricanje je približavanje svetosti. „Ja želim da svatko od vas svojim malim odricanjima pomogne sebi i meni, da vas mogu voditi da budete iz dana u dan bliže svetosti.“ (9. 10. 1986.)

Post štiti od zla i približava Bogu. „Postite i odričite se deveticama da Sotona bude daleko od vas, a milost oko vas.“ (25. 7. 2005.) Tek je postom i odricanjem moguće prepoznati prepreke na putu. „I danas vas pozivam na post i odricanje. Dječice, odričite se onoga što vas sprječava da budete bliže Isusu.“ (25. 3. 1998.)

Gospa daje odgovor na pitanje nekih vjernika koji je smisao truda oko duhovnog rasta: „Tako i vi, dječice, rastite u Božjoj ljubavi i nosite je svima onima koji su daleko od Boga.“ (25. 4. 2008.) Dakle, oni koji su bliže Bogu i molitvi srcem trebaju pomoći onima koji su daleko. „Napose vas pozivam da molite za sve one koji su daleko od Boga, da bi se obratili.“ (25. 8. 1989.) Ne smijemo osuđivati one koji su daleko, već se trebamo zauzeti za njih u molitvi. „Molite, dječice, na poseban način za sve one koji nisu upoznali Božju ljubav. Molite da se njihova srca otvore i približe mom srcu i srcu mog Sina Isusa, da ih mognemo preobraziti u ljude mira i ljubavi.“ (25. 1. 2004)

Koliko je Gospi stalo do toga da se zauzimamo za one koji su daleko, vidi se iz riječi „budite“: „Budite molitva i ljubav za sve one koji su daleko od Boga i Njegove ljubavi.“ (25. 4. 2014.) I još malo konkretnije: „Budite moje ispružene ruke za svako stvorenje kako bi se približilo Bogu ljubavi.“ (25. 6. 2009.)

Jesi li se ikada zapitao zašto u životu neke stvari odgađamo? Kako se u takvim trenucima osjećaš? Što nas sprječava da učinimo dobro za sebe i bližnje? Zbog čega se bojimo ili izbjegavamo progovoriti o onome što nam je teško, što smo krivo učinili, zbog čega bismo se trebali pokajati? Zašto izbjegavamo otići na ispovijed kad nam je ona potrebna? Je li to zbog straha da te Bog ne će kazniti još više ili ti je teško priznati da si pogriješio? Možda si doživio neugodno iskustvo ili si jednostavno zaboravio što znači živjeti sakramentalnu milost?

FRA ZVONKO
BENKOVIĆ

NE ZNAM OD KUDA BIH KRENUO. Svega se nakupilo na duši u posljednjih dvadesetak godina od kako nisam išao na ispovijed. Ni sam ne znam zašto sam bježao od ispovjedaonice, ali sam se nekako i fizički udaljavao od nje. Kada bih s obitelji dolazio na misu uvijek sam tražio mjesto što dalje od ispovjedaonice, kao da sam se bojao biti blizu. Bilo mi je teško ponovno otvoriti vrata i kleknuti na koljena, premda nisam imao nikakvo neugodno iskustvo. Imao sam neku barijeru u glavi koju nisam mogao tako lako ukloniti. Iako sam često zamišljao kako bi sve trebalo ići, ipak nisam otišao dalje od same pomisli.

Dugi niz godina sam se tražio, ali nisam pronašao načina da dođem na ispovijed. Posljednja, koje se sjećam bila je na kraju osnovne škole kad smo se spremali za svetu krizmu. Nakon toga bilo je mnoštvo životnih prigoda za koje sam se trebao ispovijedati, ali se nisam usudio. Vrata mojega srca ostala su zatvorena. Godine su se nizale jedna za drugom, a ja sam i dalje ostao vjernik

ZAŠTO (NI)SAM OTIŠAO NA ISPOVIJED

FOTO: ARIAN TCM

koji je nedjeljama i blagdanima išao u crkvu, redovno za sakramente pripremao sa suprugom djecu, ali sam nisam činio ništa.

Shvatio sam da sam zaboravio što znači živjeti sakramentalnu milost. Ispovijed nije samo susret sa svećenikom u ispovjedaonici, nego susret sa samim Kristom u sakramentu ispovijedi. Ponekad sam bio toliko ohol da sam si umišljao kako je dovoljno što Bog zna da sam učinio nešto krivo. Bogu svakako ništa nisam mogao sakriti, a onda nisam imao potrebu o tome još govoriti svećeniku. Jedno vrijeme sam mislio kako je to ispravno. Bio sam uvjeren da nitko iz mojega društva ne ide na ispovijed, jer o tome se nikada nije govorilo ili ja nisam slušao kad su o tome razgovarali. Kako sam samo bio u krivu.

POTRAGA ZA LIJEČNIKOM

Nakon svih tih mojih godina lutanja i traženja u posljednjih mjesec dana počeo sam misliti o ispovijedi. Ne znam jesu li tome razlog godine, teret koji se nagomilao na duši ili su molitve mojih ukućana napokon uslišane pa me je sam Duh Sveti na to potaknuo. Osjetio sam kako me nešto pritišće u grudima. Pomislio sam da nisu neki zdravstveni problemi pa sam odmah krenuo liječniku na pretrage. Nakon više od mjesec dana istraživanja i provjera, liječnica mi je rekla da je sve pod kontrolom. Imao sam tek malo povišen tlak, ali ništa zabrinjavajuće. Nisam dobio nikakve tablete ni terapiju, a meni je i dalje bilo teško.

Odlučio sam potražiti nekog ispovjednika i napokon riješiti taj teret koji me je sve više sputavao. Išao sam od crkve do crkve i promatrao ispovjednike. Gledao sam da me nešto privuče, da me potakne kako bih mogao pristupiti i reći što me tišti. Ali, nisam pronalazio poticaja. Uz to, bojao sam se reakcije starijih svećenika. Što će mi reći? Kako će reagirati kada im kažem koliko dugo nisam bio na ispovijedi, a kamoli kada im počnem nabrajati što sam sve u međuvremenu činio? Pitao sam se hoće li galamiti na mene? Hoće li me zbog svega toga vratiti ispred svih drugih u redu i još više me posramiti? Puno je toga bilo u glavi, a ja jednostavno nisam mogao donijeti odluku da to prelomim u sebi.

Uz sve to sram me je bilo priznati da sam zaboravio kako se ispovijeda. Od djece sam uzeo molitvenik, koji su dobili za prvu pričest, kako bih pronašao obrazac po kome bih se i sam trebao ispovjediti. Bio sam zaboravio molitvu kajanja. Kriomice sam ju učio u automobilu kao prvopričesnik bojeći se da me netko od ukućana ne

vidi. Danima sam ju ponavljao pitajući se zašto nisam išao na ispovijed, a to je tako jednostavno.

Od svega mi je najteže bilo kleknuti na koljena i priznati da sam grješnik. Kroz glavu mi je svašta prolazilo. Bojao sam se kako će svećenik reagirati kada mu kažem da sam zadnji put bio u ispovjedaonici prije dvadeset i sedam godina. Nisam ni sam moga zamisliti koliko je to godina. Pomislio sam kada se zbroji sve, koliko li sam puta u tome vremenskom razdoblju samo pomislio kako izbjeći ispovijed, a svaki put mi je bila potrebna. Osjećao sam kako se nagomilao teret na duši i čitav niz malih i velikih grijeha koje sam usput i zaboravio. Od svega toga najviše mi je nedostajalo poštovanjem prema svetom sakramentu. Nedostajao mi je onaj osjećaj punine koji sam imao nakon svakog sakramenta. Godinama sam bio sam promatrač, ali ne i sudionik u Kristovoj žrtvi, daru milosti pokajanja i praštanja.

NAŠ SVETI ANTE

Jednoga utorka došao sam sa suprugom i djecom na večernju misu u našoj župi. Danima sam se moli svetome Anti da mi pošalje nekog svećenika koji će me razumjeti i na čijem ću licu prepoznati vedrinu koja će mi olakšati teret. Toga utorka smo došli više od sat vremena ranije. Starije gospođe su se u crkvi dogovarale koja će moliti koji desetak krunice prije početka mise. Jedna od njih je sva zabrinuta pitala:

– Gdje nam je sveti Ante?
– Nema ga već dva utorka – odgovorila je druga.

– Pa gdje je otišao? – radozno upita treća.

– Nije sigurno na godišnjem odmoru! Zar niste čuli da ga je župnik odnio na popravak. Bili su neki majstori i odvezli su ga – samouvjereni je dobacila četvrti gospođa pripremajući se da započne molitvu krunice.

Moj sedmogodišnji sin je sve to slušao i onda me je upitao:

– Tata, tata, a kakav je to sveti Anto?

– On ti je veliki. Ima smeđu haljinu i bijeli pojas.

– Dobro. A kakav je još?

– Ima velike raširene ruke i smeđu pročelavu kosu.

– Nosi li on naočale? – upitao je maleni sav u čudu.

– Ne baš, ali...

– Ja sam upravo vidio jednoga kako hoda po crkvi. Eno ga tamo, sakrio se u onoj kućici iza vrata. Isti je kao taj tvoj sveti Ante. Ima smeđu haljinu, bijelu

špagu, visok je, ima kratku kosu i nosi naočale. Sto posto se vratio nazad, a da se župniku nije javio.

Bio sam sav u čudu. Nisam znao što bih mu rekao. Čvrsto sam ga zagrlio, poljubio u glavu i tiho mu šapnuo:

– Imaš pravo. To bi mogao biti moj sveti Anto. Ti sjedi tu s mamom, a ja odoh provjeriti je li to on.

Sinov osmijeh i spoznaja da sveti Anto možda uistinu hoda po našoj župnoj crkvi bili su mi dovoljni znakovi milosti da odem na ispovijed.

ZAŠTO SAM ODGAĐAO ISPOVIJED

Nakon svega sam shvatio kako prvi put nisam otišao na ispovijed, jer sam preskočio redovitu božićnu ispovijed. Drugi put mi se nije dalo i onda je to prešlo u naviku da ne idem. Jedno vrijeme sam mislio kako nema smisla redovito ići na ispovijed, jer svaki put sam ponavljao iste grijeha. Pri tome sam zaboravio da za to nije kriv sam sakrament ni ispovjednik, nego ja sam.

Nisam sebi osvješćivao da grijeh nisu samo psovke, propuštena nedjeljna misa i jedenje mesa petkom. Shvatio sam da je grijeh i kad ne ljubiš dovoljno svoje bližnje, kada ne pronalaziš vremena za roditelje i djecu, jer ti je sve drugo važnije od njih. Grijeh je i kada ne znaš zašutjeti, jer bi tako prestala svađa i napetost; kada nisam pomogao, a trebao sam; kada sam potrošio vrijeme tako što sam ležao gledajući utakmicu, a djecu sam pustio da se igraju na kompjuteru umjesto da smo izašli ispred kuće i zajedno igrali nogomet. Kada nisam posjetio roditelje, a obećao sam im da ću doći. Znam da su me čekali i da je mater bila napravila pitu sa sirom, koju je cijelo vrijeme podgrijava u pećnici, a meni je bila važnija još jedna piva s prijateljima. Kada sam bio ohol i svojeglav i nisam htio poslušati savjete drugih.

Grijeh polagano obuzima dušu i s vremenom čovjek sebi umisli kako je i ono krivo što čini isto dobro. Umirio sam svoj savjest pravdajući se da sam dobar suprug i otac, a zaboravio da nisam godinama bio u miru s Bogom. Oholost se brzo nastanila u duši da ju nisam ni primijetio. Ne živeći sakramentalnu milost, brzo sam sabrao jedan po jedan glavni grijeh tako da sam ih ubrzo sve kompletirao. Pritom sam zaboravio što znači oprost grijeha i milost novih bijelih haljina.

Ispovijed nije samo sakrament milosti u kome ti Bog oprašta grijeha preko svećenika, ona je radost i snaga koja te nosi kroz život.

OBITELJI U MEĐUGORJU PRONALAZE SVOJE KORIJENE

U Međugorju je netom uoči Svjetskog dana obitelji u Dublinu boravio Riccardo Cascioli, dopisnik talijanskih novina LA NUOVA BUSSOLA QUOTIDIANA, koji je s apostolskim vizitatorom mons. Henrykom Hoserom vodio razgovor o ulozi Međugorja u vjerničkom životu današnjih obitelji, ali i općenito o problemima s kojima se susreće institucija obitelji pred izazovima suvremenog načina života.

Mons. Hoser, jedna od iznenađujućih stvari o Međugorju jest velik broj obitelji koje dolaze na hodočašće. Istovremeno, to podsjeća na Dublin gdje će se za nekoliko dana održati Svjetski susret obitelji, događaj koji je započeo sv. Ivan Pavao II. 1994. godine. Čak i bez službenog saziva, mnoge obitelji spontano dolaze u Međugorje. Koji je razlog tome?

Dolaze jer ovdje pronalaze korijene svoje obitelji. Marijanski kult u Međugorju zasnovan je na liku Djevice Marije koja je zaštitnica obitelji. Čak i kada obitelj nije glavna tema, ljudi dolaze slušati i naučiti ne samo o pozivu već i o misiji obitelji u svijetu. Uče kako živjeti svoj poziv u povijesnom trenutku u kojem je kriza obitelji najveća. Prije nekoliko dana jako me iznenadila analiza Eurostata koja navodi kako je 70% djece u Irskoj izvanbračno. Zamislite, 70%! To je nevjerojatno ako o Irskoj razmišljamo kao o katoličkoj zemlji. Vidite, djeca su prve žrtve ove krize. To je strašno. Fenomen pedofilije se najviše ističe, te je osim kod svećenika prisutan

MORAMO PONOVO PONUDITI MODEL SVETE OBITELJI, RAZMISLITI O ČIMBENICIMA KOJI TVORE ZDRAV I SVET OBITELJSKI ŽIVOT. POČEVŠI OD MAJČINSTVA MAJKE BOŽJE KOJA JE I NAŠA MAJKA I KRALJICA MIRA. MORAMO POČETI OD UNUTARNJEG MIRA, MIRA U NAŠIM SRCIMA, „OTVORITE VAŠA SRCA BOGU“. TU LEŽI BIT SVEGA.

u društvu. Dječja svetost i nevinost su najviše oskvrnute. Gospodin jasno kaže koliko je taj grijeh težak, a upravo je on dominantan u današnjem društvu. To je jasan znak nedostatka veze s Bogom. Jasno je da društvo danas živi u horizontalnoj dimenziji bez orijentacije i smjera. Jedini zajednički nazivnici su ekonomija, vlastiti interes i sebična samodovoljnost.

Ako u tako dramatičnoj situaciji tolike obitelji dolaze u Međugorje, to sigurno znači da se ovdje prenosi poruka koja je važna i za susret u Dublinu. Koja je to poruka ovdje?

Moramo ponovno ponuditi model Svete obitelji, razmisliti o čimbenicima koji tvore zdrav i svet obiteljski život. Počevši od majčinstva Majke Božje koja je i naša majka i Kraljica Mira. Moramo početi od unutarnjeg mira, mira u našim srcima, „otvorite vaša srca Bogu“. Tu leži bit svega. Podjela među parovima se rađa iz podjele u srcima, optužujemo jedni druge, a zatim se udaljavamo jedni od drugih. Isto se događa i s društvom: svi krivimo svih, to je vražje djelo, on je vladar podjele i optužbe. Sjetimo se početka: Adam prvo optužuje Evu, a onda zajedno optužuju Boga. Vidite, naša Gospa, Kraljica Mira, ona nam pomaže ponovno izgraditi jedinstvo u srcu, s drugima, u obitelji, u društvu, u unutarnjim odnosima. Bez majčinske figure sagradili smo Babilonsku kulu s velikim ekonomskim i tehnološkim trudom, ali smo završili izgubljeni i rastrkani. Kardinal Lustiger je rekao da je protuteža Babilonske kule blagdan Duhova kada je Duh Sveti sišao i svi su na svom jeziku razumjeli sv. Petra.

Koja je uloga Josipa u Svetoj obitelji?

On je važan za današnje društvo. Francuska Revolucija je ubila očinsku figuru, očinstvo Boga Oca. Josipu su povjereni žena i dijete. Zato se arkandeo obratio Josipu: „Uzmi svoju ženu i dijete i otidite u Egipat“, a kasnije će oboje morati ići u Nazaret. To je njegova odgovornost. Mora također i zaštititi našu Gospu tijekom trudnoće, a postaje i svjedokom Isusova rođenja. Mnogo je godina on učitelj Isusove humanosti. Ne spominje se sv. Josip slučajno prije apostola u misnom kanonu.

A Sina?

Najemotivniji trenutak je iz razdoblja kada je Isus imao 12 godina i kada su ga roditelji tražili posvuda. Na Majčine riječi: „Tvoj otac i ja smo se tako zabrinuli, tražili smo te posvuda“, Sin potvrđuje svoju životnu perspektivu, a to je Očeva volja. To ujedno postaje i Marijina i Josipova perspektiva nakon što spoznaju da Isus nije samo sin čovjeka, nego i Sin Božji.

Sv. Ivan Pavao II. je čvrsto vjerovao da je posljednja bitka između Boga i Sotone ona oko obitelji. Zato je želio ustanoviti Papinsko vijeće za obitelj, Institut studija za obitelj i Svjetske susrete. Slažete li se da se to u današnjoj Crkvi pomalo zagubilo?

Naravno. No, iznad svega, izgubili smo svijest o početku, o Božjem projektu stvaranja. Isus se u svom razgovoru s farizejima uvijek osvrće na početak, primjerice kada su ga upitali o rastavi. Danas imamo isti problem: prekid veze s Bogom radi kojeg više nismo u dodiru sa stvarnosti. Sve je podijeljeno, poput mozaika s pločicama koje nisu na svome mjestu. To je današnji problem u obiteljima, živjeti egzistencijalnu, ontološku, metafizičku bitnost. Moramo to popraviti, zato vjernike privlače marijanska svetišta. Kroz Marijinu i Isusovu čovječnost ponovno otkrivamo Božji plan.

...današnji je problem u obiteljima, živjeti egzistencijalnu, ontološku, metafizičku bitnost. Moramo to popraviti, zato vjernike privlače Marijanska svetišta. Kroz Marijinu i Isusovu čovječnost ponovno otkrivamo Božji plan.

Jesu li korisni ti Svjetski susreti? Mnogi naime u njih sumnjaju.

Pravi problem leži u tome što je potrebno poraditi na temeljima Crkve. Ono što se događa u župama i pojedinim zajednicama, važnije je od onoga što se postigne na skupovima jer na skupove dolaze već uvjereni ljudi. Toliko je skupova na svijetu na kojima se govori o obitelji, bioetici, prirodnim metodama, ali se na nivou župe ne radi dovoljno. To je tužno, ponekad čak ni svećenici nisu dovoljno podučeni u pastoralnoj brizi za obitelj. Ne radi se samo o nevjerojatnim psihološkim idejama, o učenju, razgovoru. Moramo razumijeti obiteljsku duhovnost, ali i fizičko gledište obitelji. Ja sam doktor bioetike, znam što podrazumijeva biologiju para. Ona nije sekundarna već je vrlo važna u vezama.

Susret u Dublinu odvija se u isto vrijeme kada se pojavljuju šokantne vijesti o seksualnom zlostavljanju koje su provodili svećenici i neki nadbiskupi tijekom dužeg perioda. Postoje i polemike o tome da Svjetski susret obitelji ugošćava ljude koji promoviraju LGBT namjere unutar Crkve.

Priča o svećenicima koji su seksualno zlostavljali djecu veliki je skandal. Oni koji su počinili ta djela moraju smjestiti biti otpušteni iz svećeničke službe. Neki to pokušavaju iskoristiti kako bi „normalizirali“ homoseksualnost. Crkva to ne smije prihvatiti. Nažalost, postoje biskupi koji igraju na tu kartu, malo kažu, „da“, a malo „ne“. To opravdavaju tako što kažu da ih je Bog takvima stvorio. No to nije istina. Bog je stvorio čovjeka kao muškarca i ženu. Crkva ne smije prihvatiti tu ideju i moramo se boriti protiv nje. I sam sam u više navrata jasno govorio protiv rodne ideologije. Glavne žrtve su mladi ljudi zbog erotizacije medija: reklame, internet, sve je puno erotike. Strašno je vjerovanje da svi moraju upražnjavati seks, bez iznimke, jer je dobar za ljude. Djeluje protiv depresije, itd. Seks je reduciran na sportsku i higijensku funkciju. Mlade ljude ne uče čednosti i to je strašno. Bez samokontrole, vjernost nije moguća. A vjernost je mjerilo prave ljubavi.

Prečesto, suočeni s tom situacijom, članovi klera umjesto u istini zaklon traže u „političkoj korektnosti“. Obitelji tako ne mogu pronaći nekoga od koga bi potražili pomoć. Što bi jedna obitelj trebala napraviti u potrazi za vodstvom?

To je istina. U pustinji smo i moramo se okrenuti Bogu jer jedino On može posredovati. Moj episkopalni moto jest: „Bog je veći.“ Moramo se moliti Bogu da posreduje u ovoj situaciji. Ukazanja u 19. i 20. stoljeću, osobito Fatima, jasan su znak Božanske intervencije. Volim razmišljati o Mojsijevu životu. Živio je 120 godina, odnosno tri puta po 40 godina. Četrdeset je simbolična brojka. Ne ukazuje na vrijeme kronološki već na kairos, vrijeme postignuća. Prvih 40 godina Mojsijeva života bilo je u obrazovanju. Mojsije je pohađao faraonovu školu, učio o znanosti, umjetnosti... U sljedećih je 40 godina postao revolucionar. Želio je svoje ideje iskoristiti i kako bi promijenio svijet. Zato je i izgubio sve. U tom se trenutku umiješao Bog. Mojsije ga je susreo u gorućem grmu i posljednjih 40 godina života posvetio misiji koju je vodio Bog. Danas se nalazimo u istoj situaciji kao i Mojsije na kraju svojih drugih 40 godina, u pustinji smo. Moramo tražiti Božje posredovanje.

Prevela: Erika Radović

BOŽO SKOKO

ONI KOJI NASTOJE ZANIJEKATI ILI OMALOVAŽITI GOSPINA UKAZANJA U MEĐUGORJU VRLO ČESTO KAO KLJUČNE ARGUMENTE NAVODE BROJNOST, ODNOSNO „INFLACIJU“ GOSPINI UKAZANJA, TE STALNO PONAVALJANJE SLIČNIH PORUKA. Međutim, oni koji se bave znanstvenim proučavanjem komunikacija i marketinga znaju da je ponavljanje jedna od ključnih strategija za učinkovitu prijemčivost poruke, posebice danas kad su ljudi opterećeni mnoštvom različitih sadržaja, koji ih svakodnevno zasipaju iz svih mogućih izvora i medija. Primjerice da bi ljudski um uopće percipirao neku televizijsku reklamu, oko ju mora vidjeti minimalno deset puta. Tek nakon toga možemo reći da je privukla našu pozornost. Međutim, to je tek početak, jer onda slijedi stvaranje interesa za poruku. A kad sa zanimanjem čujemo poruku i

istinu od laži, činjenicu od manipulacije...

Upravo za to u svijetu marketinga, medija, gospodarstva pa i politike jako se puno radi na mudrom osmišljavanju i pakiranju poruka, kako bi u šarenilu svakodnevnih ponuda našle svoje mjesto do primatelja, kako bi ih netko čuo, prihvatio i ravnao se po njima. Tako svaka nova poruka mora biti atraktivnija od prethodne, mora biti glasnjija, dovtljivija, senzacionalnija, ekskluzivnija, jedinstvenija... U toj utrci za pozornost i borbi s konkurencijom ne štede se epiteta i superlativi. I što je najgore sve se više žrtvuju činjenice, odnosno istina.

Koga još zanimaju suhoparne činjenice ili realna stvarnost!? Kako bi se privukla pozornost treba malo pretjerati, dodati, upakirati, šokirati. Inače, tko će vas uopće slušati i doživjeti – smatraju mnogi. I onda je logično da se u takvom okruženju Gospine poruke iz Međugorja

Upravo čitam biografiju slavnog Edwarda Bernaysa, kojeg se smatra ocem odnosa s javnošću, iz pera Larryja Tyea. Opisujući početke tog medijskog majstora, kralja manipulacije i spina u SAD-u početkom dvadesetog stoljeća, autor navodi jednu zgodu iz 1915. kad je Bernays bio angažiran da odradi publicitet za američku turneju jednog segmenta Ruskog carskog kazališta. *Ballet Russe* pod vodstvom Sergeja Djagileva okupio je trupu koja je spajala klasični balet s modernim plesom. No, unatoč odličnim kritikama iz Europe, američka javnost je bila prilično slabo zainteresirana za najtraženije europske plesače i njihovu umjetnost. Nakon što je nizom tekstova o važnosti baleta pokušao „educirati“ američke čitatelje, komunikacijski stručnjak je posebno želio istaknuti i skrenuti pozornost medija na slavnju Flores Revalles, primabalerinu u predstavi Šeherezada. Međutim na

tjeraju ljude da zastanu, pročitaju, osluhnu, pa i povjeruju. Nažalost, vrlo često ti hvatači pozornosti nemaju nikakve veze s temom, odnosno porukom, ali su ljudima očito draži, nego istinska poruka. Ljudi pamte te medijske i komunikacijske štosove, a vrlo brzo zaboravljaju bit. Tako se lagano razvodnjavaju i iskrivljuju činjenice. Istina postaje predmet pakiranja i trgovanja. A u silnoj želji da se svidimo publici ili da izazovemo njezinu reakciju, nerijetko se odstupaju od istine i ona postaje žrtva političke korektnosti, medijskog izvještavanja ili pak nekih viših gospodarskih ili političkih ciljeva i interesa... Onda nije čudo što je 2016. popularni Oxfordski rječnik kao riječ godine izabrao englesku riječ „Post-truth“. „Prema objašnjenju, radi se o pridjevu koji se odnosi na situacije gdje su objektivne činjenice manje utjecajne u stvaranju javnog mnijenja od emocionalnih reakcija. Oxford

Oni koji nastoje zaniijekati ili omalovažiti Gospina ukazanja u Međugorju vrlo često kao ključne argumente navode brojnost, odnosno „inflaciju“ Gospinih ukazanja, te stalno ponavljanje sličnih poruka. Međutim, oni koji se bave znanstvenim proučavanjem komunikacija i marketinga znaju da je ponavljanje jedna od ključnih strategija za učinkovitu prijemčivost poruke, posebice danas kad su ljudi opterećeni mnoštvom različitih sadržaja, koji ih svakodnevno zasipaju iz svih mogućih izvora i medija.

stvari koje su istinite. Besprijeckorni argument može se doista temeljiti na neporecivim činjenicama, ali ako se koristi da se povrijedi drugoga i da se tu osobu diskreditira u očima drugih, koliko god izgledao ispravno, nije istinit. Možemo prepoznati istinitu izjavu po njezinim plodovima: potiče li svađa, podjele i rezignaciju; ili, s druge strane, promiče li informirano i zrelo promišljanje koje vodi prema konstruktivnom dijalogu i plodonosnim rezultatima – zaključuje papa Franjo.

Papa Franjo svoju poruku posebnu usmjerava prema novinarima kao oblikovateljima javnog mnijenja pa poruku završava iskrenim pozivom svima na novinarstvo za mir: „Nije riječ o sladunjavom novinarstvu koje niječe postojanje ozbiljnih problema i ima primjesu sentimentalnosti, nego o novinarstvu bez pretjerivanja, koje je istinito i neprijateljski nastrojeno prema lažima, retoričkim sloganima i senzacionalističkim naslovima.“

KOLIKO VRIJEDI ISTINA?

KOGA JOŠ ZANIMAJU SUHOPARNE ČINJENICE ILI REALNA STVARNOST!? KAKO BI SE PRIVUKLA POZORNOST TREBA MALO PRETJERATI, DODATI, UPAKIRATI, ŠOKIRATI. INAČE, TKO ĆE VAS UOPĆE SLUŠATI I DOŽIVJETI – SMATRAJU MNOGI. I ONDA JE LOGIČNO DA SE U TAKVOM OKRUŽENJU GOSPINE PORUKE IZ MEĐUGORJA NEKIMA ČINE SUHOPARNIMA, DOSADNIMA, JEDNOZNAČNIMA.

razumijemo što nam to njezin naručitelj želi poručiti, to ne znači da će u nama stvoriti želju za njezinim prihvaćanjem. To pak ovisi o mnoštvu drugih elemenata, od atraktivnosti i privlačnosti poruke do konkretnih činjenica o kojima govori. A čak kad izazove želju u nama, to još uvijek nije jamstvo da ćemo mi postupiti onako kako se od nas očekuje, odnosno da će nas viđena i prihvaćena poruka potaknuti na akciju.

Prema tome, da bi neka poruka došla do našeg srca i uma, odnosno izborila se za našu pozornost i interes te u nama izazvala želju da ju prihvatimo i počnemo se ponašati po njoj, potrebno je jako puno truda. Tim više što živimo u vremenu kad nam svi nešto nude, prodaju, žele nas pridobiti na svoju stranu, žele mijenjati naš životni stil, ukuse i ponašanje, pa onda postajemo na neki način otporni na sve te poruke ili ih pak doživljavamo prilično površno. S druge strane u tom komunikacijskom kaosu često ne raspoznamo

nekima čine suhoparnima, dosadnima, jednoznačnima. Gospa je uporna i neumorno ponavlja jedno te isto – obratite se i vjerujte, svoje brige i probleme predajte Isusu Kristu, povjerite mu svoj život, mijenjajte sebe i tako ćete mijenjati svijet na bolje... A te promjene idu jako sporo i zato dobra majka, poput svakog odgovornog roditelja, ponavlja i ponavlja dok njezine riječi ne dođu do srca i uma njezine djece. Međutim, to sigurno nije „roba“ za medijske kuće, priča za prepričavanje i izazivanje čuđenja. Zamislite koliko bi oduševljenja izazvale Gospine poruke s dozom senzacionalizma. Primjerice da najavi neki apokaliptični događaj u skoroj budućnosti ili da tijekom ukazanja napravi čudo na očigled svijetu... Mnogi bi zadovoljno trljali ruke, jer bi imali o čemu pričati i izvještavati. Međutim, pitanje je da li bi povjerovali. Uostalom i Isus je činio čuda naočigled mnoštva pa to mnogima nije bilo dovoljno da shvate da je on uistinu Sin Božji.

konferenciji za novinare pojavio se tek jedan medij. Razočaran, ali s voljom da ipak zagolica američku javnost za slavnju balerinu, Bernays je posegnuo za kreativnim rješenjem. Odveo ju je u Zoološki vrt u Bronxu i nagovorio da se slika s dugom, ali bezopasnom zmijom otomanom oko njezina tijela. „Prodao je“ medijima priču kako se ona u svome plesu inspirira vijugavim pokretima gmazova te da joj je zmija kućni ljubimac. Iako se umjetnica bojala zmija, na kraju je prihvatila priču i odglumila svoju ulogu. Nakon toga je redovito putovala i pojavljivala se u javnosti zajedno sa zmijom. To joj je osiguralo naslovnice novina i iznimnu popularnost. „Bez zmije, FloresRevalles, privlačna, provokativna i nadarena djevojka, možda bi morala čekati godinama za dobivanje nacionalnog priznanja. Zmija je ubrzala taj proces.“ – napisao je kasnije Bernays u svojim memoarima.

Od tada do danas redovito se koriste tzv. hvatači pozornosti, koji

Dictionaries kaže da bi „post-truth“ mogla postati jedna od „definirajućih riječi našeg vremena“. Godinu kasnije, ključna riječ je postala „Fakenews“ ili lažna vijest po izboru Collinsova rječnika. Ta nova kovanica označava „lažne, često senzacionalističke informacije koje se u medijima plasiraju pod krinkom vijesti“, a čija je upotreba samo tijekom 2017. godine skočila za 365 posto. Laž je dakle svugdje oko nas, jer nam zvuči prihvatljivije, atraktivnije i zabavnije, nego istina. Mnogi svjesno ili nesvjesno prihvaćaju život u laži, odnosno život u fiktivnoj stvarnosti, umjesto u realnosti.

Neki će reći da je to logično jer je ljudima istina često dosadna, a njezino stalno ponavljanje im može ići na živce. Međutim, bez istine ovaj svijet kakav poznamo je izgubljen. Zato je Gospa uporna... „Svi trebamo riječ istine, koja će nas voditi i svijetliti nam na našem putu. Bez istine, koja je sam Krist, nije moguće pronaći pravi smjer života“, rekao je

papa Franjo u svom nagovoru uz molitvu Anđeo Gospodnji u nedjelju 22. srpnja. Upravo istinom se pozabavio i u svojoj poruci povodom 52. svjetskog dana sredstava društvene komunikacije koji je obilježen u svibnju ove godine pod naslovom „Istina će vas osloboditi. Lažne vijesti i novinarstvo za mir.“

Svjestan kojom brzinom se oko nas šire „lažne vijesti“, dakle potpuno izmišljene stvarnosti čija je svrha privući pozornost, te prikazati nekoga u boljem ili lošijem svjetlu, u prvom dijelu poruke Papa analizira fenomen lažnih vijesti napominjući da je dezinformiranje ukorijenjeno u žedi za moći koje ide od laži do laži kako bi nam oduzela našu unutarnju slobodu. Sveti Otac u poruci ističe da smo svi pozvani suprotstaviti se tim lažima i staviti naglasak na „obrazovne inicijative“ koje ljudima pomažu da ne budu nesvjesni širitelji dezinformacija, nego protagonisti razotkrivanja laži. Napasnik – stoji u poruci – uzima vjerodostojan izgled, glumi da je čovjekov prijatelj, usredotočujući se na zavođenje koje pomoću lažnih i primamljivih argumenata pronalazi svoj put do čovjekova srca. Baš kao i lažne vijesti. Doista, pouzdavanje u laži može imati katastrofalne posljedice, budući da čak i blago iskrivljavanje istine može imati opasne učinke. U vremenu u kojem živimo traganje za istinom očito postaje trajno. Nikada ne može prestati potraga za istinom – među ostalim piše Sveti Otac – jer se laž uvijek može ušuljati, pa i onda kad tvrdimo

Potrebno je novinarstvo koje stvaraju ljudi za ljude, novinarstvo koje je u službi svijeta, a posebno onih koji nemaju glasa. „Novinar – stoji u poruci – čuvar je vijesti i njegovo je poslanje da se u bjesnilu i vrtlogu senzacionalnih vijesti sjeti kako u središtu vijesti nisu brzina njezinog objavljivanja niti njezin utjecaj na publiku, nego osobe. Informirati druge znači oblikovati ih – nastavio je Sveti Otac – znači biti u doticaju s ljudskim životima. Iz tog su razloga jamčenje točnosti izvora i čuvanje komunikacije stvarna sredstva u promicanju dobrote, stvaranju povjerenja i otvaranju puta prema zajedništvu i miru.“

Međugorje je proteklih godina bilo žrtva i lažnih vijesti, i senzacionalističkog, i nečinjeničnog izvještavanja, ali je Gospa i dalje uporna u iznošenju istine o našem svijetu i Kraljevstvu nebeskom, ma koliko to nekome bilo zamorno. Nije li onda vrijeme da je nakon toliko ponavljanja i apela, ipak malo bolje poslušamo!?

SUSRET HODOČASNIKA FRANCUSKOG GOVORNOG PODRUČJA U MEĐUGORJU

OPEN MEDJ' 2018.

PAULA TOMIĆ

OD 13. DO 17. KOLOVOZA U MEĐUGORJU SE ODRŽAVAO SUSRET HODOČASNIKA FRANCUSKOG GOVORNOG PODRUČJA POD IMENOM OPEN MEDJ' 2018. Cijelo hodočašće zajedno s putovanjima trajalo je zapravo od 11. do 19. kolovoza 2018. i odvijalo se pod motom: „Evo ti Majke!“ (Iv 19,27) Organizatori susreta koji je okupio oko 1 200 hodočasnika iz 20 zemalja francuskog govornog područja (Kanada, Francuska, Martinik, Švicarska, Libanon, Belgija, Kamerun, Obala Bjelokosti...), među kojima je i 31 svećenik, su „L'association Etoile Notre Dame“ i „Fraternité Notre Dame Mère de la Lumière“, a me-

dijski pokrovitelji su „Radio Maria“ i „Télé-Lumière“.

Cilj ovog susreta u Međugorju bio je zajednički proslaviti svetkovinu Uznesenja Marijina. Po Marijinim rukama otvoriti se još više Duhu Svetom kako bi se svi skupa još više približili Bogu i On ih ispunio darovima Duha Svetoga koji su potrebni za evangelizaciju njihovih zemalja. Po Mariji k Isusu. Ovdje su oni poput „praznih baterija“ koje se došle ovdje u Međugorje da se napune, a zatim tu snagu nose u svoje zemlje.

Program susreta sastojao se od predavanja (prvo uvodno predavanje u ponedjeljak 13. 8. imao je župnik fra Marinko Šakota i govorio je o

putu obraćenja), molitve, slavljenja, klanjanja; molitve krunice na Podbrdu (ponedjeljak popodne), molitve križnog puta na Križevcu (petak jutro) i svakodnevnog večernjeg programa u župi.

U programu su sudjelovali i sljedeći predavači, poznati po svojim karizmama propovijedanja, kroz molitve za tjelesno i duhovno ozdravljenje i svjedočenja: **s. Emmanuel, otac Alain-Marie Ratti, Alberto Maalouf, Laurent Gay, s. Judith-Myriam, Zajednica Cenacolo i s. Marie-Emmanuel.**

Organizatori, a i sami sudionici su vrlo zadovoljni susretom, kažu da je bilo puno radosti, smijeha, zajedništva, duhovnih i tjelesnih ozdravljenja. **Anne iz Cherbourga, Francuska,** koja pomaže oko organizacije, kaže kako se i sama prije deset godina obratila u Međugorju. Sada pomaže voditi i organizirati hodočašća u Međugorje jer vidi koliko se ljudi ovdje mijenjaju, koliko im susret s Gospom pomaže da se približe katoličkoj vjeri i Bogu. Također ističe kako već sada sudionici pitaju kada će biti sljedeći

susret – a to je svakako dobar znak zar ne!?

ORGANIZATORI SUSRETA

GUILLIAUME SORIN predsjednik je Udruge „L'association Etoile Notre Dame“ koja postoji od 1973. godine i bavi se organizacijom katoličkih hodočašća i duhovnih obnova. To su događanja koja pomažu ljudima da se obrate, da se posvete i da nađu mir. Također ima i svoju izdavačku kuću (Les Editions Etoile Notre Dame). **GUILLIAUME** je oženjen i otac je petero djece. Nakon svog obraćenja u Međugorju koje je bilo za vrijeme rata u BiH, i nakon što je poslije rata boravio godinu dana u Međugorju, nastavio je voditi ovu Udrugu koju je započeo njegov otac, a sada iza njega nastavlja i njegova kćerka. Otprilike organiziraju oko 150 hodočašća godišnje u sva hodočasnička mjesta u svijetu, ali im je prvo odredište Međugorje.

Prošle je godine susreo Marthu Quinet koja ga je u ime zajednice „Fraternité Notre Dame Mère de la Lumière“, zamolila da joj pomogne oko organizacije ovog susreta koji ima za cilj da s hodočascima francuskog govornog područja proslave svetkovinu Uznesenja Marijina u Međugorju.

MARTHA QUINET je doživjela svoje obraćenje na Mladifestu 2008. godine kada je učinila svoju prvu životnu

Anne iz Cherbourga, Francuska

Martha Quinet i Guillaume Sorin

ispovijed. Nakon povratka u Francusku započela je molitvenu grupu koja je živjela na temelju 5 Gospinih kame-nova. Danas je to „Fraternité Notre Dame Mère de la Lumière“ – katolička udruga koja je nastala 2008. godine u katoličkoj kapelaniji studenata u mjestu Caen (pokrajina Normandija u Francuskoj) i broji oko tristotinjak mladih katoličkih kršćana koji se bave evangelizacijom po župama i vode različite duhovne obnove i susrete s ciljem da se vjernici približe Kristu i vrate u Crkvu zahvaljujući karizmama koje Gospodin daje svima. A od početaka svoj su apostolat povjerali zaštiti Bogorodice. Oni su u molitvi osjetili da žele organizirati ovaj molitveni susret u Međugorju i tako su kontaktirali Guillaumea.

KATEHEZA MONS. HENRYKA HOSERA

U četvrtak 16. kolovoza u poslijepodnevnom programu, prisutnima se obratio i mons. Henryk Hoser koji je u svojoj katehezi govorio o svim Marijanskim ukazanjima u svijetu. Ohrabrio je prisutne da nastave hodočastiti

u Međugorje ističući ponovno kako je upravo njegova prisutnost ovdje jamac istinitosti marijanskog kulta, molitve i pastorala koji se ovdje živi.

Na kraju predavanja bilo je ostavljeno vremena za pitanja, i tada je otac Alain-Marie Ratti (jedan od predavača, svećenik iz biskupije Meaux, koji je bio prikovan za invalidska kolica i koji je u Međugorju ozdravio, te osnovao red sestara „Soirées Raphaël (Bog ozdravlja)“ čija je karizma molitva za bolesne) postavio pitanje mons. Hoseru može li on organizirati hodočašća u Međugorje, budući da taj poticaj osjeća u srcu. Biskup mu je odmah odgovorio: „Naravno. Učini to! Sad sam ja tu!“

FOTO Dani

ODJECI S 29. MLADIFESTA

Iako je od završetka 29. Mladifesta prošlo više od mjesec dana, još snažno odjekuje eho ovog veličanstvenog skupa. U ovom broju *Glasnika mira* donosimo samo dio svjedočanstava koja smo prikupili tijekom trajanja festivala. Svaki pojedinačni razgovor otkriva koliko se bogatstva krije u svakome od nas, koliko svaki čovjek ima neku originalnu priču i ako se u njoj otvori Bogu, kako Bog kroz njega progovara svaki put na neki novi način. Svako životno iskustvo proživljeno s Bogom je jedna prava škrinjica Božje mudrosti.

S. MARIJANA BOŠNJAK, NA SLUŽBI U BIJELOM POLJU

Budući da je rodom iz Širokog Brijega s. Marijana je na Mladifestu bila već puno puta. Kad god dođe ovdje, uvijek doživi nešto novo. Svjedoči kako do prošle godine nije shvaćala što to znači kada hodočasnici kažu kako u Međugorju dožive neki poseban mir. Prošle godine je to i sama doživjela i zato se trudila doći i ove godine.

Obogaćujuće joj je slušati kateheze i svjedočanstva, posebno ju je dotaklo svjedočanstvo članova Udruge „Marijini obroci“ koje je već kako kaže puno puta čula, ali sad je bilo opet nešto novo jer je vidjela kako se **sa 'svojim malo' može puno pomoći nekome.**

„Na Mladifestu mi je uvijek posebno otkrili kolika je milost ispovijedi i koliko se ljudi ovdje ispovijeda!“ – kaže s. Marijana i nadodaje: „Kateheze fra Ante su mi jako dragocjene za čuti, osjeća se da je potaknut Duhom Svetim i time onda prožima i sve nas. Sve ovo mi pomaže da me učvrsti u mom pozivu. Već sama brojnost mladih je veliki poticaj, jedino mi je žao jer mi se čini kako se najmanje uokolo čuje naš lijepi hrvatski jezik!“

PATER IVAN DOMINIK ILIČIĆ

Među mladomisnicima koji su ove godine bili na Mladifestu bila su 3 franjevca i jedan dominikanac. Upravo s ovim dominikancem, paterom Ivanom Dominikom Iličićem napravili smo mali razgovor, budući da je i njegovo obraćenje i njegov svećenički poziv vezan uz Gospu i Međugorje. Pater Ivan Dominik je rođen u Vinkovcima, a trenutno se nalazi na službi u Rijeci.

„Ja sam mladi svećenik, dominikanac. U Međugorju sam bio više puta i na više načina. I s Međugorjem se vezuje i moje obraćenje kao i moj duhovni poziv koji je kasnije došao. Puno puta sam već bio i na Mladifestu, kao i na nekim drugim hodočašćima..., ali sada sam evo prvi put došao kao svećenik. To mi je jedno posebno iskustvo, posebno sveta misa koju sam koncelebrirao prvoga dana na otvaranju Mladifesta. Baš mi je bilo duboko i emotivno u tim trenucima prisjetiti se i mog obraćenja preko Gospinog zagovora i svih mojih prijašnjih dolazaka! Također sam se prisjetio kako sam ovdje davne 2007. godine napravio svoju prvu životnu ispovijed u kojoj je Gospodin svezao sve moje grijeha i sada evo on traži od mene kao svećenika da tu istu milost podijelim drugim mladim osobama u njihovim ispovijedima.“

Za mladog svećenika ovo iskustvo ispovijedanja također je bilo vrlo posebno. Na dan Gospe od Anđela

nisam uspio otići ni na svetu misu koliki je red bio. Pa sam ostao ispovijedati još dva sata duže od planiranog.

Iskustva s ispovijedi su mi različita. Ima ljudi koji već jesu na putu vjere i njihova ispovijed je jedna u nizu u njihovom vjerskom hodu. Ima ljudi koji su malo pogubljeni, neupućeni u samu bit ispovijedi, ali je traže. Jedna djevojka mi je tako došla i tražila je samo duhovni razgovor jer nije još spremna za ispovijed i njoj sam trebao dati samo neke savjete. Mislim da je to baš jako važno. I Međugorje je uistinu „ispovjedionica svijeta“.

Ono što sam primijetio je da su mladi većinom duboko dotaknuti. Neki su na putu vjere i njima ovo koristi na izgradnju i rast, a ima puno onih koji se tek traže i za njih

je sve ovo jako korisno da se odluče za prvi put i da njime krenu.

Svete mise su mi ovdje također posebno iskustvo jer nije mala stvar koncelebrirati sa više od 500 svećenika iz cijeloga svijeta pred tisućama mladih. To me i te kako učvršćuje u mom svećeničkom pozivu. *Vidim Međugorje kao neku bazu u koju dolaze svećenici iz cijeloga svijeta, ovdje primaju blago milosti i onda ga nose u svoje zemlje i svoje župe. Također mislim kako je za nas svećenike dolazak na Mladifest vrlo poticajan jer u ovim redovima za sakramente (ispovijed, pričest, euharistija) mogu ponovno vidjeti koliko Bog njih treba i koliko je njihovo svećeništvo važno za ljude.*

Svim mladima i svećenicima bih poručio da i dalje dopuštamo Mariji da nas što više privlači k Isusu, da budemo poput nje, jer Ona je savršena slika Isusove proslave u ljudskome rodu. Dopustimo da se tako Isus proslavlja i preko nas, da i mi možemo onda poput Marije dovesti druge k Isusu.“

VERONIKA I ALEKSANDER NOVELLO, ALLESSANDRIA, ITALIA

Veronika ima 31 godinu i pravica je po zanimanju. Trenutno je nezaposlena. Nedavno su se oženili pa zasad planira biti žena i majka. Na Mladifestu je već bila tri puta, jedanput sama i dva puta su došli otkako su oženjeni. Bili su par puta i na „običnom“ hodočašću. Ovdje vole doći jer ovdje dožive živu crkvu koja pjeva, moli, koja je mlada...

Ovaj su put došli s grupom hodočasnika pa neke programe prate samostalno, a neke programe dijele zajedno i imaju trenutke

kada međusobno dijele svoje doživljaje. Kateheze i svjedočanstva joj se sviđaju i voljela bi da ih i drugi mladi čuju. Ali ipak smatra da je najvažnije da se potpuno predaš Bogu da on svime upravlja, jer ako pokušaš s vlastitim snagama hoditi putem obraćenja – to bude katastrofa. „Ništa bez Božje pomoći!“ – poručuje Veronika i nastavlja: „To smo posebno mogli vidjeti za vrijeme naših zaruka koje su trajale godinu dana. I mi smo se, poput svjedočanstva onog bračnog para iz Hrvatske, trudili živjeti u čistoći – iako nije uvijek uspijevalo. Ipak, sada u našem dvogodišnjem braku već vidimo plodove, imamo poneku svađu, ali vidimo kako nam se odnos u hodanju u čistoći ipak produbio, najviše u tome da se ne zaustavljamo samo na fizičkom aspektu partnera, nego da ga upoznajemo dublje u onome što on uistinu jeste kao biće, osoba. Čini mi se da danas mladi ne shvaćaju dobro što znači živjeti u čistoći prije braka. Oni misle da se to odnosi samo na nemanje fizičkog (sexualnog) odnosa, ali nije samo to. Puno je važnija činjenica da je to zapravo jedna vježba za tvoju volju, koja ti omogućuje da se potpuno otkriješ i upoznaš sebe i sve svoje dubine. Ako se čistoća tako živi, onda ima smisla, a ako se živi samo kao žrtva ustezanja i neko čekanje, onda je mučenje i nema smisla jer je to tapkanje u mjestu.“ – završava Veronika.

Alexander se 2013. godine obratio na Mladifestu. Bio je potpuno zaronjen u svijet i na prijedlog svoje ujne je sasvim slučajno došao na ovo hodočašće. Mislio je da će to biti nešto dosadno, samo molitva i nabranje bez kraja, a onda je ostao zadivljen brojem mladih ljudi i životom koji je osjetio. Danas kaže da mu se čini da se samo u Međugorju osjeća živo! Prijatelji ga pitaju pa kako to, zar ne živiš i kod kuće? A on kaže: „Ovdje u Međugorju živiš, činiš stvari, a onda o njima razmišljaš, učiš... Kod kuće samo planiraš i činiš.“ I tako se promijenio njegov život u koji je ušla molitva i predanje Bogu. I nastavlja: „Imao sam milost susresti i Veroniku. I zajedno hodamo u vjeri. Trudimo se i svaki put povesti nekog novog, nekog mladog kako bi upoznao Boga. I sada smo poveljeli jednog mladića i već vidimo plodove. Smatram da je Mladifest jako koristan jer pomaže mladima da se odvoje od svijeta koji ih zarobljava i želi ih

učiniti „vječnom djecom“ – neodgovornima, ovisnima, zatupljenima... Ovakvi susreti im pomažu „probuditi se“, suočiti se sa samima sobom i sa svijetom s ozbiljnošću, a to im pomaže da polako odrastaju i sazrijevaju.“

STEPHEN DLUGOSZ, INDIANA (USA)

Stephen dolazi iz Amerike i ovo je njegovo 9. hodočašće u Međugorju, ali prvi put na Mladifestu. Poveo je naime svoje dvije nećakinje Emilly i Molly – one su tu prvi put. „Ovdje je fantastično! Ta energija, entuzijizam radost, veselje – ulijeva nadu za buduću Crkvu. Ponekad vidimo tamu oko nas ili probleme u Crkvi, ali kad dođeš ovdje i vidiš sve ovo onda shvatiš kako ima puno toga dobrog, kako postoji puno svjetla i kako smo mi pozvani biti to svjetlo drugima. Imali smo puno problema u dolasku, odgođeni letovi itd., tako da nam je trebalo 25 sati putovanja i kad smo stigli bili smo iscrpljeni. Baš kušnje. Ali sada je tako dobro, da se djevojke uopće više ne sjećaju tog dijela. Ne govore puno, ali ja primjećujem kako im osmjesi postaju sve veći i veći. Jučer smo išli i na Križevac, pa su potekle i poneke suze. Vidim kako je njihova transformacija u tijeku“, svjedoči Stephen.

Stephen je bio oženjen ženom koja je skoro 25 godina zbog dijabetesa provela u krevetu, pri kraju života teško bolesna i nepokretna. Njegovi kći i sin teško su proživljavali majčinu bolest. Sin je postao buntovnik i ovisnik... Ništa mu nije pomagalo. Ipak je bio s majkom uz postelju zadnje dane njezine bolesti. Kad je umrla, sutradan, otišao je na životnu ispovijed i potpuno prekinuo s drogom. Počeo je pomagati potrebitima i čak je razmišljao o svećeničkom ili redovničkom pozivu. U zajednici Malih sestara je upoznao i svoju buduću suprugu. Danas su oženjeni, imaju dvoje djece i vrlo su pobožni, mole u obitelji i aktivni su u župi. Stephen kaže da mu je sin sada najbolji prijatelj. Potpuno je siguran kako je patnja i bolest njegove žene poslužila tome da se njegov sin na kraju obrati. I poručuje svim roditeljima kako nikad ne smiju gubiti nadu za svoju djecu, kako nikada ne mogu znati što im je Bog spremio i kako Bog uvijek može neko zlo okrenuti u dobro. Samo treba imati vjere i povjerenja te prihvatiti svaki križ i patnju jer će iz nje uvijek izaći nešto dobro.

Priredila: Paula Tomić

Međugorje

dio svjetskog duhovnog projekta molitve za mir

POZNAVATELJI GOSPINIH PORUKA ZNAJU DA JE GLAVNA PORUKA MEĐUGORJA MIR, MIR, MIR – KOJI TREBA ZAVLADATI IZMEĐU LJUDI I IZMEĐU ČOVJEKA I BOGA.

I baš ovdje Gospa puno puta poziva na mir, mir koji nije neko apstraktno stanje, nirvana, energija – nego konkretno pokajanje i pomirenje s Bogom i čovjekom. Također, Gospa je puno puta pozivala na molitvu klanjanja pred Presvetim, ohrabrujući vjernike da je svaki put kad se klanjamo njezinom Sinu u hostiji i ona tu prisutna. Upravo je zato fra Slavko Barbarić uveo molitvu klanjanja u večernji molitveni program. A danas je upravo KLANJANJE pred Presvetim jedno od zaštitnih znakova međugorske duhovnosti.

Oni koji dolaze na večernje KLANJANJE u župnu Crkvu u Međugorju, sigurno su zapazili prekrasnu pokaznicu koja je u Gospinom obliku u kombinaciji obojanog stakla i metala. Manje je poznato da je pokaznica dar udruge „COMUNITA REGINA DELLA PACE“ župi Međugorje. Ova je udruga osnovana 2008. godine s nakanom ispunjavanja duhovnog testamenta sv. Ivana Pavla II. koji je u svom nauku neprestano ukazivao na važnost molitve klanjanja pred Presvetim sakramentom kao sredstva za postizanje mira u svijetu.

SVJETSKI CENTRI MOLITVE ZA MIR – jedan je od projekata ove udruge. Naime, ova je udruga odlučila izabrati 12 mjesta diljem svijeta (u čast 12 zvijezda iz

Marijine krune), u kojima će izgraditi kapelice u kako bi vjernici mogli neprestano klanjati pred Presvetim sakramentom. Postoji već sedam mjesta, sedam KAPELA NEPRESTANOG KLANJANJA PRESVETOM SAKRAMENTU. To su:

- 1. Jeruzalem
- 2. Međugorje (organizacija je darovala pokaznicu, također djelo Mariusza Drapikowskog, ali kapelica još nije izgrađena)
- 3 Betlehem
- 4. Oziornoje u Kazahstanu
- 5. Kibeho u Ruandi
- 6. Yamoussoukroa u Obali Bjelokosti
- 7. Namyang u Južnoj Koreji

Lijepo je vidjeti kako Gospa u različitim vremenima i mjestima jednako poziva svoje vjernike, svoju vojsku na jedinstvenu zadaću molitve za mir preko molitve klanjanja njezinom Sinu u Presvetom oltarskom sakramentu! Na nama je da joj se odazovemo molitvom!

Netom je završena osma po redu kapelica u Niepokalanowu u Poljskoj i bit će službeno otvorena do kraja ove godine. Kako prekrasno izgleda svetohranište u kapelici u Niepokalanowu, pogledajte na ovoj snimci. <https://bit.ly/2oSjycC>

fra Robert Kirkskothen, Njemačka Gospa je ovdje došla da pomiri svijet s Bogom

Fra Robert Kirkskothen je svećenik franjevac na službi u Austriji. O tome kako vidi Međugorje fra Robert kaže: „Mislim da je Gospa došla ovdje da pomiri svijet s Bogom. Ne samo ateistički svijet, nego možda više vjernički svijet. Ovdje Gospa želi da otkrijemo čistoću one prave, iskonske katoličke vjere. Međugorje je kao čisti-onica. Gospa nas ovdje posebno zove da se prisjetimo i živimo prvu Božju zapovijed: „Ja sam gospodin Bog tvoj, nemaj drugih bogova uz mene!“

U Međugorje godišnje dolazi nekoliko puta i uvijek sa sobom vodi vjernike iz svoje župe. „Dogodi se često da oni budu sumnjičavi ili da ne znaju puno o Gospinim porukama, ali onda kad dođu ovdje i dožive puno milosti, a posebno milost ispovijedi – otvaraju se dubokoj molitvi i dubokoj vjeri u Boga. Puno njih dođe ovdje, a da se 20, 30, 40 godina nije ispovjedilo. I onda vidite kako se odlučuju na ispovijed, kako iz ispovjedaonica izlaze mirni, ozdravljeni... I to je ono što najviše volim u Međugorju, zašto dovodim ljude u Međugorje i zašto vjerujem našoj Gospi. Također vidim kako svaki put mogu ovdje Gospi povjeriti sve svoje probleme: privatne, pastoralne i kako se vraćam kući ispunjen mirom. Mislim da je to ono što ljudi najviše danas trebaju: MIR, MIR, MIR! Kao svećenik želim dijeliti ljudima mir, ovaj mir koji donesem iz Međugorja“, govori mi fra Robert.

Na pitanje odakle mu ova radost koju nosi i koja nekako pršti iz njega i njegova pogleda, on odgovara: „Ova radost je zapravo plod slavljenja svete mise. Neshvatljivo mi je kako Bog uzima nas grješnike, prave grješnike (ja sam pravi grješnik) i kako on kroz moje ruke i moje pokrete pretvara kruh i vino u svoje Tijelo i svoju Krv. To je tako veliko, to me ispunja radošću! Bog je tako ponizan i to onda i mene čini poniznim i radosnim. Jer On je ovdje tako moćan, tako snažan, on je tu: isti Bog koji je stvorio svijet, koji je stvorio tebe i mene, On dolazi na ovaj oltar – to me ispunjava radošću.“

O svom iskustvu s fra Slavkom fra Robert svjedoči: „Fra Slavka sam prvi put susreo 1999. godine ovdje u Međugorju. Bio sam tada mladi student i imao sam neke sumnje, nejasnoće u pogledu nekih teoloških pitanja. O njima sam pitao fra Slavka, a on me udario po glavi i rekao: „Jadni dječake, teologija je jedno, a srce je drugo!“ I to mi je otvorilo srce. Priznajem, teološke istine su važne, treba ih se znati, ali srce mora biti unutra. Možete poznavati svu teologiju svete mise, ali ako tvoje srce nije na oltaru, ako tvoje srce nije povezano sa srcem Isusa Krista – onda je sve ništa, uzaludno! Eto, tako me je fra Slavko naučio staviti srce u sve: u moj poziv, u moj pastoralni rad, u svetu misu, u čitanje Svetog pisma. I ja mu se često molim i on je doista jako dobar zagovornik. Ja doista vjerujem da je on svet. On mi pokazuje da se može biti grješnik, ali da se može biti i svet. On me uči biti svet u malim stvarima. Svetost malih stvari. Zato je fra Slavko uz Gospu, drugi razlog mog dolaska u Međugorje. Uvijek mu se molim, idem na njegov grob. I posebno se po njegovu zagovoru molim za obitelji.“

fra Antonio Šakota

SVETA ZEMLJA

knjiga sjećanja

Tekstovi koje fra Antonio donosi u svojoj knjizi plod su njegova trogodišnjeg studija u Jeruzalemu, ali u njima se nalazi puno više od povijesnog, arheološkog i inog znanja koje je tijekom studija stekao. Jer, oni su ponajprije plod njegove hodočasničke duše kojoj ta mjesta nisu bila samo predmet intelektualnog promatranja i studiranja, već živa knjiga sjećanja, na kojoj se fra Antonio sam napajao, a sad svoje bogato iskustvo želi podijeliti s čitateljima.

Knjigu možete naći u
Suvenirnici Informativnog
centra MIR Međugorje.

U Međugorju svečano proslavljena svetkovina Velike Gospe

Za svetkovinu Velike Gospe ili Uznesenja Blažene Djevice Marije na nebo Međugorje je pohodilo više desetaka tisuća domaćih i inozemnih vjernika. Prema podacima Ureda informacija, toga je dana u crkvi, kapelici i na vanjskome oltaru slavljeno 16 sv. misa na hrvatskome i drugim svjetskim jezicima. Zabilježene su hodočasničke skupine iz Ukrajine, Malte, Irske, Italije, Indije, Švicarske, Poljske, Španjolske, Češke, Slovačke, Mađarske, Hrvatske, Rumunjske, Libanona, te dakako Bosne i Hercegovine i Hrvatske.

Misno slavlje u 11 sati u međugorskoj župnoj crkvi predvodio je fra Ante Kutleša, dok je svečanu večernju sv. misu u 19 sati predvodio Apostolski vizitator za Međugorje mons. Henryk Hosera, u suslavlju biskupa iz Gabona (Afrika), biskupa iz Italije i 108 svećenika.

Ovogodišnju svetkovinu osobito su obilježili mnogi bosonogi hodočasnici, koji su, nakon mnogih kilometara pješčenja tijekom cijele noći pristizali u Međugorje. Međugorske ispovjedaonice otvorile su svoja vrata za sakrament pomirenja već od ranoga jutra, a prva sveta misa slavljena je u 5 sati. Mnogi inozemni hodočasnici nastavili su svoj višednevni boravak u Međugorju sudjelujući u pobožnostima i obilazeći Križevac i Podbrdo.

FOTO: AHTV/ICMM

Propovijed apostolskog vizitatora za Međugorje mons. Henryka Hosera u Međugorju 15. kolovoza 2018. na blagdan Velike Gospe

HODIMO NJEZINIM PUTEM VJERE

Ekselencijo iz Gabona, iz Afrike,
Ekselencijo iz Italije,
Draga braćo svećenici, osobe posvećenoga života,
Dragi hodočasnici iz ove zemlje i inozemstva, župljani župe Međugorje,
Draga braćo i sestre,

Današnja svetkovina **Uznesenja** zatvara eshatološki ciklus, odnosno naš pogled prema cilju ljudskoga života. Nakon Gospodinova **Uskrsnuća** i **Uzašašća**, ostvaruje se djelo spasenja u sudjelovanju s Majkom Božjom. Ona je postala nedjeljiva od svoga Sina, slika Boga Milosrdnoga. Marija o sebi samoj kaže:

*Od sada će me svi naraštaji zvati blaženom. Velika mi djela učini Sve-silni, sveto je ime Njegovo; od koljena do koljena dobrota je Njegova. Uistinu, Marijino Uznesenje je izljev Milosrđa koje djeluje i po Milosrdnoj Majci, Utočištu grješnika, našoj zagovornici. Na obzoru našeg zemaljskog života i na pragu vječnosti, na Nebu se ukazuje **veliki znak Žene**. Kako se predstavlja? Što kaže Njezina pojava?*

„Žena odjevena suncem.“

Svjetlo dolazi od sunca. Tko je, dakle to sunce? Sunce je Njezin Sin: Pohoditi će nas Mlado Sunce s visine – kaže Zaharijin hvatospjev koji Crkva moli svako jutro. Marija je zaodjenula Božjega Sina u ljudskoj prirodi i ljudskom tijelu. Krist je, međutim, zaodjenuo svoju Majku u sunce. Marija sjaji Kristovim svjetlom. U privatnim ukazanjima, Gospa se predstavlja u svjetlu, prelijepa, na putu svjetla. U Fatimi je uvijek dolazila s istoka i odlazila prema istoku: u smjeru izlazećeg sunca. Vidimo je s „mjesecom pod nogama“.

Mjesec nije izvor svjetla. Mjesec odražava svjetlo koje je primilo od sunca.

Međutim, mjesec sjaji u tminama i usmjerava putnike. Biti mjesec, biti odsjaj sunca je poslanje nas vjernika, uvijek osvjetljenih od sunca koje se rađa.

„Na glavi joj kruna od dvanaest zvijezda.“

To je znak, koliko **kozmički**, toliko i **biblijski**. Marija, Kraljica Neba i Zemlje je ukrašena krunom koja ima dvostruko značenje. Stvorena je kao najsavršenije djelo koje je izašlo iz Stvoriteljevih ruku, kao Zvijezda prejasna.

S druge strane, ona se upisuje u ljudsku povijest, u povijest spasenja. Pripada dvanaestorici plemena izabranog naroda Staroga zavjeta kao Kraljica Patrijarha i Proroka, potom postaje Kraljica Apostola, onih koji su temelj Crkve.

„Trudna viče u porođajnim bolima i mukama rađanja.“

S visine križa, Isus je postavio Mariju, svoju Majku, kao univerzalnu Majku svih ljudi; svih onih koji se trebaju roditi odozgor, iz vode i Duha. Kao što je Spasitelj dva puta odgovorio Nikodemu: Odgovori mu Isus: „Zaista, zaista, kažem ti: Tko se ne rodi novo, odozgor, ne može vidjeti Kraljevstva Božjega!“ (Iv 3,3)

Još jednom Isus odgovori: „Zaista, zaista, kažem ti: Ako se tko ne rodi iz vode i Duha, ne može ući u kraljevstvo Božje.“ (Iv 3,5) Na najizvrsniji način svoga majčinstva, Marija nas rađa za Kraljevstvo Božje.

Prije nego je stigla u slavu Uznesenja, Marija je uključena u zemaljski život kao i svi smrtnici; rođena je od svojih roditelja, koje tradicija naziva Joakim i Ana. Rođena je u jednostavnoj i skromnoj obitelji: ne u kraljevskoj palači!

Djevojka iz Nazareta, malo po malo je otkrivala svoje biće, neusporedivo s drugima, prije a nije imala iskustvo osobnoga grijeha. Nakon Navještenja anđeo Gospodnji donosi Mariji novost i reče: „Raduj se, **milosti puna**, Gospodin je s tobom.“

Puna milosti, Marija je slobodna, kako od praiskonskog grijeha, tako i osobnog. U Lurdu, Marija ovu istinu zaključuje riječima: „Ja sam **Bezgrješno Začeće**.“

S Navještenjem, nakon Marijinih riječi, kada kaže: *Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po Tvojim riječi* (Lk 1,37), započinje Njezino **„hodočašće u vjeri“** u kojemu je „Blažena Djeвица napredovala“, vjerno čuvajući svoje jedinstvo s Kristom. (R. Mater 5) Hodočašće je veza koja ujedinjuje Majku Božju s Kristom i s Crkvom.

Za nas, Marija se ukazuje i postaje kao Stella Maris – *Zvijezda Mora* za sve one koji još hodaju putem vjere. Uistinu, Marijina vjera je herojska. Najprije prolazi sva otajstva krunice: da, ona radosna, otajstva svjetla i slavna, ali također i ona žalosna. Svi poznamo sedam Gospinih žalosti i Šimunovo proroštvo: *Šimun ih blagoslovi i reče Mariji, majci Njegovoj: Ovaj je evo postavljen na propast i uzdignuće, mnogima u Izraelu i za znak osporavan –³⁵ a i tebi će samoj mač probosti dušu – da se razotkriju namisli mnogih srdaca!* (Lk 2,34-35)

Sveti Ivan Pavo je govorio: *Blažena Djeвица Marija neprestano 'prethodi' narodu Božjemu. Njezin izvanredan put vjere predstavlja stalnu usporednicu za Crkvu, za pojedince i za zajednicu, za puke i za narode i, u stanovitom smislu, za cijelo čovječanstvo.* (Redemptoris Mater 6)

Osim toga: sveti Ivan Pavao II je govorio: „Marija ne prestaje biti 'Zvijezda Mora', ona koja nam pokazuje put, za sve one koji još koračaju putem vjere. Oni podižu oči prema Njoj s različitih mjesta svojeg zemaljskog života zato što je ona 'dala... na svjetlo Sina kojega je Bog postavio u svojstvu prvorođenca među mnogom braćom (Rim 8, 29)', i jer 'suraduje Majčinskom ljubavlju', u preporodu i oblikovanju te njegove braće i sestara.“ (LG8) Ne samo Zvijezda Mora nego i Zvijezda Jutarnja. Što znači drugi naziv *Zvijezda Jutarnja*? Doista, kako ova zvijezda zajedno sa *zorum* prethodi izlasku sunca, tako je i Marija od svoga Bezgrješnog začeća prethodila dolasku Spasitelja, izlasku 'sunca pravde' u povijesti ljudskoga roda.

Dakle, predragi, budimo čvrsti i hodimo Njezinim putem vjere koji će postati i naš, najsigurniji, najkraći i najsvjetliji put da bismo stigli do Boga, Trojedinoga i Jednoga, u vječnu radost!

Marijanski zavjet za Domovinu stigao u Međugorje

„MOLI, RADI, GRADI“

U četvrtak 16. 8. 2018. oko 17 sati hodočasnici Marijanskog zavjeta za Domovinu stigli su u Međugorje, ispred crkve sv. Jakova. Jučer su prešli put od Širokog Brijega, Mostara pa preko Pologa.

Njih tridesetak, što najmlađih, što mladih, što seniora, stiglo je umorno, ali ponosno. Prvo su se poklonili i pomolili pred Gospinim kipom u Crkvi. Malo su se odmorili, a zatim prisustvovali večernjem molitvenom programu i svetoj misi kako je već običaj na hodočašću. Idući su dan svoj put nastavili prema Metkoviću, odnosno Dubrovniku gdje Marijanski zavjet završava 22. kolovoza.

Podsjetimo kako je Marijanski zavjet za Domovinu započeo 2015. godine kada je ruta išla od Gunje preko Vukovara, Aljmaša, Vinkovaca... sve do Dubrovnika kroz dužinu od oko 1 500 km.

Godine 2016. ruta je krenula iz Osijeka preko Aljmaša, Vukovara, Đakova. Proširena je na nove gradove te su u nju uključeni i Slavonski Brod, Ludbreg, Varaždin, Zadar, Šibenik, te Mostar i Široki Brijeg u BiH. Tako je definirana glavna ruta Marijanskog zavjeta koja je povećana na više od 1 700 km. Godine 2017. već definiranoj glavnoj ruti hodočašća dodane su i 2 nove priključne rute:

Gunja – Vukovar – 3 dana dužine 82 km te Pakrac – Udbina – 14 dana dužine 311 km.

Ovogodišnje, četvrto zavjetno hodočašće 'Marijanski zavjet za Domovinu' započelo je 9. lipnja (misnim slavljem u 9,00 sati u konkatedrali

u Osijeku), otkuda se prva skupina hodočasnika uputila u Aljmaš iz kojega kreće glavna ruta, a završava u Dubrovniku 22. kolovoza.

Hodočasnici su u 75 dana prehodali ukupno više od 1 700 kilometara (računajući uz glavnu i priključne rute), u molitvi našoj zagovornici Majci Božjoj – za hrvatski narod i Domovinu. Pritom su posjetili sva marijanska svetišta i svakodnevno pohodili svete Mise u mjestima u kojima su se zatekli.

Ono što naročito raduje, jest činjenica da je hodočasnika, a pogotovu mladih, iz godine u godinu sve više, a rute se šire, tako da jedna od njih ove 2018. godine kreće iz Italije i vodi preko Slovenije do Istre. Time hrvatski 'Marijanski zavjet za Domovinu' prerasta granice naše Hrvatske i dobiva međunarodni karakter.

„U ovom vremenu kad se grubo narušavaju temeljne vrijednosti naše vjere i univerzalne vrjednote čovjeka i života, duhovna okrpja i moralna obnova sve su nam potrebitije. Mijenjajući svoje srce, mijenjamo svijet u kojem živimo i vraćamo se korijenima naše žive vjere – Kristove vjere bez koje nam nema opstanka. Zato se i zavjetujemo svojoj Djevici Mariji, Majci Spasiteljevoj, da nam kao naša zagovornica na nebu pomogne u tom naumu i osnaži nas kako bi istrajali.“ – istaknuli su Anđelko Đerek u ime Bratovštine 'Marijanskog zavjeta za Domovinu' (koju su osnovali branitelji 2015. godine i koji su organizatori hodočašća) te pater TOMISLAV RUKAVINA kapelan župe Srca Isusova na početku ovogodišnjeg hodočašća.

Došli smo zahvaliti našoj nebeskoj Majci

Sredinom srpnja u Međugorje je hodočastila obitelj Filipović iz Gorjana kod Đakova. Došli su zahvaliti za, kako kažu, ozdravljenje svoje jedanaestogodišnje kćeri Kristine. Kristina je rođena s dijagnozom mielomeningokela. Riječ je o rascjepu kralježnice. Kristina je rođena s otvorenom ranom na leđima koju je, sve do prije dvije godine, nosila devet godina i dva mjeseca. U kolovozu 2016., na Kristinin deveti rođendan, obitelj je prvi put hodočastila u Međugorje i kako svjedoče po povratku kući, rana je počela zarastati. Nakon dva mjeseca rana je potpuno zacijelila što su potvrdili i Kristinini liječnici.

„Otvorenu ranu Kristina je nosila punih devet godina. Tražili smo pomoć obilazeći bolnice od Osijeka do Zagreba, međutim liječnici su bili nemoćni učiniti bilo što jer je operativni zahvat bio vrlo rizičan. Uz to Kristini je ustanovljen i osteomijelitis odnosno nekroza kostiju. Išli smo i kod stručnjaka u Austriju, u Njemačku, ali savjeti su bili uvijek isti kako je ranu bolje ne dirati. Kroz tih devet godina agonije Kristina je često boravila na intenzivnoj njezi, na raznim odjelima, ali poboljšanja nije bilo. I tako je bilo sve do 2016. Suprug je i prije dolazio u Međugorje i uz cvijeće bi uvijek nosio i Kristininu sliku. Te godine, za vrijeme odmora koji smo provodili na moru, i ja sam izrazila želju da pođemo u Međugorje, što smo i učinili 9. 8. 2016. Odmah po dolasku Kristinu smo odnijeli na Križevac i na Brdo ukazanja. Idući dan 10. 8., na Kristini 9. rođendan, otišli smo na jutarnju misu na kojoj sam prikazala svoju Kristinu i zamolila Gospu da nam pomogne. Odmah po povratku kući pri previjanju primijetili smo da rana zarasta da se rubovi epiteliziraju, da tkivo koje se vidjelo postaje zdravije, da nema sekreta kojeg je uvijek bilo. Već 2. listopada rana je u cijelosti zarasla. Ranu sam fotografirala mobitelom i sliku poslala liječnici. Njen odgovor je bio: „Izgleda kao čudo Božje!“ Profesorica koja je također pratila Kristinu nije mogla vjerovati te je uz nalaz da je rana zacijelila stavila nekoliko uskličnika. Danas smo ovdje kako bismo zahvalili našoj Nebeskoj Majci!“ rekla je Kristinina majka Slavica.

Molitveni koncert: „Isus te zove“

Broćanska udruga mladih u suradnji sa župom Međugorje, u nedjelju 2. rujna 2018. nakon večernje svete mise u 19.30 organizirala je molitveni koncert pod nazivom „Isus te zove“, na temeljima stare župne crkve. Inspirirani su bili Gospinom porukom koja kaže: „Želim napose reći mladima: budite otvoreni Duhu Svetomu, jer Bog vas želi sebi privući u ovim danima kada Sotona djeluje.“

Toplu ljetnu noć svojim prelijepim glasovima i pjesmama razarili su glazbeni gosti: grupa Emanuel iz Zagreba, fra Marin Karačić, sestre Ramljak, Frama Međugorje te zbor Festivala Mladih. Koncertu je prisustvovao i međugorski župnik fra Marinko Šakota te apostolski vizitator mons. Hoser.

Upaljene svijeće, složni glasovi i brojna publika dali su ovoj večeri zbilja jedan poseban ne samo koncertni nego doista i molitveni ugođaj u kojima su uživali i brojni najmlađi. Kako je to bilo pogledajte u priloženoj fotogaleriji.

FOTO: ARHIV TCM

Promjena satnice molitvenoga programa u Međugorju – zimski raspored

U subotu 1. rujna u Međugorju se mijenja satnica molitveno-liturgijskog programa. Novi će raspored molitvenog programa trajati do 31. svibnja sljedeće godine. Molitva krunice u župnoj crkvi od 1. rujna počinje u 17, a sv. misa u 18 sati. Nakon mise slijedi uobičajeni molitveni raspored, ovisno o danu u tjednu. Euharistijsko klanjanje je utorkom i subotom od 21 do 22 sata, te četvrtkom nakon večernje svete mise. Pobožnost križnog puta na Križevcu petkom je u 14, a molitva krunice na Podbrdu nedjeljom također u 14 sati. Sveta misa na hrvatskom jeziku u 13 sati slavi se samo subotom.

Šahisti iz Ruščice u Međugorju

Šahisti Šahovskog kluba „Posavač“ iz Ruščice u kolovozu su petnaesti put hodočastili u Međugorje i Široki Brijeg. Tom su prigodom sudjelovali na pojedinačnom šahovskom turniru „Međugorje 2018.“. Šahisti su s članovima svojih obitelji redovito sudjelovali u večernjem molitvenom programu te molili krunicu na Brdu ukazanja i Križevcu.

Statistike za kolovoz 2018.

Broj podijeljenih sv. pričesti: 342 000
Broj svećenika koncelebriranih: 7 929 (255 dnevno)

DUHOVNA OBNOVA ZA ČLANOVE POKRETA „ALLEANZA DI MISERICORDIA“ Gospine poruke dodiruju srce

U Međugorju je od 29. kolovoza do 2. rujna oko 280 sudionika međunarodnog pokreta „Alleanza di Misericordia“, svećenika, redovnica i laika te posvećenih obitelji iz Brazila, Poljske, Portugala, Belgije, Italije, Francuske i Kine sudjelovalo na petodnevnoj duhovnoj obnovi.

Program se sastojao od zajedničkog susreta (susret u Majčinu selu u četvrtak 30. 8.) i susreta i molitve po jezičnim skupinama na Podbrdu i Križevcu te večernjeg molitvenog programa. Svećenici Antonello Cadeddu i Enrico Porcu, koji već više godina djeluju u Brazilu, osnivači su ovog pokreta.

Karizma ove zajednice je živjeti zajedništvo u ljubavi, prema riječima Evanđelja u kojima nam Isus daje novu zapovijed da ljubimo jedni druge, i da će nas drugi prepoznavati kao njegove učenike ukoliko se budemo međusobno ljubili. Tako duhovnost ovog pokreta prožimaju različite „škole“: Marijina škola, škola Božje Riječi, škola Duha Svetoga, i škola najsiromašnijih osoba u društvu – koncentrirajući se na konkretna djela ljubavi i milosrđa. Stoga se pokret posebno brine i prihvaća beskućnike i ljude koji žive na cesti (članovi bandi, narkotrafikanti, alkoholičari...), odnosno osobe iz najnižeg sloja društva i s njima sklapa SAVEZ MILOSRĐA (Alleanza di misericordia). Prisutan je u devet zemalja (Brazilu, Venezueli, Mozambiku, Santo Domingu, Poljskoj, Portugalu, Italiji i Francuskoj).

Svake dvije godine sudionici pokreta se okupljaju na duhovnoj obnovi u Međugorju u znak zahvale za poticaj koji su ovdje primili njezini pokretači otac Antonello i otac Enrico 2000. godine, kada se i formalno pokret osnovao.

O tim počecima otac Antonello svjedoči: „Bili smo u Međugorju godine 2000. na hodočašću s jednom grupom hodočasnika iz Brazila. I tokom svjedočanstva koje je imala vidjelica Vicka, ona je iznenada rekla kako Gospa ima posebnu poruku za dva talijanska svećenika. I to smo bili mi. Otišli smo kasnije s njom u njezinu staru kuću i ona nam je prenijela Gospinu poruku da je to što mi želimo u srcu stvarno Božja volja. Osjećali smo nadahnuće za ovaj pokret, ali smo imali puno sumnji, mislili smo kako već ionako puno zajednica postoji na svijetu. Međutim Gospa je poručila da Bog želi ovu zajed-

nicu i da sve ono što oni rade, uvijek bude u zajedništvu njih dvojice.“ I tako su se eto ohrabрили i započeli, primajući još par Božjih potvrda.

Danas u pokretu djeluje 15 svećenika, 20 bogoslova, stotinjak časnih sestara i više posvećenih obitelji. Oni djeluju u kućama – zajednicama Pokreta ili živeći u svojim mjestima, ali žive ovu karizmu prilaženja i pomaganja najsiromašnijima u društvu.

„Vidimo da se ljudi nakon Međugorja mijenjaju, ponovno se rađa želja za molitvom, za Euharistijom. Mislim da Međugorje ima to obilježje, kao i u drugim mjestima gdje se Gospa ukazala: jednostavnost svakodnevnog života.“ O. Antonello ističe da su poruke koje Kraljica Mira daje jednostavne poruke koje dodiruju srce i pomažu nam hoditi i rasti na duhovnom putu: „Osjećam da Gospa pomaže sve nas, pomaže našu zajednicu, pomaže ljude u svijetu kako bi doista mogli živjeti Riječ Božju, euharistiju, Sveto pismo. Te jednostavne smjernice koje Gospa daje snažna su duhovna usmjerenja za svakoga čovjeka. To vidim u našim ljudima koje susrećemo na ulici. Kad im ponudimo pet kamenja koje Gospa daje oni su presretni: Euharistija, krunica, Biblija, post i ispovijed – postaju temelj i njihova života.“

Više o Pokretu „ALLEANZA DI MISERICORDIA“ možete naći na njihovoj web stranici: <http://www.alleanzadimiseriordia.it>

Moli sa svim svojim osjetilima.
Moli tijelom.
Otvori svoje ruke.
Ne trebaš ništa govoriti.
Tvoje otvorene ruke mole.
Osjeti kako tvoje otvorene ruke Bogu govore, zahvaljuju, predaju se...
Sklopi ruke. Osjeti kako ti sklopljene ruke pomažu da se sabereš...

Kada stojiš, neka to bude molitveni izraz tvoje nutrine.
Isto tako kada klečiš, hodaš...
Sve čini svjesno, pozorno.

Slušaj zvukove, ptice, vjetar...
Postani svjestan osjetila mirisa i okusa.
Gledaj, opažaj, primjećuj cvijet, pticu...
Osjeti dodir krunice ili križa u svojoj ruci.
Dok činiš znak križa,
osjeti dodir prstiju na čelu
i drugim dijelovima...

Idi još dublje.
Postani svjestan svoje nutrine.
I kada ništa ne govoriš
možeš moliti srcem.
„Važnije je imati srce bez riječi
nego riječi bez srca.“

NA POČETKU NOVE OBITELJSKE GODINE

MIRTA MILETIĆ

GODIŠNJI ODMORI SU IZA NAS I VJERUJEM DA STE SE ODMORILI, SUSRELI SAMI SEBE I SUSRELI GOSPODINA. Nama je godišnji odmor uvijek izazov i obogaćenje. Izazov jer se moramo prilagoditi drugačijim uvjetima života, biti pažljiviji i strpljiviji jedni s drugima, a obogaćenje jer nam uvijek Gospodin preko ljudi koje susrećemo daruje osvježenje i novu snagu. Naša djeca nose puno lijepih uspomena na trenutke koje smo proveli zajedno, sjećaju se ljudi koji su im bili zanimljivi i drugačiji. Školski praznici su zaista dugi, no gledajući ritam i brojnost obaveza kroz koje su naša djeca prolazila tijekom godine, vjerujem da su im stvarno i potrebni. No, sada

su pred njima novi izazovi koje nosi početak nove školske godine. Čak bih to nazvala svojevrsnim početkom 'obiteljske godine'. Ljetni godišnji odmor doživim kao naše obiteljsko 'resetiranje sustava', vrijeme kada imamo priliku jedan duži vremenski period biti zajedno, odmoriti se od svakodnevnih obveza. Uхватiti dah i obnoviti snage za nove izazove. A u našim obiteljima zaista ne manjka izazova!

Bilo da se radi o ponovnom odlasku u vrtić onih najmlađih, u osnovnu ili srednju školu onih malo starijih, rujan je mjesec koji donosi prilično mnogo stresa za cijelu obitelj. Potrebno je napraviti i odraditi priličan broj pripremnih radnji;

od nabave školske opreme, odjeće i obuće pa sve do onog ponovnog 'uhodavanja' cijele obitelji u ritam svakodnevice u kojem je potrebno uskladiti obiteljski, profesionalni i odgojno-obrazovni program i raspored kako bi postao skladna cjelina. U našoj obitelji ove godine imamo još jednu srednjoškolku, pa je puno toga novoga pred svima nama, a ponajviše pred njom. Nova sredina, novi razred, nova škola, novi profesori, novi put koji treba prijeći do škole...

Sjećam se kada sam i ja krenula u srednju školu, onog prvog dana. Svi smo bili tako zbunjeni i u nekom čudnom iščekivanju. A onda toliko radosti u novim poznanstvima i prijateljstvima od kojih su neka živa sve

do danas! Sjećate li se i vi prijatelja iz srednje škole? Vjerujem da je to razdoblje svima nama ostalo u posebno lijepom sjećanju. Čak smo nekako spontano i s lakoćom zamijenili one iz osnovne škole s novima iz srednje škole. Jer nakon osnovne škole počinje naše razdvajanje, svatko kreće u potragu za svojim zvanjem, svojim pozivom koji je upisan u njegovojnutrini.

Ljetni godišnji odmor doživim kao naše obiteljsko 'resetiranje sustava', vrijeme kada imamo priliku jedan duži vremenski period biti zajedno, odmoriti se od svakodnevnih obveza. Uхватiti dah i obnoviti snage za nove izazove. A u našim obiteljima zaista ne manjka izazova!

A vjerujem da je nama roditeljima upravo to jedan od najtežih zadataka. Pomoći djetetu da pronađe svoj poziv, svoje zvanje. Da u sebi prepozna i otkrije ono što će ga izgrađivati i ispunjavati cijeli život. Priznajem da u tim trenutcima izbora 'one prave' škole ili usmjerenja djeteta meni kao roditelju nije nimalo lako. Čovjek može biti potpuno sretan jedino ako pronađe onaj svoj put, ako ostvari svoje talente i sve ono što kao neponovljivo i jedinstveno biće nosi sebi. Zato je vjerojatno jedan od najvećih izazova da uspijemo izaći iz sebe, svojih želja i pomoći djetetu da otkrije i izabere ono što je njegov put, a ne naša želja što bismo željeli da naše dijete postane jednog dana. Zato je važno moliti Gospodina ono što je najbolje za našu djecu. A najbolje za njih je slijediti vlastiti poziv, ono što je Bog odredio za svakog pojedinog od njih.

Temelj svakog životnog poziva je ljubav. Što god odaberem, ulazim u prostor darivanja, žrtve, posvećenja. Bez ljubavi je svaki poziv prazan, hladan, beživotan. Zato je važno susresti živoga Krista i postati vjeran učenik u Njegovoj školi ljubavi. A ta škola je svakodnevna i doživotna. Nemojmo zaboraviti da kao veliku pomoć imamo onu koja je Milosti puna. Vjerujem da je jedan od možda i najvećih izazova u našim obiteljima da našu djecu odgojimo u vjeri, da im pomognemo da upoznaju i susretnu Gospodina, Njegovu ljubav. U dobi puberteta i adolescencije, kada se djeca bore protiv autoriteta, ponekad se čini da su naši naponi uzaludni ili bez ploda. No nije tako! Oni trebaju našu dosljednost i upornost, svjedočanstvo žive vjere, koje će kasnije prepoznati kao sidro u njihovim životima.

Zato nam svima želim blagoslovljen rujan! I neka bude to mjesec žive molitve roditelja za svoju djecu! Čak i ako su vaša djeca već odrasla, izabrala svoj životni poziv. Uvijek je dobro i potrebno moliti za njih. Tako će i ova nova 'obiteljska godina' započeti na najljepši mogući način i plodovi sigurno ne će izostati. Molimo jedni za druge da se to i ostvari!

19. MEĐUNARODNA DUHOVNA OBNOVA ZA BRAČNE PAROVE

Međugorje, 7. – 10. studenoga 2018. godine.

Tema: Živjeti od Božje riječi

„Tada im otvori pamet da razumiju Pisma“ (Lk 24,45)

U Gospinoj školi

Program:

SRIJEDA, 7. STUDENOGA 2018.

14.00 Registracija sudionika
16.00 Uvod u duhovnu obnovu
17.00 Večernji molitveni program u crkvi

ČETVRTAK, 8. STUDENOGA 2018.

9.00 Jutarnja molitva
9.30 Predavanje, razgovor
12.00 Klanjanje Presvetom oltarskom sakramentu u tišini
15.00 Predavanje, razgovor
17.00 Večernji molitveni program u crkvi

PETAK, 9. STUDENOGA 2018.

6.00 Molitva na Križevcu
10.00 Predavanje, razgovor
12.00 Klanjanje Presvetom oltarskom sakramentu u tišini
15.00 Predavanje, razgovor
Priprava za ispovijed pred Presvetim
17.00 Večernji molitveni program u crkvi

SUBOTA, 10. STUDENOGA 2018.

7.00 Molitva na Brdu ukazanja
9.30 Predavanje, razgovor
11.00 Iskustva sudionika
12.00 Završna sv. misa

Predavači na duhovnoj obnovi su:
Dr. Jozefina Škarica, rođena 1948., udana, majka četvero djece, liječnica. Nakon završenog studija medicine radi u Medicinskom centru u Šibeniku Godine 1985. specijalizira školsku medicinu. Pok. šibenski biskup msgr. Srećko Badurina 1993. godine u Šibeniku utemeljuje Savjetovalište za mlade, brak i obitelj, a dr. Škaricu imenuje voditeljicom savjetovališta. Nakon dvogodišnje izobrazbe u Zagrebu, 2004. godine dobiva diplomu obiteljskog savjeto-

davca. Posljednjih dvadeset godina sudjeluje u tečajevima pripreme za brak te održava brojna predavanja i seminare u Hrvatskoj i inozemstvu u braku, obitelji i odgoju.

Fra Marinko Šakota, župnik župe Međugorje rođen je u Čitluku 1968. godine. Nakon sjemeništa u Dubrovniku 1987. oblači franjevački habit. Studij filozofije i teologije započeo je u Sarajevu na Franjevačkoj teologiji (1989.-1990.), nastavio u Zagrebu na Isusovačkom učilištu (1990.-1992.), a završio u Fuldi, u Njemačkoj 1995., gdje je i diplomirao. Vječne zavjete položio je u Širokom Brijegu 1993. godine. Za đakona je zaređen u Zagrebu 1996., a za svećenika u Frohnleiten 1996. godine. Službovao je u Innsbrucku, Frohnleiten u Augsburgu. U Mostaru je bio kapelan tri godine, a zatim župnik u Gradničima sedam godina. Od rujna 2010. na službi je u Međugorju kao kapelan, a od 2013. župnik župe Međugorje.

Duhovna obnova će se održati u dvorani iza crkve. Prilog za troškove je 40€ za jedan bračni par. Prijave možete izvršiti putem e-maila: seminar.marija@medjugorje.hr (za Mariju Dugandžić). Broj sudionika je ograničen zbog prostora, stoga vas molimo da svoje prijave izvršite što prije. Isto tako molimo sve bračne parove, sudionike seminara da sami osiguraju smještaj u Međugorju.

Zbog organizacije duhovne obnove, i vaše sigurnosti, molimo vas da se smatrate registrirani tek nakon što dobijete potvrđan odgovor. Ako odgovor niste dobili, to znači da nismo dobili vašu prijavu i da niste registrirani, jer ste vaš e-mail uputili na krivu adresu ili imate virus pa se pošta automatski blokira. Stoga se možete smatrati registrirani tek nakon što ste primili potvrđan odgovor.

TREĆI NACIONALNI SUSRET HRVATSKIH KATOLIČKIH OBITELJI

Obitelj je temelj svakog društva. Koliko je važna, na najljepši način svjedoči sam Gospodin koji se htjede utjeloviti i doći k nama upravo kroz obitelj. U Svetoj obitelji rastao je, uz svetog Josipa i Blaženu Djevicu Mariju, u mudrosti i skrovitosti, do trenutka javnog djelovanja, pokazujući nam kako je obitelj kolijevka čovječanstva, cjelokupnog našeg bića, odrastanja, sazrijevanja i prostor u kojem primamo najvažnije temelje za naš budući život.

KREŠIMIR
MILETIĆ

GOSPODIN JE I NAMA OSTAVIO PREDIVAN DAR, ONAJ NAJLJEPŠI. Svoju i našu Majku. Uz nas je i Sveti Josip, njezin prečisti zaručnik, Njegov zemaljski otac. Njega je Bog izabrao za hranitelja svom Sinu i za zaručnika Prečistoj Majci Njegovoj i postavio ga tako glavarom Svetoj Obitelji, pa ga je zbog toga Namjesnik Kristov proglasio zaštitnikom Crkve Isusove. Odlukom Hrvatskog sabora iz 1687. godine proglašen je i zaštitnikom hrvatskog naroda.

Tako i mi po milosti imamo mogućnost živo iskusiti bogatstvo i blagoslov odrastanja uz Svetu Obitelj. No, zašto onda tolike obitelji trpe? Zašto toliko rastavljenih brakova, razjedinjenih obitelji, ljudskih nesreća, padova, zala koja rastaču ovu prvotnu i najvažniju zajednicu? Uzrok je nažalost uvijek isti. Grijehe koji raskida životni odnos s Gospodinom. Nered koji nosimo u sebi, koji onda širimo i uokolo nas. Različite napasti koje nas skreću s pravog puta, udaljuju od onog bitnog, remete onaj prirodni, Božji naum s obitelji. Koliko je samo puta Gospa i u Međugorju govorila o tome? O tome koliko je važno istinsko obraćenje srca, molitva, pokora, post, euharistija...

Upravo zato što je današnja obitelj izložena tolikim napadima, važno je naše zajedništvo. Važna su naša zajednička okupljanja, molitva, euharistija. Važno je čuti poruke naših pastira. Zajedništvo je dar koji možda i najviše smeta Zloga.

Obitelj je, baš zato što je toliko važna, izložena trajnim napadima Zloga. Zli ne podnosi obitelj, ne podnosi radost supružnika, vjernost, žrtvu, predanje, pobožnost, sakramentalni život. U stvarnosti, vodi se duhovni rat za obitelj. Boj koji se bije, ne samo u Hrvatskoj već i na svjetskoj pozornici duhovne je naravi. Onaj 'koji nema tijelo', 'Otac laži i čovjekoubojica otpočетка' vodi bespoštedni rat protiv tijela, protiv čovjeka, dostojanstva ljudske osobe, života. Na poseban način vodi se rat protiv muškarca i žene, maternice – kao svetišta života, braka i obitelji kao stožera društva.

Kao najočitija i najprepoznatljivija razlika između subjekata na društvenoj i političkoj sceni iskače upravo ova razlika u vrjednotama i vrijednosnom poimanju sržnih istina o čovjeku i stvarnosti koja nas okružuje. Još je tada blaženi Ivan Pavao II. upozoravao na 'kulturu smrti' i pogubne posljedice sustava koji ne vrjednuje brak, obitelj, dostojanstvo ljudske osobe, život. Rezultati su vidljivi. Hrvatska, kao i cjelokupna europska civilizacija polako izumire. Hrvatska je izložena novoj vrsti agresije, mnogo perfidnijoj i s daleko ozbiljnijim posljedicama negoli 90-tih.

Kultura smrti ima sve više zagovornika i promicatelja u Hrvatskoj, a ono što nas treba posebno mobilizirati je činjenica da unatoč velikoj većini građana koji imaju kršćanski vrijednosni sustav, zagovornici kulture smrti zapravo kontinuirano imaju većinu i u Hrvatskom saboru. A tko promiče obiteljske vrijednosti i kulturu života danas u Hrvatskoj? Dovoljno je vidjeti tko trpi najžešće napade medija, najveće pokušaje ušutkavanja, difamacije, nasilja. Jedino onaj dio civilnog društva koji je katolički, koji se nadahnjuje na izvorištima Katoličkog socijalnog nauka. To su muševi, žene koji se ne boje reći što misle, u što vjeruju, koji se ne boje braniti ono što je stvarno najvažnije.

Od 15. do 16. rujna održat će se Treći nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji. Prvi nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji održao se 5. lipnja 2011. godine pod geslom „Zajedno u Kristu“. Svečano misno slavlje na Zagrebačkom hipodromu predsjedao je papa Benedikt XVI. Papa se snažnim riječima

...tko promiče obiteljske vrijednosti i kulturu života danas u Hrvatskoj? Dovoljno je vidjeti tko trpi najžešće napade medija, najveće pokušaje ušutkavanja, difamacije, nasilja. Jedino onaj dio civilnog društva koji je katolički, koji je dio katoličke Crkve ili koji se nadahnjuje na izvorištima Katoličkog socijalnog nauka. To su muševi, žene koji se ne boje reći što misle, u što vjeruju, koji se ne boje braniti ono što je stvarno najvažnije.

obratio svim obiteljima. Pozvao je obitelji da budu hrabre i da se odupru sekulariziranom mentalitetu naglašavajući potrebu konkretnog svjedočanstva, posebno kao potvrdu „nepovrjedivosti ljudskog života od začeca do njegova prirodnog skončanja“. Papa je također pozvao da se supružnici raduju majčinstvu i očinstvu ističući kako je otvorenost životu znak otvorenosti prema budućnosti.

Sjećam se da smo tada supruga i ja bili dio organizacijskog odbora za organizaciju tog susreta. Ove su nam se riječi posebno urezale u srce. Dobro smo razumjeli da je borba za nepovrjedivost ljudskog života od začeca do njegova prirodnog skončanja temelj svake borbe za dostojanstvo ljudske osobe. Što će ti sva druga prava, ako ti netko ne dopusti ono najosnovnije – da se rodiš?

Pod geslom „Obitelj – nositeljica života, nada i budućnost Hrvatske“ u svetištu Majke Božje na Trsatu 19. travnja 2015. održan je Drugi nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji. Na euharistijskom slavlju, središnjem događaju Drugoga susreta hrvatskih katoličkih obitelji, prigodnu propovijed izrekao je Predsjednik Vijeća HBK za život i obitelj, krčki biskup u miru Valter Župan. Podsjetio je na riječi pape bl. Pavla VI. koje je izrekao prigodom posjeta Nazaretu: „Neka nas upravo Nazaret podsjeti što je obitelj, zajedništvo obiteljske ljubavi, sveta ljepota obitelji, neka nam pokaže kako je sladak odgoj u obitelji, koji ne može ništa drugo zamijeniti, neka nas nauči koja je prirodna uloga obitelji u društvenom poretku.“

Upravo zato što je današnja obitelj izložena tolikim napadima, važno je naše zajedništvo. Važna su naša zajednička okupljanja, molitva, euharistija. Važno je čuti poruke naših pastira. Zajedništvo je dar koji možda i najviše smeta Zloga. Jer kad smo zajedno, onda smo snažni. Geslo trećeg susreta je „Obitelj izvor života i radosti“. Treći nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji predstavlja vrhunac Drugoga ciklusa obiteljskog pastoralna Crkve u Hrvatskoj (2016.–2018.) posvećen temi „Očinstvo i majčinstvo – dva lica roditeljskog poslanja“. Susret je prilika da se hrvatske obitelji iz Domovine, Bosne i Hercegovine, i dijaspora, okupe oko euharistijskog stola i uzajamno ohrabre za svjedočenje vrijednosti i promicanje kulture života. Zato vas pozivam da dođete na ovaj susret! Neka nas i naše obitelji prati zagovor Kraljice Mira!

DIJELJENJE PLODOVA MEĐUGORJA

mary's
meals
a simple solution
to world hunger

Angelo Magni prvi je put posjetio Međugorje 2006. godine. Ovo hodočašće promijenilo je njegov život – tu se prvi put susreo s Marijinim obrocima. Trenutno je član Upravnog odbora za Marijine obroke u Italiji, a na ovogodišnjem Festivalu Mladih govorio je o svom nedavnom posjetu Zambiji, gdje se izravno upoznao s radom Marijinih obroka. Ovdje s nama dijeli svoja iskustva svjedočeći plodove Međugorja.

NALAZIMO SE U CHIKOWI, U OKRUGU MAMBWE U ZAMBIJI GDJE SMO U POSJETU JEDNOJ OD 132 ŠKOLE U ZEMLJI KOJA PRUŽA MARIJINE OBROKE.

Kada smo stigli, čuli smo vrtičku djecu kako pjevaju. Jedan od djelatnika nam objašnjava da se to djeca mole prije obroka. Dok izlaze iz svojih učionica, svi su nasmiješeni. Iznenađeni su i zaintrigirani što nas vide. Redaju se za pranje ruku, a potom trče do svježe pripremljene kaše koju su volonteri (najčešće roditelji) poslužili u ogromnim posudama.

U Zambiji, svaki školski dan 75 655 djece prima šalicu hranjive kukuruzne kaše Marijinih obroka. Program prehrane u školama stvara nevjerovatnu povezanost između učitelja, učenika i volontera; ujedinjuje ih zajednička spona koja daje nadu i snagu cijeloj zajednici.

U svakoj školi koju posjećujemo lijepo smo dočekani – ni u ovoj nije ništa drugačije. Pozdravljaju nas učitelji, roditelji i razdragana djeca koja nam se zahvaljuju, pjevaju pjesme i izvode ples uvježban za posebnu prigodu – za naš posjet.

Osooblje i učenici danima su se pripremali za naš dolazak. Jedan od školskih nadzornika priznao nam je da nikada nije vidio školu tako čistu. Dok se djeca okupljaju, susrećemo se s predstavnicima koji su uključeni u ovaj projekt i koji s nama žele razgovarati o nevjerovatnim promjenama koje donose Marijini obroci.

Učitelji nam zahvaljuju jer su učenici mnogo bolji na nastavi. Kažu nam da je prije dolaska Marijinih obroka

samo oko 50% djece položilo završni ispit. Sada, zahvaljujući svakodnevnom školskom obroku, mnogi prolaze s izvrsnim ocjenama.

Za nas pjevaju pjesme, rep pjesme i pjesme evanđelja. Izvode čak i kazališnu 'tragikomičnu' predstavu koja priča priču o obitelji koja

Svojim radom u nekim od najsiromašnijih zajednica svijeta Marijini obroci trenutačno dosežu do više od 1,2 milijuna djece s hranjivim obrokom svakog školskog dana. Priču o Marijinim obrocima kao plodu Međugorja napisao je u knjizi *Baraka* koja je nahranila milijun djece osnivač Magnus MacFarlane-Barrow, i trenutno je dostupna na engleskom, hrvatskom, češkom, francuskom, njemačkom, portugalskom i španjolskom jeziku.

Ako želite saznati više o radu Marijinih obroka možete kontaktirati informativni centar Marijinih obroka na medjugorje@marysmeals.org ili nazovite broj 00387 36 655 178. Donaciju u BiH možete uplatiti na račun udruge: Predstavništvo strane nevladine organizacije „Mary's Meals Škotska“, Bijakovići bb, 88260 Čitluk, na broj žiro računa u Unicredit Banci 3381207700022778 s naznakom 'donacija za Mary's Meals'.

PSALMI U NOVOM ZAVJETU

U Isusovo vrijeme psalmi su imali veliko značenje u religioznom životu izabranog Božjeg naroda Izraela. Dok neki bibličari više stavljaju naglasak na značenje psalama za narod i hramsku liturgiju, pa kažu kako je „Psaltir bio i pjesmarica i molitvenik starozavjetnog naroda Božjega“ (H. Gross/H. Reinelt), drugi naglašavaju kako je „Psaltir bio temeljni tekst osobno-individualne pobožnosti“ (N. Lohfink). No i jedni i drugi slažu se u tome da su psalmi u najvećoj mjeri utjecali na religiozni život starozavjetnog vjernika. S obzirom na snagu iskustva religiozne duše što iz njih progovara i dubinu teološke misli kojom se promišlja to iskustvo, nije pretjerano reći da su psalmi „sažetak temeljnog iskustva života i postojanja Izraela, ‘mali svemir – mikrokozmos’ cijeloga Staroga zavjeta, sažetak duhovnog iskustva Izraela, sveukupni spektar starozavjetne teološke misli i osjećaja“ (C. Tomić).

ISUSOV ODNOS PREMA PSALMIMA

Isus je odrastao u toj religiozno-molitvenoj praksi svoga naroda koja je bila snažno obilježena psalmima. Iz nekih njegovih riječi može se zaključiti da pretpostavljaju i da se oslanjaju na riječi pojedinog psalma. Tako u govoru o Kruhu života Isus kaže: *Naši su očevi jeli manu u pustinji, kao što stoji pisano: 'Dade im kruh s neba za jelo.'* (Iv 6,31) To je osvrtno na riječi psalmista kojima slavi Božje čudesno djelo u pustinji: *...ko kišu prosu na njih manu da jedu i nahrani ih kruhom nebeskim* (Ps 78,24). U obećanju Duha Svetoga Isus se slikovito osvrće na drugo veliko čudo u pustinji, vodu iz stijene, što je opjevano u Ps 77,16-20, pa kaže: *Ako je tko žedan, neka dođe k meni: i neka pije tko vjeruje u me. Kako veli Pismo: 'Iz njegove će nutrine poteći potoci žive vode'. To reče za Duha kojega su imali primiti oni koji vjeruju u njega* (Iv 7,38sl).

Nakon što je opisao ustanovu euharistije na posljednjoj večeri, evanđelist Matej kaže: *Poslije pjevanja psalama iziđoše na Maslinsku goru* (Mt 26,30). Svaki upućeni čitatelj znade da je riječ o psalmima 114-118 koji su bili propisani da se pjevaju odnosno recitiraju na pashalnom slavlju. U njima se slavi veliko čudo iznamljenja naroda iz Egipta s pogledom u budućnost i još veće čudo spasenja što će ga Bog učiniti na svome narodu. Ta kompozicija od pet psalama započinje izravnim osvrtom na ono što je Bog izveo u Egiptu: *Kad izađe Izrael iz Egipta, kuća Jakovljeva iz naroda barbarskog, Judeja mu posta svetište, a Izrael kraljevstvo njegovo* (Ps 114,1-2), a završava pozivom da se slavi Jahvu zbog njegove vjernosti i ljubavi: *Zahvaljujte Jahvi, jer je dobar, jer je vječna ljubav njegova!* (Ps 118,29). Isus je starozavjetno pashalno slavlje upravo pretvorio u Pashu Novoga saveza, u kojoj će on kao žrtveno janje zamijeniti dosadašnji oblik žrtvovanja.

FRA IVAN DUGANDŽIĆ

IAKO SU OPSEGOM TEKSTA PSALMI NEUSPOREDIVO MANJI OD DRUGIH DIJELOVA STAROGA ZAVJETA, ONI SU DALEKO NAJČEŠĆE CITIRANI U NOVOZAVJETNIM SPISIMA. OD NJIHM 150 ČAK IH JE 117 ZASTUPLJENO IZRAVNIM CITIRANJEM TEKSTA, DOK NA SADRŽAJ DALJNJIH DESET PSALAMA NOVOZAVJETNI AUTORI ALUDIRAJU. VIŠE OD DESET PUTA SU CITIRANI PS 2; 22; 69; 89; 110; 118; 119. TIH SEDAM PSALAMA OBIČNO SE NAZIVAJU MESIJANSKI, JER ONI SVOJIM TEKSTOM NAJBOLJE OSVJETLJUJU LIK, POSLANJE I DJELO ISUSA KRISTA.

Naposljetku treba spomenuti Isusov vapaj s križa: *Oko devetog sata povika Isus jakim glasom: 'Eli, Eli! Lema sabakthani' – a to znači: 'Bože moj, Bože moj! Zašto si me ostavio?' (Mt 27,46).* To su doslovce početne riječi Ps 22 koji je u Izraelu bio poznat kao molitva pravednika u nevolji. Kada te riječi ne bi imale nastavka, morali bismo zaključiti da ih je Isus izgovorio u stanju krajnjeg očaja. Ali one imaju svoj nastavak koji najbolje tumači njegovu smrt. Molitelj ne izražava svoj očaj, već dubinu svoje boli, u nadi da ga Jahve čuje: *Ali ti, o Jahve, daleko mi ne budi; snago moja pohiti mi u pomoć!* (Ps 22,20). Štoviše, njegova nada poprima oblik takve sigurnosti koja izbija u obliku zahvaljivanja Jahvi: *A sada, braći ću svojoj naviještati ime tvoje, hvaliti ću te usred zbora... Jer nije prezreo ni zaboravio muku jadnika, i nije sakrio lice svoje od njega; kad ga je zazvao, on ga je čuo.* (Ps 22,23.25)

MJESTO I ULOGA PSALAMA U NOVOZAVJETNOJ TEOLOGIJI Tumačeći pojedine događaje iz Isusova života, a posebice njegovu muku i smrt, i stvarajući tako polaganu novozavjetnu teologiju, Pracrkva pritom obilato koristi Stari zavjet u kojemu je sve to predviđeno, obećano i unaprijed najavljeno. Iako su opsegom teksta psalmi neusporedivo manji od drugih dijelova Staroga zavjeta, oni su daleko najčešće citirani u novozavjetnim spisima. Od njih 150 čak ih je 117 zastupljeno izravnim citiranjem teksta, dok na sadržaj daljnjih deset psalama novozavjetni autori aludiraju. Više od deset puta su citirani Ps 2; 22; 69; 89; 110; 118; 119. Tih sedam psalama obično se nazivaju mesijanski, jer oni svojim tekstom najbolje osvjetljuju lik, poslanje i djelo Isusa Krista.

Opisujući Isusovo raspeće i njegovu muku na križu, evanđelist Matej (Mt 27,33sl) izričito se osvrće na riječi tužaljke starozavjetnog patnika iz Ps 69 koje primjenjuje na Isusa: *U jelo mi žuč umiješase, u mojoj me žedi octom napojiše.* (Ps 69,22) Opisujući Isusova izdajnika Judu (Dj 1,20), Luka je uvjeren da se upravo na njega odnose riječi koje isti patnik iz Ps 69 u svojoj nevolji u obliku molitve upućuje Bogu: *Njegova kuća nek opusti, nek ne bude stanovnika u njoj! Njegovo nadgledništvo nek dobije drugi!* (Ps 69,26) Pozivajući rimske kršćane (Rim 15,2sl) da spremno prihvate svako poniženje koje im se zbog njihove vjere nanosi, Pavao to čini riječima istog tog psalma: „Svaki od nas neka ugađa bližnjemu na dobro, na izgrađivanje. Ta ni Krist nije sebi ugađao, nego kao što je pisano: *Poruge onih koji se rugaju tebi padoše na me.*“ (Ps 69,10)

Nakon što su Petar i Ivan bili uhićeni i izvedeni pred Veliko vijeće, koje im je zaprijetilo da više ne smiju govoriti u ime Isusovo, i nakon što su bili pušteni, cijela prazajednica u Jeruzalemu moli zahvalnu molitvu služeći se riječima Ps 2: *Gospodine, ...Ti si na usta oca našega, sluge svoga Davida, po Duhu Svetom rekao: Zašto se bune narodi, zašto puci ludosti snuju? Ustaju kraljevi zemaljski, knezovi se rôte protiv Gospodina i protiv Pomazanika njegova. Rôte se, uistinu, ovome gradu na svetoga Slugu tvoga Isusa, kog pomaza, rôte se Herod i Poncije Pilat zajedno s narodima i pucima izraelskim* (Dj 4,25-27).

Naviještajući evanđelje pred okupljenim Židovima u Antiohiji Pizidijskoj na svom Drugom misijskom putovanju, Pavao se izričito poziva na Ps 2 kad kaže: „I mi vam navješćujemo evanđelje: obećanje dano ocima Bog je ispunio djeci, nama, uskrisivši Isusa, kao što je i pisano u Psalmu 2: *Ti si Sin moj, danas te rodih.*“ (Dj 13,32sl) I pisac Poslanice Hebrejima, započinjući svoj govor o Sinu koji je iznad anđela, postavlja retoričko pitanje s osvrtom na riječi Ps 2: „Ta kome od anđela ikad reče: *Ti si sin moj, danas te rodih.*“ (Heb 1,5)

PSALMI KAO MOLITVENI TEKSTOVI KRŠĆANA

Osim što su novozavjetnim autorima poslužili kao izvor za nastanak novozavjetne kristologije, psalmi su

Isus je odrastao u religiozno-molitvenoj praksi svoga naroda koja je bila snažno obilježena psalmima. Iz nekih njegovih riječi može se zaključiti da pretpostavljaju i da se oslanjaju na riječi pojedinog psalma. Tako u govoru o Kruhu života Isus kaže: Naši su očevi jeli manu u pustinji, kao što stoji pisano: 'Dade im kruh s neba za jelo.' (Iv 6,31)

u Pracrkvi nastavili živjeti kao molitveni tekstovi koji su kršćanima bili zajednički sa Židovima. Ako Luka za prve kršćane kaže da su *svaki dan postojano – kao po dogovoru – bili u hramu...Hvalili su Boga i zato uživali naklonost svega naroda* (Dj 2,46sl), sa sigurnošću možemo zaključiti da su „hvalili Boga“ riječima psalama koje su molili zajedno sa Židovima na hramskoj liturgiji. Psalmi su ostali sastavni dio molitvenog fonda po kršćanskim zajednicama i izvan hrama. I nakon što su prvi kršćani stvorili svoje vlastite molitvene tekstove u obliku hvalospjeva i drugih nadahnutih pjesama, psalmi su zadržali prvo mjesto u tom nizu. Tako Pavao poziva svoje kršćane u Efezu: *Govorite jedni drugima u psalmima, hvalospjevima i nadahnutim pjesmama. Pjevajte Gospodinu u svom srcu i slavite ga!* (Ef 5,19). Gotovo istim riječima obraća se i Kološanima: *Poučavajte i opominjte jedan drugoga sa svom mudrošću! Na poticaj milosti pjevajte Bogu u svojim srcima psalmima, hvalospjevima i nadahnutim pjesmama!* (Kol 3,16)

Ako psalmima pristupamo s uvjerenjem da su Riječ Božja pisana za nas (usp. 1 Kor 10,11) i dijelimo povjerenje u Boga koje je imao njihov autor, imat ćemo i njegovo iskustvo Božje blizine i sigurnosti. O takvom osobnom iskustvu s psalmima svjedoče mnogi, među njima i poznati nizozemski teolog Henri Nouwen. Nakon sedmomjesečnog boravka u tišini jednog američkog trapišćićkog samostana, napisao je u svome dnevniku: „Često sam ovako razmišljao: Ako bih nekad možda završio u

Psalmi su ostali sastavni dio molitvenog fonda po kršćanskim zajednicama i izvan hrama. I nakon što su prvi kršćani stvorili svoje vlastite molitvene tekstove u obliku hvalospjeva i drugih nadahnutih pjesama, psalmi su zadržali prvo mjesto u tom nizu.

tamnici, bio gladan, mučen i izvrgnut različitim poniženjima, moja jedina molba bila bi da mi ostave psalme. Oni bi moj duh držali budnim, davali bi mi snagu da mogu i druge tješiti. Psalmi bi se pokazali kako najjače oružje protiv svih mučitelja i progonitelja. Kako su sretni oni kojim nije više potrebna knjiga, jer psalme nose u srcu kamo god idu i gdje god bora-ve. Možda bih trebao započeti psalme učiti naizust kako mi ih nikad nitko ne bi mogao oduzeti. Tada bih uvijek mogao s psalmistom ponavljati: *Sinovi čovječji, dokle će vam srca ostati tvrda? Zašto ispraznost ljubite, opsjenu slijedite? Znajte: Jahve čudesno uzvisuje prijatelja svoga; Gospodin će me uslišiti kad ga zazovem.* (Ps 4,3-4)

Prigovor koji se katkada čuje, da su psalmi samo mrtvi formulari negdašnjih molitava koji sputavaju osobnu i živu molitvu, nema nikakva opravdanja. Naprotiv, možemo navesti barem dva ozbiljna razloga protiv njega. Prvo, pogriješno je očekivati da čovjek uvijek bude u stanju svoja osobna iskustva, svoje čežnje i radosti, svoje strahove i nevolje spontano izraziti u obliku molitve. Ima naime trenutaka u životu kad ostajemo bez riječi, kad nam mogu pomoći samo tuđa iskustva u kojima ćemo prepoznati svoja vlastita, pa ćemo tim molitvenim tekstovima udahnuti novi život. Zar je moguće očekivati da čovjek na smrtnoj postelji moli spontano i kreativno? Ali je zato moguće u stanovitim psalmima pronaći iskustvo bolesti i patnje pretvoreno u molitvu i osjetiti utjehu te molitve. Dobro se je sjetiti da i Isus na križu nije molio spontano već riječima Ps 22.

Druga pogriješka spomenutog prigovora jest u tome što neki ljudi misle da je srce samo po sebi sposobno moliti. Doduše iz srca mogu doći uzdasi, tužaljke, klicanje, ali to još uvijek ne mora biti prava molitva. Jer, „moliti ne znači jednostavno istresti svoje srce, već sa svojim bilo punim, bilo praznim srcem naći put do Boga i s njime govoriti“ (D. Bonhoeffer). Uvijek je potrebno imati na pameti da psalmi nisu samo snažni pjesnički tekstovi već istovremeno i nadahnuti riječ Božja koja čini da „*Duh pritječe u pomoć našoj slabosti, jer mi ne znamo što da molimo kako treba, ali sam Duh posređuje za nas neizrecivim uzdasima*“ (Rim 8,26).

FRA TOMISLAV PERVAN

Živimo u doba „društvenih“ mreža. Popularne su Facebook, Twitter, Viber i WhatsApp. Ovih smo dana pratili doček naših „srebrnih“ nogometaša. Na dočecima mnoštvo djece i mladih. Vidimo, svatko od njih nosi „pametni“ telefon kojim želi uhvatiti i zabilježiti trenutak ponosa i slave „Vatrenih“. Pitamo se, međutim, koliko su društvene mreže zbilja socijalne, društvene? U kojoj mjeri te mreže zbližavaju, ili pak još više udaljuju jedne od drugih. Na temelju iskustva i prakse mogli bismo novodobne mreže prozvati čak i asocijalnima, jer su ljudi povezani, ne pogledom, blizinom, ljubavlju, dodirrom, smiješkom, toplom riječi, nego putem viralne, virtualne stvarnosti, putem valova i digitalne tehnike. Djeca satima zure u zaslone mobitela, dlanovnika, računala, isključeni iz obiteljskoga ozračja, stvarne komunikacije pa čak i za vrijeme objeda. Postaju doslovce ovisnici o internetu, mobitelu, mrežama. I za vrijeme jela ne žele propustiti priliku komunicirati s nekim dalekim, dok oni najbliži ostaju prikraćeni za pogled, govor, komunikaciju. Bez komunikacije unutar kruga obitelji suvremene društvene mreže stvaraju ne zajedništvo, nego pojedinca, samotnjake, individue s kojima se lako manipulira u životu. Ljubav, blizina, jezik, zajedništvo, smiješak, sretno lice stječe se najprije u krugu obitelji. Nema li toga, čovjek ostaje cijeli život zaknut, hendikepiran. Internet-ske mreže stvaraju ovisnike, pa onda i razosobljene osobe.

SPOSOBNOST GOVORA

Još od starih vremena ljude je zanimala činjenica odakle čovjeku sposobnost govora i koji je jezik najstariji. Kojim jezikom progovara dijete s kojim u djetinjstvu nitko nije razgovarao niti ga učio govoru; je li ono uopće kadro govoriti? Tim se pitanjem bavio već egipatski faraon Psametih u 7. stoljeću prije Krista, ali i 17 stoljeća nakon njega njemački car Friedrich II. iz dinastije Hohenstaufen (Štaufovaca). Pitali su se, postoji li neki prajezik, nepromjenjiv, kojim bi ljudi govorili, neovisno o vanjskim okolnostima, pa i

kad je čovjek odsječen od drugih? Ili dolazimo na svijet kao „tabula rasa“, neispisani papir, te nas vremenom naša okolina oblikuje i impregnira. Pitanje jezika i govora jest ujedno i pitanje čovjekova identiteta. Tko nas formira i određuje, kultura ili priroda?

Grčki povjesničar Herodot bilježi u svojoj prvoj knjizi kako spomenutom faraonu nije uspjelo uhodanim načinom otkriti tko je prvi naselio zemlju, Frigijci ili Egipćani. Zadužio pastira da odvojeno odgaja dvoje novorođenčadi, ne izgovarajući pred njima nijedne riječi. Navodno je nakon dvije godine jedno dijete ispružilo ruke i izgovorilo riječ

„ČOVJEK JE KAO BIĆE UPUĆEN NA TO DA MU SE NETKO OTVARA, DA NAM NETKO NE NEŠTO DAJE ILI PRUŽA, NEGO DA NAM SEBE DARUJE. SVI SMO ZAHVALNI NA ISKUSTVU DA NAS NETKO PRIHVAĆA, LJUBI, NEOGRANIČENO, BEZUVJETNO. OD TOGA ŽIVIMO, ZA TO SE I ŽIVI. I ZATO ŠTO JE ČOVJEKOV ŽIVOT REFLEKS VJEČNOSTI I VJEČNOGA. BOŽJE SE BIĆE REFLEKTIRA U ČOVJEKU KOJI JE BOŽJA SLIKA I PRILIKA.

„bekos“ što je frigijska riječ za „kruh“. U drugoj inačici faraon se nije posluzio pastinom, nego dojiljama kojima je prethodno iščupao jezike i dao im novorođenčad na odgajanje. Djeca su ostala nijema.

Sličan pokus proveo je njemački car Friedrich II. Moćan i inteligentan, pisao na sedam, govorio tečno devet jezika. Pape su ga dvaput izopćivale. Njega je mučila misao kojim jezikom govore ljudi kad nitko od trenutka rođenja ne bi s njima ni na koji način komunicirao. Bi li to bio hebrejski, jezik Adama i Eve, grčki, latinski ili neki drugi? Franjevac i ljetopisac, carev suvremenik, Salimbene iz Par-

me, zabilježio je sljedeće u svojim kronikama: Car je naredio dojiljama i njegovateljicama hraniti nekoliko djece mlijekom, kupati ih i prati, njegovati. Morale su to činiti bez ikakvih emocija. Ne razgovarati s njima, ni na koji način ne iskazivati bilo kakvu naklonost. Pa čak ni smiješkom ni milovanjem. Htio je naprosto doznati kojim bi jezikom djeca progovorila. Nekim prastarim, ili jezikom svojih roditelja. Pokus nije uspio. Unatoč pomnoj skrbi i biranim jelima svi su dječaci preminuli. Nisu mogli (pre)živjeti bez nježnosti, milovanja, bez smiješka, bez umilnih tepanja dojilja. Tragični ishod neuspjela pokusa.

UPUĆENOST NA NJEŽNOST I LJUBAV

Danas se nimalo ne čudimo takvu ishodu. Promatrano sa stajališta suvremene psihologije drukčije se nije moglo ni očekivati. Znamo iz povijesnog iskustva da su milijuni djece nahočadi diljem Europe sve od srednjeg vijeka do najnovijeg doba umirala u domovima za djecu bez roditelja. Nitko se nije za njih brinuo, osim što su ih hranili. Umirala su djeca od bolesti, poremećaja u metabolizmu, od zaraznih bolesti, epidemija, jer im nitko nije posvećivao niti davao pozornost, ljubav, smiješak. Čovjek umire zamre li smiješak! Ako se i danas u takvim domovima nitko ne brine za nahočad, nakon godine dana djeca trpe i nose sa sobom teške psihičke i fizičke poremećaje. Zauvijek su hendikepirana. Makar se propisno hrane i njeguju, nedostaje im ono što je manjkalo nesretnim dječacima iz onih pokusa: Premalo im se vremena posvećuje, premalo nježnosti, osobnoga kontakta, smiješka, dodira, topline. Djeci treba dostatna mjera emocionalne odanosti, privrženosti, naklonosti, stimulacije, milovanja, tjelesnih „senzora“ da bi se normalno i pravilno razvijala. Trajno vrijedi načelo iz skolastike kako „ništa nije u umu što nije prošlo kroz osjetila“ (Nihil est in intellectu, quod prius non fuerit in sensu!)

Isus je objava Božje očinske i majčinske ljubavi. Utjelovljena Ljubav. Bogu je stalo da naš život ima smisao, sretni ishod, da u životu uspijemo. Kao što u čisto međuljudskim odnosima trebamo blizinu, naklonost, toplinu, nježnost, ljubav, tako i na transcendentalnoj razini, kad je riječ o smislu života. U Isusovu životu dolazi jasno na površinu temeljni nazivnik. Blizina Božja, u govoru, činima, čudesima, nastupu, življenu životu Isusa iz Nazareta.

Za razliku od drugih živih bića čovjek se rađa godinu dana „prerano“ pa je zato upućen cijelim svojim bićem na negu, nježnost i ljubav. Prva godina je bitna za razvoj njegova mozga, osjetila. Dijete treba blizinu, toplinu, nježnost, pogled. Nakon otprilike dva-tri mjeseca dijete prepoznaje okolinu, počinje se smiješiti. Rimski je pjesnik Vergil pjevao: „Incipe parve puer risu cognoscere matrem“ – *Započni maleni dječake smiješkom prepoznavati svoju majku!* Dok majka doji dijete, ono siše otvorenih očiju. Traži i upija majku i njezin pogled! Njezino lice. To je bitno za prvu godinu odrastanja. Nema li toga, ono je za bitno zaknuto za cijeli život. Previše lica, npr. u jaslicama ili vrtićima, stvara pomutnju u glavi djeteta, jer se mozak tek razvija. Ono je nesigurno, nesamostalno, strahuje od ostavljenosti, nije li fiksirano na jednu osobu, majku. Znamo kolike su drame kod majki i djece kad moraju ujutro na posao i usput ostaviti još sneno dijete negdje „tetama“ ili u „jaslicama“.

Nema li emocionalne i fizičke povezanosti s majkom i ocem ono će se osjećati u svijetu neprihvaćeno. Za njega nema mjesta. Ono je ostavljeno. Tu prazninu nemoguće je bilo čime ispuniti. Nikakvim darovima i sl. Kolike su odrasle osobe danas emocionalno uskraćene za majčinu ljubav jer su majke morale na posao u inozemstvo, a djecu, tek novorođenu, ostavljale bakama kod kuća? Stoga kad odrastu depresivne, anksiozne, nesigurne, u strahu od svega, boje se gledati u oči, u lice. Smiješak i pogled povezuju. Danas je često govor o siromašnim, osiromašenim emocijama. Uzrok tomu treba tražiti u prvim godinama života. Nepovjerenje, agresivnost, neotpornost znak su da je djetetu manjkala majčinska ljubav.

PRESLIKA NEBA NA ZEMLJI

Čemu ovaj govor ovdje? Pa upravo s razloga što je čovjek kao biće upućen na to da mu se netko otvara, da nam netko ne nešto daje ili pruža, nego da nam sebe daruje. Svi smo zahvalni na iskustvu da nas netko prihvaća, ljubi, neograničeno, bezuvjetno. Od toga živimo, za to se i živi. I zato što je čovjekov život refleksi vječnosti i Vječnoga. Božje se biće reflektira u čovjeku koji je Božja slika i prilika.

Stoga možemo reći, upravo je takav naš Bog. U Starom i Novom zavjetu, u Isusu poglavito. Već u Starom zavjetu očituje biblijski Bog očinske i majčinske crte. On se nadvija nad dijete-Izraela, miluje ga, tetoši, nosi na „orlovskim krilima“. Znakovita slika! Znamo da orlovi svoja gnijezda savijaju na strmim klisurama, gnijezde se u visinama. Kad se maleni izlegu, majka ih hrani i čisti gnijezdo. Ali trebaju jednom iz gnijezda. Učiti se letenju. Majka ih gura iz gnijezda da polete, da učine prve zaveslaje krilima. Kako su neiskusni, nakon stanovitog vremena gube kontrolu, umore se, i kad majka primijeti da mladunčetu prijete sunovrat u ponor, podlijeće i uzima ga na svoja krila te ga nosi natrag u gnijezdo. Tako čini Bog sa svojim narodom! Divna slika. Božja ljubav i sućut, simpatija. Bog nas nosi na svojim krilima! Anđelima svojim zapovijeda da nas nose, štite, kako pjevaju i psalmi.

ISUS - LJUBAV OD ISKONA

Poglavito u Novom zavjetu imamo upravo u Isusu bezuvjetnu Božju ljubav. Bog je tako ljubio svijet! – sto-

žerna je misao Novoga zavjeta i Ivanova evanđelja (3,16). Isus je objava Božje očinske i majčinske ljubavi. Utjelovljena Ljubav. Bogu je stalo da naš život ima smisao, sretni ishod, da u životu uspijemo. Kao što u čisto međuljudskim odnosima trebamo blizinu, naklonost, toplinu, nježnost, ljubav, tako i na transcendentalnoj razini, kad je riječ o smislu života. U Isusovu životu dolazi jasno na površinu temeljni nazivnik. Blizina Božja, u govoru, činima, čudesima, nastupu, življenu životu Isusa iz Nazareta.

Temeljna postavka Isusova života jest: Isus je Ljubljeni Sin. Objavio je to izrijeком Otac za krštenja na Jordanu. Isus živi iz te svijesti i to zrači svakim svojim postupkom. Kuša otvoriti ljudima oči za zbilju Božje prisutnosti u svojoj osobi. Isus je savršeni prostor ljubavi i slobode koja nam se nudi; svakim svojim potezom pruža Isus bezuvjetnu Božju naklonost, ljubav i milosrđe, bez razlike, svima koji mu se obrate. Nekoliko puta bilježe evanđelisti Isusove osjećaje. „Žao mi je naroda!“, ili „Isus se sažali nad mnoštvima“... Imao je sućuti jer bijahu kao ovce bez pastira. Ili kad se plaćući obraća ljubljenomu Gradu.

Konzumerizam ne može zadovoljiti ljudsko srce, hranio se on i najbiranijim jelima. „Ne živi čovjek samo od kruha“... Božja je poruka i Isusova životna mudrost. Zna on za nemir našega srca, nemirno je ono dok se ne smiri u Isusu, u Bogu, u vječnosti. On je utjelovljena Božja supatnja, simpatija s čovjekom, u njemu ćemo pronaći čvorne točke Božje poruke svijetu, vjeru, milost, spas, milosrđe, izbavljenje, slobodu, smisao.

„Koliko sam puta htio okupiti djecu tvoju kao što kvočka skuplja piliće pod svoja krila“, kad prijete neminovna opasnost (usp. Mt 23,37; Lk 13,34). Stalo mu je do nas. On je utjelovljena Božja „simpatija“ – supatnja, sućut.

ISUS - SUPATNJA, SUĆUT

To je ona crvena nit koja se provlači kroz cijeli Isusov javni život. Supatnja, sućut. Nije to sažalijevanje ili žalovanje s nekim, nego se time želi reći: Isus je uz nas, na našoj strani. S nama u „jarmu“ (Mt 11,30). Kako veli prorok, nosi na sebi naše boli, njegovim se modricama liječimo. Nije on nikada u odmaku od nas. S nama supati. Simpatija, supatnja i supatiti – u Novom zavjetu riječi su pridržane Gospodinu Isusu. Na njega se to primjenjuje, on govori o tome u svojim prisposodobama. U svakome od nas postoji žudnja biti ljubljen i prihvaćen. Upravo to čini Isus u svome životu u odnosu na od nas. Njegovi se postupci ne mogu izvesti iz općeljudskog ponašanja.

Isus se obraća ljudima bezuvjetnošću svoga nepodijeljena srca. Govori kako su mnoštva kao „ovce bez pastira“, nema ih tko voditi, ili ih (za)vode lažni učitelji i vođe. Upravo je takvima izrekao najteže osude (usp. Mt 23).

Čovjekov je život muka i nevolja. Nije li i danas? Strah je sveprisutan. Prijetnje oružjem, uništenjem, ekološke bombe, otapanje glečera, zemljinih polova. Danas biti-čovjek znači biti-u-strahu. Egzistencijalni strah uvukao se u ljude jer je čovjek odstranio Boga, Isusa iz svoga zrenika. Isusova misija jest ponovno ucijepiti u ljude, u svijet svijest o Bogu, makar zbog toga bio odbačen te svršio na križu. Križ je vrhunac njegove ljubavi i patnje. „Žao mi je čovjeka!“ – Isusovo je životno geslo. Cijelim svojim bićem sriče i spreže Isus u svim padežima i licima Božju ljubav prema čovjeku i svijetu. Sam je Bog prisutan u njegovu biću i djelovanju. Ojve-rovljuje to svojom smrću na križu. Nakana mu je da imamo život, život u punini (usp. Iv 10,10).

Stoga Isus ne nudi nešto, tablete za smirenje ili predujam za smanjenje štete, nego samoga sebe, u svome nježnom nadvijanju nad svakoga od nas. Nadvio se Isus nad Petrovu punicu ali i preminulu Jairovu kćerku, duboko se sagnuo, pisao po zemlji te otpustio u novi, slobodni život osobu uhvaćenu u samom grijehu. Zna on da bismo bili osuđeni na smrt kad bismo bili puki konzumenti, kao oni dječaci iz carskih pokusa. Konzumerizam ne može zadovoljiti ljudsko srce, hranio se on i najbiranijim jelima. „Ne živi čovjek samo od kruha“... Božja je poruka i Isusova životna mudrost. Zna on za nemir našega srca, nemirno je ono dok se ne smiri u Isusu, u Bogu, u vječnosti. On je utjelovljena Božja supatnja, simpatija s čovjekom, u njemu ćemo pronaći čvorne točke Božje poruke svijetu, vjeru, milost, spas, milosrđe, izbavljenje, slobodu, smisao.

Isus je uosobljena poruka da smo prihvaćeni, udomljeni. Da smo u njemu kao dojenčad na grudima majke (usp. Ps 131). On je bezuvjetna i bezgranična ljubav Božja prema ovom svijetu. Naša vjera nije skup ideja, propisa, zabrana i zakona, nije proizvod mašte, nego je hod s Isusom Kristom i za Isusom Kristom u Crkvi. Naša su vjera i život povijesni slijed i nastavak onoga što je počelo prije dvije tisuće godina s osobom Isusa Krista, Marijina Sina. Svako područje života i rada, ljudskog genija i umijeća, svjedoči o tome, poglavito pak svetcima kao živa egzegeza Isusova života u svakom naraštaju. Slijedimo ih!

OBITELJSKO SAVJETOVALIŠTE MEĐUGORJE

„Obiteljsko savjetovalište Međugorje“ (OSM) od 21. do 23.09.2018. organizira Javnu tribinu i Obiteljski seminar. Kroz ova dva događaja želi se ukazati na jedinstvenu i nezamjenjivu ulogu obitelji u društvu. Od velikog je značaja obitelji pružiti potporu i ohrabrenje na njezinom putu trajnog odgoja i rasta u vjeri, a kako bi se zaštitila i uspješno suprostavila negativnim trendovima današnjice.

JAVNA TRIBINA

na temu „OBITELJ STUP DRUŠTVA – KAKO ODGOVORITI IZAZOVIMA DANAŠNJICE?“

Petak 21.09.2018. u 20:00h,
dvorana Ivana Pavla II (žuta dvorana)

Gosti:

Dr.sc. Josip Bošnjaković – svećenik, psiholog, psihoterapeut
Prof. dr. sc. Darinka Šumanović - Glamuzina - liječnik pedijatar
Prof. Ankica Baković – psiholog, psihoterapeut

OBITELJSKI SEMINAR

Subota 22.09.2018.
dvorana Ivana Pavla II. (žuta dvorana)

15:00 – Pozdrav i uvodna molitva / 15:30 – Predavanje A / 16:00 – Radionica A
17:00 – Zajedničko sudjelovanje na molitvenom programu u župnoj crkvi

Nedjelja 23.09.2018.
dvorana Ivana Pavla II. (žuta dvorana)

09:30 – Svečano sv. misno slavlje za obitelj, predvodi don Josip Bošnjaković, župna crkva
11:00 – Predavanje B 0 11:30 – Radionica B / 13:00 – Integracija, zahvala, završna molitva

Voditelji programa: Don Josip Bošnjaković- svećenik, psiholog, psihoterapeut;
Suzana Matošević- dipl. teolog; Ivana Stvorčić- magistra psihologije; Elizabeta Matuzović- dipl. teolog

*Obavezne prijave za seminar: osmedjugorje@gmail.com : +387 63 407 888

*Tijekom održavanja seminara biti će organizirano čuvanje djece.

Argentinski Senat odbacio prijedlog izmjene Zakona o pobačaju

U tijeku senatorske rasprave o prijedlogu Zakona o nekažnjivosti pobačaja, u prepunoj katedrali u Buenos Airesu „misu za život“ predvodio je domaći nadbiskup i argentinski primas kardinal Mario Poli, kojemu su se pridružili i nuncij Leon Kalenga Badikebele i predsjednik Argentinske biskupske konferencije nadbiskup Oscar Vicente Ojea.

I nerođeni bi trebali imati pravo pripadati našoj povijesti i zemlji u kojoj ima mjesta za sve i nitko nije suvišan, upozorio je kardinal Poli u propovijedi. Vjernike je pozvao da se zauzmu za trudnice u teškoćama, stvarajući prostor u kojem će buduće majke sa svojim problemima i strahovima naći sigurnost i pomoć.

Nakon 16-satne rasprave argentinski Senat odbacio je 8. kolovoza prijedlog Zakona o nekažnjivosti pobačaja do 14. tjedna s 38 glasova protiv i 31 za. Prijedlog zakona koji je

14. lipnja već odobrio Dom zastupnika sa samo 4 glasa protiv, ove parlamentarne godine ne može još jednom doći na red.

Nakon objavljivanja rezultata glasanja Stalno vijeće Argentinske BK u posebnom priopćenju zahvalilo je svima koji su se u javnoj raspravi o izmjeni zakona o pobačaju zauzeli za zaštitu života. Kroz nastojanja za zaštitu života od začeća do naravne smrti ojačali su i ekumenski i međureligijski dijalog, ističe se u priopćenju.

Pred nama je sada veliki pastoralni izazov – intenzivnije i razvidnije naviještati vrijednost života, što uključuje poučavanje odgovornog poimanja spolnog života kao i podršku ustanova koje pružaju pomoć trudnicama u teškoćama osobito iz siromašnih krajeva, kao i ženama koje su prošle traumu pobačaja, ističe se u priopćenju Stalnog vijeća.

Smrtna kazna nedopustiva u svim okolnostima

Tiskovni ured Svete Stolice objavio je 2. kolovoza pismo kardinala Luisa Ladarie, prefekta Kongregacije za nauk vjere, biskupima o novoj inačici čl. 2 267 Katekizma Katoličke Crkve (KKC) o smrtnoj kazni, kao i nalog o njegovoj izmjeni. Papa Franjo odobrio je promjenu 2 267. članka KKC o smrtnoj kazni 11. svibnja, primajući prefekta Kongregacije za nauk vjere, i naložio da se nova verzija članka prevede na razne jezike i uvrsti u sva izdanja KKC-a.

Članak 2 267 dosad je dopuštao smrtnu kaznu u slučaju da je to jedini način obrane ljudskog života. Danas je izraženija svijest da osoba ne gubi dostojanstvo ni kada je počinila najteže zločine, a novo je i razumijevanje značenja kaznenih sankcija od strane države te su iznenađena nova učinkovitija rješenja izdržavanja zatvorske kazne koja jamče zaštitu građana. Stoga Crkva u svjetlu evanđelja uči da je „smrtna kazna nedopustiva, jer ugrožava nepovredivost i dostojanstvo osobe“ i odlučno se zalaže za njezino ukidanje u cijelome svijetu, napisao je kardinal Ladaría.

U Peruu ubijen isusovac

Sedamdesettrogodišnji isusovac pronađen je u petak 10. kolovoza rano ujutro mrtav u peruanskoj amazonskoj provinciji Bagua, obavila je tamošnja isusovačka zajednica. Prema isusovačkim podacima tijelo o. Carlosa Riudavetsa pronađeno je s ubodnim ranama. Španjolski isusovac djelovao je 38 godina u zabačenom dijelu Perua u školi za domorodačku djecu u Yamakentasi. Njegovo je tijelo pronađeno u kuhinji te škole, a peruanska isusovačka provincija nada se da će vlasti uskoro naći počinitelja i razjasniti motive ubojstva.

Indonezijski predsjednik poziva katolike da pomognu održati različitost

Joko Widodo prvi put kao predsjednik posjetio je 24. kolovoza sjedište Indonezijske biskupske konferencije u Jakarti kako bi poboljšao veze s mjesnom Crkvom i istaknuo kako su vjerske ustanove potrebne da bi se sačuvala i održala različitost u zemlji, prenosi Vatican News.

Indonezijski predsjednik, koji je na vlasti od godine 2014., susreo se s nadbiskupom Jakarte Ignatiusom Suharyom, generalnim tajnikom Indonezijske BK biskupom Antoniusom Subiantom Bunjaminom te osmoricom drugih biskupa. Za vrijeme susreta koji je trajao više od sat vremena, svaki je biskup izvijestio Predsjednika o problemima koji pogađaju njihove biskupije. Razgovarali smo o načelima na kojima se temelji Indonezija, kao i o različitosti naročito u pogledu

religije, narodnosti, običaja i tradicija koje trebamo i dalje održavati, rekao je predsjednik Widodo, dodajući da je potrebno održati bratstvo, sklad i jedinstvo.

Indonezija je dugo vremena bila primjer sklada, tolerancije i jedinstva među narodima. Većina su indonezijskih muslimana umjerenjaci, ali su sliku tolerantne nacije u posljednjih nekoliko godina potkopali islamski radikalizam i nesnošljivost, ugrožavajući njezino jedinstvo u različitosti. Predsjednik Widodo je 17. kolovoza u obraćanju naciji u prigodi Dana neovisnosti Indonezije potaknuo sve da prihvate njezin utemeljiteljski duh tolerancije. Oni koji su se borili za neovisnost pobijedili su jer su odbacili političke, etničke, vjerske i klasne razlike, istaknuo je Widodo.

Napadi na crkve i svećenike na istoku Etiopije

Katolički biskup Angelo Pagano istaknuo je 9. kolovoza u razgovoru za agenciju Fides da pobunjenici napadaju bogostovna mjesta i ubijaju samo kršćane.

Najnovije izbijanje nasilja na istoku Etiopije posebno je pogodilo kršćanske crkve i vjernike. U nemirima u regiji Somali život su izgubila najmanje šestorica svećenika Etiopske pravoslavne Crkve. Patrijarh Mathias već je početkom tjedna upozoravao na ubojstva svećenika i brojne spaljene crkve. Točan broj ubijenih civila još je nepoznat, prenosi Kathpress.

Katolički biskup Angelo Pagano opisao je kako je protekle subote, 4. kolovoza, upravo blagoslovio kapelu u predgrađu grada Jijiga kada su izbili nemiri. Vidio je kako gori obližnja pravoslavna crkva. Kasnije je pravoslavni svećenik pronađen ubijen dok su još jednoga ranjenoga duhovnika i starješinu sela uspjeli spasiti. Sljedećeg dana utvrđeno je da je samo na području Vikarijata Harar spaljeno najmanje osam pravoslavnih crkava, a smrtno su stradali svećenici, đakoni i crkveni službenici. Razorena je i katolička kapela koju je blagoslovio dan ranije. Budući da je građena od cigle nisu je uspjeli spaliti, ali su uništili sve što nisu uspjeli ponijeti – slike, raspelo, generatore, kazao je mons. Pagano.

Apel nadbiskupa Fishera protiv ozakonjenja eutanazije

Australski Senat od 14. do 16. kolovoza raspravlja te glasuje o mjeri kojom se želi ukinuti zakon iz godine 1997. koji pojedinačnim federalnim jedinicama zabranjuje ozakoniti eutanaziju i potpomognuto samoubojstvo. Ta je mjera bila prihvaćena nakon što su godine 1995. federalne jedinice na sjeveru Australije odobrile takozvanu „slatku smrt“.

Mjesna Katolička Crkva odmah je stala u obranu života i najranjivijih ljudi koje pogađaju takvim smrtonosnim praksama. Potpišite peticiju, kažite „ne“ eutanaziji poziva se u apelu koji je uputio sidnejski nadbiskup i primas Australije Anthony Fisher, koji je pokrenuo skupljanje potpisa, a organizirala ga je pro-life skupina „Nada – Sprječavanje eutanazije i potpomognutog samoubojstva“ koja okuplja različite organizacije i pojedince.

Nadbiskup je od svih koji se zauzimaju za kulturu života i ljubavi zatražio da se ujedine kako bi senatori glasali protiv prijedloga zakona, izbjegavajući olakšavanje puta do ozakonjenja eutanazije.

Sidnejska nadbiskupija podsjetila je da eutanazija i potpomognuto samoubojstvo nerazmjerno pogađaju najranjivije osobe koje su izložene zloupotrebama kao što su starije osobe, nepokretni i druge rizične skupine, te je zatražila od Senata da prizna kako iskustvo u inozemstvu pokazuje da ne postoji siguran način ozakonjenja te prakse. Osim toga, istaknula je da se „Australaska liječnička udruga“ uvijek protivila ozakonjenju potpomognutog samoubojstva i eutanazije. Možemo učiniti nešto bolje za bolesne i najranjivije u našoj zajednici, naglasio je nadbiskup Fisher.

I NE UVEDI NAS U NAPAST, NEGO IZBAVI NAS OD ZLA!

MILE MAMIĆ

Ovaj je zaviz prošle godine izazvao žestoke rasprave. Poticaj za to dao je papa Franjo, koji traži (zagovara) da se izmijeni ovaj dio Očenaša jer da nas Bog ne uvodi niti nas može uvoditi u napast. On misli da bi i posljednju riječ (*zla*) trebalo izmijeniti u *Zloga* jer da to treba shvatiti poosobljeno (*Sotona*). To je potaklo preispitivanje najstarijih izvornih predložaka na aramejskome, grčkom i latinskom jeziku i njihovih prijevoda na razne jezike. Vrlo zanimljiv prilog toj raspravi napisao je ugledni naš bibličar fra Ivan Dugandžić *Očenaš kao kamen spoticanja*, u: *Glasnik mira*, Međugorje, god. XIII, br. 1, 2018., str. 8.-10. I ja sam u suradnji s kolegom Antom Perišom napisao vrlo opsežan članak u uglednom našem časopisu Jezik TREBAMO LI MIJENJATI OČENAŠ - ŠTO, KAKO I ZAŠTO? s podnaslovom TISUČLJETNI OČENAŠ NAŠ HRVATSKI, u: Jezik, god. 65., br. 2., 41. - 80., Zagreb, travanj 2018. Svi se slažemo s Papom da nas Bog ne uvodi u napast (= grijeh, zlo), ali napast ima i šire značenje u Božjoj pedagogiji, od koje ni Isus nije bio pošteđen. *Napast* može značiti i „kušnja, iskušenje“. To potvrđuje mnoštvo biblijskih tekstova. Cjelovitost Biblije olakšava razumijevanje, tumačenje „spornih“, teže razumljivih tekstova. Svi upućuju na to da nema ozbiljna prigovora izvornome tekstu ni prijevodu nego da je to stvar tumačenja, razumijevanje, šire biblijske kulture. Posljednju riječ *zla* – *Zloga* kritička izdanja Biblije navode kao problem jer se grčki izvornik (apò toũ ponerou) može objasniti na više načina.

Na temelju spomenutoga članka u jeziku pogledat ćemo kako je to bilo u hrvatskoj jezičnoj tradiciji i razmotriti ima li razloga što mijenjati, kako i zašto.

U ovome bi zavizu s jezičnoga gledišta moglo biti više kolebanja:

- ne uvedi, ne navedi ili ne vedi ...
- u napast, u kušnju/iskušenje ...
- izbavi ili oslobodi ...
- od zla, oda zla, od zlog(a) ili od Zlog(a).

Stoga ćemo se posebno osvrnuti na ta mjesta u grčkome i(li) latinskom predlošku i bogatoj hrvatskoj jezičnoj tradiciji.

Izraz *ne uvedi nas* u starohrvatskome se pojavljuje u obliku *ne navedi nas*, a u jednoj inačici *ne vedi nas*. Prema ustaljenome latinskom redu riječi *ne nos inducas* u Vrančića ima i *ne nas uvedi*. Starija i novija inačica u gradišćanskohrvatskome ima *ne zapeljaj nas*. Kajkavska tradicija varira između *ne vpelaj nas* i *ne vpeljaj nas*, a Međimurci imaju *naj nas vpe-lati*. U Daničić-Karadžićevu prijevodu stoji *ne navedi nas*, a Šarić, Rupčić, ZB i JB imaju *ne uvedi nas*. S jezičnoga gledišta izrazu *ne uvedi nas* nema prigovora. Tako je ustaljeno.

Prijedložni izraz u *napast* doista prevladava u hrvatskoj tradiciji od starohrvatskoga (doduše u liku *v napast*) do danas. Uza nj se još javljaju ovi likovi: *va skušavanje*, *vu skušavanje* (prevladava u kajkavskome), *v skušnje* (Međimurje), *u skušavanje*. Daničić-Karadžić, Šarić, Rupčić, ZB i JB imaju u *napast*. Riječ *napast* može se shvatiti u užem smislu (kao što je to shvatio papa Franjo) i u širem smislu, tj. kao istoznačnicu riječi *kušnja*. S jezičnoga gledišta mogli bismo reći da je to ustaljeno i nema ozbiljnih prigovora.

Riječ *nego* pojavljuje se u više inačica: *na, da, neg, nek*. Od Kašića naovamo lik *nego* prevladava.

Hrvatski glagoljaši redovito imaju *izbavi*. Taj se oblik javlja znatno češće i u štokavskoj tradiciji. Osim toga u hrvatskoj se tradiciji odavno pojavljuje i *oslobodi*. Senčev *Grčko-hrvatski rječnik* pod riječi ρύουαι nudi više istoznačnih glagola: „spasavati, izbavljati ... osloboditi, liječiti, uop. štiti ... braniti, čuvati ...“ Glagol u liku *izbavi* nalazimo u Vrančića, Bandulavića, Kašića i Babića, a prevladava u gradišćanskih Hrvata i u kajkavskoj tradiciji. Slično imaju i Međimurci – *zbavi*. Noviji hrvatski prijevodi imaju *izbavi*. To su dva djelomično istoznačna glagola, ali zacijelo postoje neke nijanse u njihovu značenju. Čini se da glagol *osloboditi* ima politički prizvuk i usmjeren je na slobodu kao cilj. Glagol *izbaviti* više je usredotočen na nevolju, zlo iz čega treba koga *izvući, izvesti*. Mojsije je izveo, ali nije uveo. Zanimljivo je spomenuti da poljski ima *zbaw*, češki i slovački – *zbav*.

Ovdje valja istaknuti da je ispravna tvrdnja fra Petra Bašića (*O hrvatskome crkvenome jeziku* Rasprave, ogleđi, ocjene (II), str. Zagreb 2018.) da nas riječ *izbavi* više povezuje s grčkim izvornikom, a riječ *oslobodi* – s latinskim prijevodom (lat. libera = oslobodi). On izraz *izbavi* smatra ostatkom crkvenoslavenskoga, koji je prijevod s grčkoga. On postavlja i pitanje koji bi jezik bio mjerodavniji za prijevod te molitve. Dobro zapaža da bi izvornom grčkom glagolu bolje odgovarao latinski *erue*, ali konstatira kako ni Nova vulgata u ovoj pojedinosti ne popravlja prijevod, nego ostavlja „libera“ nos, a je to znak da se taj prijevod smatra dobrim. Iako je poznato da se u neko doba crkvenoslavenski hrvatske redakcije usklađivao s Vulgatom, no ovdje to nije učinjeno. Bašić misli da se to može učiniti i u toj pojedinosti jer liturgijske tekstove prevodimo s latinskoga, a u svim je latinskim tekstovima libera nos, što bi u nas bilo oslobodi nas. Zanimljivo je da njegov blagi prijedlog izmjene hrvatska praksa nije prihvatila, a i drugi slavenski jezici zadržali su „izbavi“ oslanjajući se na crkvenoslavenski i izvorniji, grčki predložak.

Velika biblijska konkordancija ima cijeli stupac biblijskih potvrda za natuknicu *izbavi*, a za *oslobodi* donosi znatno manje biblijskih potvrda. Važno je napomenuti da su u liku

izbavi i *oslobodi* ne samo imperativ za 2. osobu jednine, nego i prezent (3. os. jd.) i aorist (2. i 3. os. jd.), ali se različito izgovaraju. Sličan omjer vrijedi i za druge sklonjive oblike od tih glagola. To na neki način upućuje na to da je glagol *izbaviti* primjereniji biblijskom kontekstu, pa i kontekstu *Očenaša* nego glagol *osloboditi*. I s gledišta pjevnosti lik *izbavi* imao bi prednost.

U izrazu *od zla* prijedlog *od* se pojavljuje u liku *ot, od* i *oda*. Lik *oda* uvjetovan je položajem. U hrvatskome standardnom jeziku prijedložni izraz *od zla* izgovara se kao jedna riječ s naglaskom na prvom slogu. Kako je skupina *dzl* teška za izgovor, iza prijedloga *od* dodaje se navezak *a: oda zla*. Iz tog se razloga prefiks *oda-* (npr. *odaslati, odabrati*) pojavljuje kao inačica prefiksa *od-*. U skladu s tim hiperkorektno bi bilo: *oda zla*. Zanimljivo je da Vrančić, Kašić, Bandulavić i Babić imaju *oda zla*, a neki čak i pišu kao jednu riječ – *odazla*. To je prevladavalo u štokavskoj tradiciji.

Noviji hrvatski prijevodi (Šarić, Rupčić, ZB, JB) imaju prijedlog *od* bez obzira na to je li iza njega *zla* ili *Zloga*. Mislimo da ta hiperkorektnost (*oda zla*) ne bi bila prihvatljiva kajkavcima, čakavcima ni mnogim štokavcima, koji to izgovaraju tako da im naglasak ne prelazi na proklitiku pa je drukčiji izgovor. Zato mislimo da ne bi trebalo inzistirati na toj preinaci. Umjesto *zla* u staroslavenskome pojedinih redakcija bilo je različitih rješenja. U hrvatskim glagoljskim *Očenašima* bilo je samo *neprijazni*, ali kasnije apsolutno prevladava *od zla*, čak i u kajkavskome, gdje se javlja još i *od vsakih hudobah*. Zanimljivo je da i poljski ima navezak: *ode zlego*.

Što se tiče pisanja velikim početnim slovom *Zloga*, pitanje je je li to vlastito ime jedne konkretne zle osobe – Sotone ili nije. Ako je *Sotona* istoznačnica za *Lucifer* (mračni kolovoda pobunjenih anđela), onda bi se trebalo pisati velikim početnim slovom. Ali ako je istoznačnica za *vrag*, đavao kao opće imenice, onda se treba pisati malim početnim slovom. Poimeničeni pridjev (koji se u nje-mačkom uvijek piše velikim početnim slovom) ne govori o tom je li to ime jedne osobe ili opća imenica. Ostanu li poimeničeni pridjev, on se u prvom slučaju piše velikim slovom, a u drugom – malim. Apstraktno značenje izraza *od(a) zla* znatno je šire, pa obuhvaća osobu/osobe i opće zlo. Zato bi mu trebalo dati prednost, ne kao zlu nego kao riječi.

Tjedni molitveni program

zimski raspored (od 1. rujna do 31. svibnja)

PONEDJELJAK I SRIJEDA

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

UTORAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
Euharistijsko klanjanje

ČETVRTAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Krunica
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Euharistijsko klanjanje

PETAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h Križni put uz Križevac
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Čašćenje Križa

SUBOTA

7.30 h, 13 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
Euharistijsko klanjanje

NEDJELJA I BLAGDANI

8, 11, 18 h Sv. mise na hrvatskom
Ispovijed Prije podne za vrijeme Mise
Prije podne Sv. mise na različitim jezicima
Tijekom dana Susreti sa svjedocima
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h Krunica na Brdu ukazanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

POTICAJ ZA LECTIO DIVINA

Iz preobila biblijskih tekstova Crkva nam iz dana u dan nudi odabranu duhovnu hranu – misna čitanja iz Staroga i Novoga zavjeta. Iz broja u broj Glasnika mira u ovoj ćete rubrici naći kratice koje upućuju na biblijsku knjigu, poglavlje i redak misnih čitanja za razdoblje od 15. do 15. u mjesecu. Božja je riječ radosna vijest. Ona je živa i djelotvorna. Ako se izložimo njezinu djelovanju, ona ima snagu mijenjati nas.

Subota, 15. 9. 2018.

Bl. Djevice Marija Žalosna
vl.: Heb 5,7-9; Ps 31,2-6.15-16.20; Iv 19,25-27 (ili: Lk 2,33-35)

Nedjelja, 16. 9. 2018.

Iz 50,5-9a; Ps 116,1-9; Jak 2,14-18; Mk 8,27-35

Ponedjeljak, 17. 9. 2018.

1Kor 11,17-26.33; Ps 40,7-10.17; Lk 7,1-10

Utorak, 18. 9. 2018.

1Kor 12,12-14.27-31a; Ps 100,1b-5; Lk 7,11-17

Srijeda, 19. 9. 2018.

1Kor 12,31 – 13,13; Ps 33,2-5.12.22; Lk 7,31-35

Četvrtak, 20. 9. 2018.

od dana: 1Kor 15,1-11; Ps 118,1-2.16-17.28; Lk 7,36-50

Petak, 21. 9. 2018.

Sv. MATEJ, apostol i evanđelist
vl.: Ef 4,1-7.11-13; Ps 19,2-5; Mt 9,9-13

Subota, 22. 9. 2018.

Prigodna čitanja str. 10-27, Fil 3,8-14; Ps 40,2.4ab.7-10.12; Lk 5,1-11

Nedjelja, 23. 9. 2018.

Mudr 2,12-17-20; Ps 54,3-6.8; Jak 3,16 – 4,3; Mk 9,30-37

Ponedjeljak, 24. 9. 2018.

Izr 3,27-34; Ps 15,2-5; Lk 8,16-18

Utorak, 25. 9. 2018.

Izr 21,1-6.10-13; Ps 119,1.27.30.33.34.44; Lk 8,19-21

Srijeda, 26. 9. 2018.

Izr 30,5-9; Ps 119,29.72.89.101.104.163; Lk 9,1-6

Četvrtak, 27. 9. 2018.

od dana: Prop 1,2-11; Ps 90,3-6.12-14.17; Lk 9,7-9

Petak, 28. 9. 2018.

Prop 3,1-11; Ps 144,1a.2-4; Lk 9,18-22

Subota, 29. 9. 2018.

Sv. MIHAEL, GABRIEL I RAFAEL, arkandeli
vl.: Dn 7,9-10.13-14 (ili: Otk 12,7-12a); Ps 138,1-5; Iv 1,47-51

Nedjelja, 30. 9. 2018.

Br 11,25-29; Ps 19,8.10.12-14; Jak 5,1-6; Mk 9,38-43.45.47-48

Ponedjeljak, 1. 10. 2018.

od dana: Job 1,6-22; Ps 17,1-3.6-7; Lk 9,46-50

Utorak, 2. 10. 2018.

vl.: Izl 23,20-23; Ps 91,1-6.10-11; Mt 18,1-5.10

Srijeda, 3. 10. 2018.

Job 9,1-12.14-16; Ps 88,10b-15; Lk 9,57-62

Četvrtak, 4. 10. 2018.

Sveti Franjo Asiški, redovnik
od dana: Job 19,21-27; Ps 27,7-9.13-14; Lk 10,1-12

Petak, 5. 10. 2018.

Job 38,1.12-21; 40,3-5; Ps 139,1-3.7-10.13-14b; Lk 10,13-16

Subota, 6. 10. 2018.

Job 42,1-3.5-6.12-17; Ps 119,66.71.75.91.125.130; Lk 10,17-24

Nedjelja, 7. 10. 2018.

Post 2,18-24; Ps 128,1-6; Heb 2,9-11; Mk 10,2-16

Ponedjeljak, 8. 10. 2018.

Gal 1,6-12; Ps 111,1-2.7-10; Lk 10,25-37

Utorak, 9. 10. 2018.

Gal 1,13-24; Ps 139,1-3.13-15; Lk 10,38-42

Srijeda, 10. 10. 2018.

Gal 2,1-2.7-14; Ps 117,1-2; Lk 11,1-4

Četvrtak, 11. 10. 2018.

Gal 3,1-5; Otpj. pj.: Lk 1,69-75; Lk 11,5-13

Petak, 12. 10. 2018.

Gal 3,7-14; Ps 111,1-6; Lk 11,15-26

Subota, 13. 10. 2018.

Gal 3,22-29; Ps 105,2-7; Lk 11,27-28

Nedjelja, 14. 10. 2018.

Mudr 7,7-11; Ps 90,12-17; Heb 4,12-13; Mk 10,17-30

Ponedjeljak, 15. 10. 2018.

Gal 4,22-24.26-27.31 – 5,1; Ps 113,1-5a.6-7; Lk 11,29-32

20 godina s vama u molitvi

RADIOPOSTAJA
mir
MEĐUGORJE

Tel.: ++387 36 653 580 uredništvo, 653 548 marketing

Fax: ++387 36 653 552, E-mail: radio-mir@medjugorje.hr

Uživo na internetu: www.radio-medjugorje.com

Radiopostaja "MIR" Međugorje djeluje od 25. studenoga 1997., a od blagdana sv. Franje 4. listopada 1999. emitira program preko interneta. Zahvaljujući satelitskom programu, glas naše Radiopostaje može se čuti u cijeloj Europi, na Bliskom istoku. Svaki dan emitira uživo krunicu i sv. mise iz crkve sv. Jakova u Međugorju. Iz studija se 24 sata emitiraju svakodnevni govorni i glazbeni programi. Radiopostaja "MIR" Međugorje djeluje u sklopu Informativnog centra "Mir" Međugorje.

Poslanje radiopostaje "MIR" Međugorje: povezati hodočasnike Kraljice Mira, naviještati zdrave vjerničke stavove, podupirati normalne općeljudske odnose, širiti ekumensko ozračje među ljudima.

Jajce 87,8 Mhz, Mostar 100 MHz, Banja Luka 87,8 MHz, Hercegovina 101,5 MHz, Lašvanska dolina 100 MHz, Split, Južna Hrvatska 101,5 MHz, Sarajevo i Srednja Bosna 96,1 Mhz, Bugojno, Uskoplje i okolica 101,8 Mhz, Sjeverozapadna Bosna 106,7 Mhz, Žepče, Tuzla, Usora, Posavina 100,1 Mhz, Dolina Neretve i Južna Hercegovina 98,3 Mhz, Rama, Konjic, Sjeverna Hercegovina 104,7 Mhz, Zagreb, Lika, Bihać, Srednja Hrvatska 107,8 Mhz, Satelit za Europu i Bliski istok: EUTELSAT 16°E

